

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU GRADA U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

3.1.1. PLANSKO RAZDOBLJE

Planski period ovoga Plana je petnaest godina. Unutar tog perioda predviđeno je nekoliko *planskih novelacija* kojima će se dopunjavati Plan sukladno novim saznanjima i potrebama u prostoru – Gradu Iloku i Vukovarsko- srijemskoj županiji.

U slučaju nastanka većeg broja bitno različitih saznanja o prostoru biti će potrebno izraditi nov Prostorni plan uređenja Grada Iloka i prije isteka planskog perioda.

3.1.2. RAZVOJ I GRAĐENJE

Grad Ilok će zadržati položaj u hijerarhiji Gradova Županije kako to predviđa Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije. Učešće Grada u općem gospodarskom kretanju Županije moglo bi postati značajnije obzirom na planirani tijek prostornog razvoja, a osobito na području turizma, rekreacije, riječnog prometa i vinogradarstva.

U prostornoj i gospodarskoj strukturi Županije, razvoj i građenje područja Grada Ilok temelji se na: međunarodnom turizmu vezanom uz oživljavanje plovnog puta Dunavom, regionalnog turizma temeljenog na činjenici da područje Grada Iloka čini veći dio prostora iznimnih prirodnih i kulturnih vrijednosti (potez od Vukovara do Iloka), na planiranoj boljoj prometnoj povezanosti sa susjednim gradovima i općinama te na gospodarskom planu razvoja kojim se teži usporencu nepovoljnih demografskih kretanja i zaštiti prostora u širem smislu.

Plan usmjerava elemente razvojnih procesa prostora Grada ujednačenijem razvoju prostornih cjelina. U tom smislu prostorne pretpostavke razvoja koje se donose ovim Planom su:

- optimalizacija građevnih područja,
- određivanje područja za razvoj gospodarstva;
- predviđanje bolje opremljenosti naselja sadržajima društvenog standarda u skladu s razinom važnosti planiranog prostora PP Županije,
- planiranje poboljšanja infrastrukturne opremljenosti naselja Grada (gradnju novih i modernizaciju postojećih cesta, dovršenje gradnje vodoopskrbnog sustava, modernizaciju elektroopskrbe, gradnju sustava odvodnje otpadnih voda i uređenje odlagališta otpada);
- prijedlozi izrade Urbanističkih planova uređenja (UPU) i Detaljnih planova uređenja (DPU) za potrebe uređenja odabranih područja za koja će se odluke o izradi donijeti *Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru* Grada Iloka i ovim Planom.

Procesi građenja ograničiti će se na prostore unutar građevinskih područja. Ta su područja ovim planom racionalnije određena, tj. umanjena u odnosu na važeću prostorno-plansku dokumentaciju sukladno odredbama i smjernicama koje određuje prostorni plan županije. Kod toga se je nastojalo oblikom građevnih područja očuvati tradicionalan oblik naselja i zaštititi brojna vrijedna dobra kulturne i prirodne baštine. Osobito se to odnosi na obale Dunava i njegovih pritoka na području Grada Iloka.

Prostornim rješenjima se ostvaruju pretpostavke za razvoj naselja Grada. Od četiri naselja u Gradu Iloku tri naselja Ilok, Bapska i Šarengrad su višeg stupnja izgrađenosti, a naselje Mohovo je nižeg stupnja izgrađenosti. Promatrano na razini naselja uočava se blago širenje naselja kao posljedica

rasta standarda i pada broja članova domaćinstava usprkos ukupnom padu broja stanovnika. Procesi širenja i građenja naselja usmjeravaju se na plansko zauzimanje prostora, ujednačavanje razlika potreba za prostorom i stvarnih mogućnosti prostora da prihvati te potrebe (osobito za stambenu i gospodarsku izgradnju). Na širenje svih naselja u velikoj mjeri utječe topografija terena, a osobito obala Dunava i dolovi njegovih pritoka.

3.1.3. SUSTAV NASELJA I RAZMJEŠTAJ FUNKCIJA PO NASELJIMA

PP Županije razvrstao je grad Ilok u kategoriju *manjih regionalnih središta slabije razvijenosti*, a ostala naselja *Grada* su u kategoriji *ostalih naselja*. Grad Ilok ima funkcije gradskog središta i grada, a ostala naselja su bez središnjih funkcija. Na razini Grada izražene središnje funkcije i gravitaciju ima gradsko sjedište i grad Ilok. Ostala naselja funkcioniraju kao manje zasebne cjeline.

Sustav naselja Grada Iloka i prostorne veze naselja unutar Grada te veze s Gradom Vukovarom i susjednim općinama su razvijene. Grad Ilok je središnje naselje Grada i ima sve potrebne sadržaje neophodne da bi se moglo svrstati u naselja prvog stupnja centraliteta.

Za uspostavljanje sustava naselja važan je prostorni raspored javnih djelatnosti. Administrativno i upravno sjedište Grada Iloka je u gradu Iloku. U Gradu Iloku živi 8351 stanovnika u četiri naselja.

U Iloku su brojne javne djelatnosti, kulture, obrazovanja, zdravstva, policije kao i sjedišta gradskih komunalnih službi i drugih djelatnosti. Od značajnijih djelatnosti se tu nalaze muzej, knjižnica, radio postaja, kinematograf, dom za starije osobe, vatrogasni dom, sjedišta športskih udruga, i dr.

U Iloku je srednja škola i vrtić za djecu, a osnovne škole se nalaze i u svim ostalim naseljima Grada. Obzirom na demografsko stanje ne planira se veće širenje građevina u funkciji obrazovanja.

U funkciji zdravstvene zaštite je ambulanta u Iloku i ambulante opće medicine u Šaregradu i Bapskoj.

Poštanski uredi nalaze se u Iloku, Bapskoj i Šaregradu, a područje Grada je u cijelosti kvalitetno povezano telekomunikacijskim uslugama i uređajima.

Samostani su u Iloku i Šaregradu, a crkve i u ostalim naseljima Grada. Vjerske građevine su i u svim naseljima su uređena groblja, a u Iloku je i više unutar groblja različitih vjeroispovijesti. osobitih kulturnih vrijednosti i kao takve važan identiteta prostora i razvoja kulture.

U funkciji športa i rekreacije su u svim naseljima sjedišta športskih društava, lovnih i ribolovnih udruga.

Trgovački, ugostiteljski i poslovni prostori koncentrirani su u Iloku, a i u ostalim naseljima se nalaze trgovine za svakodnevnu opskrbu.

Uvažavajući geografske datosti, Planom je zadržan postojeći sustav hijerarhije naselja, koji je kategoriziran uz preporuku nadopune funkcijama središnjeg značaja pojedinih naselja Grada, u skladu s procjenama potreba i u skladu s ciljevima razvoja prostora.

JAVNE DJELATNOSTI GRADA ILOKA		ILOK	BAPSKA	MOHOVO	ŠARENGRAD
1.1.	dvorane za kult. manifestacije, kinematograf	+	+	-	-
1.2.	društveni i zadružni domovi	+ ¹	+	-	-
1.3.	vjerske zgrade	+	+	+	+
1.4.	muzej, izložba (stalna)	+	-	-	-
1.5.	knjižnica	+	-	-	-
1.6.	pošta	+	+	-	+
1.7.	socijalna ustanova (dom umirovljenika i sl.)	+	-	-	-
1.8.	srednja škola	+	-	-	-
1.9.	osnovna škola	+ Ilok, Radoš	+	+	+
1.10.	ustanove za brigu o djeci – vrtići, jaslice	+	+	-	-
1.11.	zdravstvena zaštita (dom zdravlja)	-	-	-	-
1.12.	ambulanta	+	+	-	+
1.13.	policajska stanica	+	-	-	-
1.14.	vatrogasno društvo, vatrogasni dom	+	-	-	-
1.15.	komunalno poduzeće	+	-	-	-
1.16.	groblje	+ ²	+	+	+
1.17.	sportski tereni	+ ³	+	+	+

¹ Dvorana "Zrinski", dom gluhoonijemih, dom ribolovaca, Radoš...

² Židovsko, rimokatoličko, pravoslavno, evangelističko, kosturnica, crkveno, armensko ...

³ Rekreacijski centar, N. K. Fruškogorac, tenis klub, igrališta srednje i osnovne škole ...

3.2. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA, OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

3.2.1. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske je temeljni dokument prostornog razvoja Države i pruža osnovne smjernice za planiranje, uređenje i zaštitu prostora. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske pobliže određuje dinamiku provedbe Strategije te normira veličine građevinskih područja naselja. Prostorni plan županije Vukovarsko-srijemske (PPŽVS) detaljnije određuje uvjete planiranja i uređenja prostora, a pri utvrđivanju građevinskih područja izravno se provode odredbe PPŽVS. Slijedeći parametre navedenih dokumenata prostornog uređenja pri izradi Prostornog plana uređenja Grada Iloka (PPUG) težilo se najpovoljnijem rješenju građevinskih područja naselja koje će Gradu omogućiti prostorni razvoj u okviru zacrtanih ciljeva demografske revitalizacije i zadanih uvjeta zaštite prostora.

Granice građevinskih područja određene su na temelju postojeće i planirane namjene i korištenja prostora. Pri izradi granica građevinskih područja poštovane su postojeće granice građevinskih područja te korigirane prema novim potrebama i procesima u prostoru Grada te prema preporukama Prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije (PPŽVS). Činitelji planiranja građevinskih područja naselja su zaustavljanje negativnih demografskih tokova i omogućavanje višeg standarda življenja i potreba novih domaćinstava. Kako se postavljeni standardi uređenja i zaštite prostora ne bi prekoračili već prilikom izrade nacрта Plana, građevna područja naselja planirana su samo oko postojećih izgrađenih jezgri naselja i to kao kompaktne zaokružene cjeline. Površine građevinskih područja zadržane su u okviru planskih usmjerenja i smjernica za određivanje veličina građevinskih područja naselja prema PPŽVS.

Planiranje građevinskih područja temelji se na:

- procjeni demografskih kretanja stanovništva Grada u planskom razdoblju za koji se Plan donosi;
- potrebama i opravdanim zahtjevima za realizaciju razvoja gospodarskih programa,
- tradicijskim obilježjima građenja naselja,
- utvrđenim izgrađenim dijelovima građevinskih područja;
- obilasku terena i zahtjevima stanovnika,
- važećim građevnim područjima na dan stupanja na snagu PPŽ Vukovarsko-srijemske,
- procjenama mogućnosti uklapanja postojećih građevina u građevna područja planirana ovim Planom.

Pri izradi PPUG teži se očuvanju povijesne strukture tipologije izgradnje (tamo gdje je još prepoznatljiva). Zato je planirana manja gustoća izgrađenosti da bi se dubljim parcelama omogućio smještaj stambenih zgrada koje čine obris i sliku naselja i da bi se zadržao karakterističan udio voćnjaka, vrtova i gajeva. Karakteristična je veza stambene i proizvodne jedinice što se uzima u obzir prilikom određivanja građevinskih površina pojedinih građevinskih parcela koje su time postale nešto veće.

Sva naselja na području Grada imaju u određenoj mjeri očuvan povijesni oblik te se taj oblik i dalje čuva pri utvrđivanju građevinskih područja naselja tako da za:

- čuvanje vrijednoga poljodjelskog zemljišta;
- nove gradnje prvenstveno je uputno koristiti neizgrađen prostora unutar naselja (dijeljenjem velikih parcela, smanjenjem agrarnih dijelova okućnica, ispunom unutar blokova uz zadržavanje tradicijskih vrtova i voćnjaka između dvaju stambenih prometnica, izgradnjom

- praznih i "preskočenih" parcela, zamjenskom gradnjom na mjestu starih i dotrajalih kuća, itd.), a pri tome naselja ne širiti na vanjskim rubovima;
- važna proširenja građevinskih područja moraju se oblikovati tako da podržavaju izvornu tipologiju naselja;
 - ograničiti linearno širenje sela uz jače prometnice;
 - izdvojene gospodarske točke mogu nastati izvan naselja ("salaši" i sl.) ne treba širiti građevinsko područje budući da je riječ o specifičnom tipu izgradnje u agrarnom zaleđu sela, koje nije generiralo nastanak novih naselja,
 - sve poznate ili indicirane arheološke zone izuzete su iz građevinskog područja,
 - nastojanje da se izbjegnu velike neprekinute površine građevinskih područja,
 - nastojanje da udio građenog u odnosu na negrađeno građevno područje bude što veći;
 - čuvanje predjela zaštite kulturnog i prirodnog naslijeđa (građevine i površine za zaštitu urisane su na listovima u grafičkom dijelu plana),
 - ograničenja odnosno zabranu građenja unutar zaštitnih pojasa infrastrukture.

U građevinskom području dozvoljena je gradnja (obnova):

- stambenih zgrada;
- stambeno-poslovnih zgrada (stambene zgrade združene s uslužnim, obrtničkim, trgovačkim i drugim djelatnostima);
- gospodarskih zgrada (obrtničke radionice, mali proizvodni pogoni ako zadovoljavaju uvjete zaštite);
- zgrada javnih namjena ili s javnim sadržajima;
- uslužnih djelatnosti (društvene, trgovačke, turističke - kao samostalne i kao mješovite namjene sa stanovanjem).

Građevna područja za gospodarske zone određuju se za gradnju, poslovnih, servisnih, skladišnih i komunalnih objekata, građevinskih pogona i pogona za preradu raznih sirovina i drugih sličnih gospodarskih objekata. Dozvoljeno je graditi ili obnavljati i prilagođivati postojeće gospodarske zgrade za obrtničke radionice i male proizvodne pogone, ako nije ugrožen život i rad ostalih stanovnika naselja i ako to uvjeti zaštite kulturne i prirode dozvoljavaju.

Planom su predviđena smanjenja građevinskog područja. Važeće građevinske površine naselja se u cjelini smanjuju, premda se negdje i osnivaju nove (minimalno i to za potrebe proizvodnih gospodarskih funkcija). Izvršene izmjene imale su cilj zadovoljiti potrebe i zahtjeve korisnika prostora i uvažiti obvezna ograničenja koja određuju propisani uvjeti korištenja prostora, morfologija terena, zaštita kulture i prirodne naslijeđa.

Zbog nepostojanja i nemogućnosti izrade stručnih studija, tijekom izrade ovoga plana, neki od ovih činitelja su uzimani u obzir na temelju obilaska terena i drugih raspoloživih podataka. Pri provedbi ovoga plana potrebno je obratiti pozornost na eventualna dodatna ograničenja o kojima u vrijeme izrade plana nisu bile dostupne informacije te s njima uskladiti uvjete korištenja i građenja.

Građevno područje Iloka se obuhvaća prostore južno, zapadno i jugo-zapadno od povijesnog središta grada, prostore duž županijskih cesta koje središte grada povezuju s državnom cestom D2 koja je i u funkciji i njegove obilaznice. Planirano širenje prema zapadu obuhvaća više prostore za razvoj gospodarskih djelatnosti, dok se prostori stanovanja šire prema jugu. Ograničavajući činitelji širenja građevnog područja Iloka su topografija, mogućnosti gradnje mreža infrastrukture, lokacija planiranog iskopišta mineralnih sirovina, vodozaštitne zone i drugo.

Bapska zadržava relativno pravilan planiran ortogonalan oblik ulica. Širenje naselja se može očekivati prema sjeveru i zapadu, tj. prema planiranom prometnom koridoru nove državne ceste (Ilok – Nijemci - Lipovac).

Mohovo je «T» oblika izgrađenog područja naselja koje određuju obale i padine vodotoka Okuta. Planirano građevno područje je dimenzionirane površine odgovarajuće demografskim prognozama, tj. treba omogućiti potrebe povećanja standarda življenja. Građevno područje obuhvaća i prostor za razvoj gospodarskih djelatnosti na razini potreba naselja.

Šarengrad je veće naselja također «T» oblika građevnog područja. Sa sjevera određeno je obalom Dunava, a prema jugu usmjerava ga dolina Dobre Vode. Planirano građevno područje je površine odgovarajuće demografskim prognozama i omogućava zadovoljavanje potreba stanovanja i razvoj gospodarskih djelatnosti na razini naselja.

3.2.2. OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE PROSTORA

Prostor Grada Iloka se sastoji od:

- građevinskih područja – površina zemljišta za građenje,
- prostora izvan građevinskih područja – poljoprivrednog i šumskog zemljišta te vodnog dobra,
- prostora prometnih i infrastrukturnih koridora.

Građevna područja namijenjena su za: građevna područja naselja, građevna područja za gospodarsku izgradnju, građevinsko područje za šport i rekreaciju, građevinsko područje za poslovno-komunalnu namjenu i građevinsko područje za ugostiteljsko turističku namjenu te groblja. Površine izvan građevinskih područja su: šumske površine (privatnih i gospodarskih šuma), poljodjelske i vodne površine.

Površine prometnih i komunalno-infrastrukturnih pojasa (koridora) su: površine cesta, pojasa energetske vodova (dalekovoda i cjevovoda) i ostale infrastrukture.

3.2.2.1. Građevna područja naselja

Građevna područja naselja namijenjena su za mješovitu gradnju sa svim potrebnim pratećim sadržajima u funkciji razvoja naselja. Detaljno razgraničenje namjene površina na području obuhvata Urbanističkog plana uređenja grada Iloka određuje se tim planom, a detaljno razgraničenje namjene površina na području obuhvata Detaljnih planova uređenja turističkih zona «Velika Lovka» i «Mala Lovka» određuje se tim planovima.

Temeljno razgraničenje namjene površina naselja Šarengrad, Bapska, Mohovo i Radoš određeno je ovim planom.

Planirane površine građevinskih područja ovim su PPUG Iloka manje od dosadašnjih u cilju racionalizacije korištenja prostora i očuvanja poljoprivrednog i šumskog zemljišta.

3.2.2.2. Građevna područja za gospodarsku izgradnju

U građevnim područjima nalaze se površine za smještaj proizvodnog gospodarstva, većih i bučnijih obrtničkih radionica te komunalnih servisa - građevina koje zbog svoje namjene i veličine ne mogu biti smještene uz obiteljske stambene zgrade i na građevnim parcelama za građenje obiteljskih stambenih zgrada.

Prije građenja gospodarskih zgrada obvezno je površine za gospodarske namjene kvalitetno prometno povezati te opremiti potrebnom energetskom i komunalnom infrastrukturom.

Na područjima gospodarske namjene zabranjene su djelatnosti koje onečišćuju okoliš kao i građenje zgrada isključivo ili pretežito stambene namjene.

3.2.2.3. Građevna područja za groblja s mrtvačnicom

Postojeća groblja nalaze se u Iloku, Bapskoj, Šarengradu i Mohovu.

Sva postojeća groblja se zadržavaju. Na svim grobljima dozvoljava se rekonstrukcija postojeće ili gradnja nove mrtvačnice.

3.2.2.4. Građevna područja za športsko-rekreacijsku namjenu

Športsko-rekreacijske površine su u svim naseljima. Postojeće površine mogu se širiti za potrebe uređenja športskih terena i pratećih građevina klubova (svlačionica, spremišta opreme i manjih ugostiteljskih sadržaja). Izgrađenost parcele za šport i rekreaciju može biti do 40%, a u izgrađenost se uračunava i površina svih opločenih ili zemljanih terena (izuzev travnatih terena). Visina izgradnje do P+2 (izuzev tribina, sportske i rasvjetne opreme koje mogu biti i više) te uz obvezu osiguranja parkirališnih mjesta za osobna vozila (1PM/ 4 posjetitelja) i autobuse (1 autobus/100 posjetitelja). Ugostiteljski, trgovački i uslužni sadržaji unutar građevina za šport i rekreaciju mogu zauzimati najviše do 20% bruto izgrađene površine zgrade osnovne namjene (športa i rekreacije). U svim naseljima potrebno je izgraditi manja dječjih igrališta, a njihovu detaljnu lokaciju određuje se detaljnijim planovima za naselja za koja se ti planovi izrađuju, odnosno gradskom odlukom.

3.2.2.5. Šume

Šumama na području Grada Iloka upravlja Uprava šuma Vinkovci, šumarija «Vukovar» i šumarija «Ilok». To su šume GJ «Iločke šume», dijelove GJ «Vukovarske dunavske ade» (šumski predjeli Mohovski rit, Mohovska ada, Hagel i Šarengradska ada i dio GJ «Jelaš» - predjeli Kordoš i Kalile.

Prema podacima Hrvatskih šuma¹ na tom području je velik broj različitih tipova šuma. U višim i sušnijim predjelima šumama prevladavaju sastojine cera, lipe, bagrema, crnog i bijelog bora, divljeg kestena i crnog oraha, a na nižim i vlažnijim predjelima sastojine hrasta lužnjaka i poljskog jasena. Na poplavnim predjelima prevladavaju sastojine bijele vrbe, crne, bijele i ea. Topole.

Na području Grada Iloka biljne zajednice² su:

«Šuma hrasta lužnjaka i običnog graba s lipom

(Carpino betuli-Quercetum roboris tilietosum tomentosae Rauš 1969.)

Zajednica hrasta lužnjaka i običnog graba sa srebrnolisnom lipom rasprostranjena je na obroncima Fruške gore. Idući od zapada prema istoku, nadovezuje se na šumu hrasta lužnjaka i običnog graba s cerom (carpino betuli-Quercetum roboris quercetosum cerris). Upravo na mjestu gdje nestaje Vukovarski ravnjak i počinje fruškogorsko podbrežje počinje se javljati u većem opsegu i srebrnolisna lipa, a s njom i ostali elementi te šume.

U sloju drveća dominira srebrnolisna lipa (dovedena u taj položaj zbog jakog antropogenog utjecaja), a primiješani su joj lužnjak, cer, divlja trešnja, nizinski brijest, klen, grab i dr.

Diferencijalni skup u sloju grmlja čine: drijen (Cornus mas), crna hudika (Viburnum lantana), crni jasen (Fraxinus ornus), žestilj (Acer tataricum), bradavičasta kurika (Evonymus verrucosa), klokočika (Staphylea pinnata), klen (Acer campestre), lijeska (Corylus avellana), crveno pasje grožđe (Lonicera xylosteum), svib (Cornus sanguinea), kalina (Ligustrum vulgare), glogovi (Crataegus monogyna i Crataegus oxyacantha) i dr.

U sloju prizemnog lišća s udjelom većim od 40% dolaze vrste: velecvjetni crijevac (Stellaria holostea), šumarska bročika (Galium silvaticum), šumska ljubica (Viola silvestris), šumarica (Anemona nemrosa), šumski šaš (Carex silvatica), lazarkinja (Asperula taurina), rozasta mlječika (Euphorbia amygdaloides), dlakava kupina (Rubus hirtus), šumski čistac (Stachys silvatica), ivisa (Ajuga reptans), obična kozokrvina (Lonicera caprifolium) i drugo.

U toj šumi se na svježijim i uzvišenijim platoima javljaju facijes s Vinca minor (mala plavenka) i facijes s Hedera helix (bršljan).

Prema našem shvaćanju hrastovo-lipove šume ne smiju se tretirati samo kao degradacijski stadij, koji je izazvao jaki utjecaj na čovjeka, već se moraju promatrati kao prirodno-povijesna tvorevina, nastala u postglacijalnom razdoblju na brežuljkasto-brdovitim terenima južne zone Panonije (Meček, Fruška gora).

¹ Izvor - Hrvatske šume, Uprava šuma, podružnica Vinkovci, Igor Polferov, 2005.g.

² Izvor - Hrvatske šume, Uprava šuma, podružnica Vinkovci, Igor Polferov, 2005.g.

Šuma hrasta lužnjaka i običnog graba s cerom

(Carpino betuli – Quercetum roboris quercetosum cerris Rauš 1969.)

Ovo je najkserotermnija zajednica lužnjakovih šuma, koja je odraz geografskog položaja i specifičnih litoloških i edafskih uvjeta. To je prijelazna šumsko-stepska zajednica koja na zapadu graniči s zajednicom hrasta kitnjaka i običnog graba, a na istoku sa lužnjakovo – grabovom šumom sa srebrnolisnom lipom. Razvija se na podlozi kontinentalnog prapora, na lesiviranom smeđem tlu djelomice ilimerizirano. U sloju drveća dominira hrast lužnjak i cer, a primiješani su obični grab, nizinski brijest, divlja trešnja, klen, a mjestimično se javljaju i lipe. Sloj grmlja čine:

kalina (*Ligustrum vulgare*), svib (*Cornus sanguinea*), klen (*Acer campestre*), obična kurika (*Evonymus europaeus*), lijeska (*Corylus avellana*), crveno pasje grožđe (*Lonicera xylosteum*), obična kozokrvina (*Lonicera caprifolium*), glogovi (*Crataegus avellana*), crveno pasje grožđe (*Lonicera xylosteum*), obična kozokrvina (*Lonicera caprifolium*) glogovi (*Crataegus sp.*), žestilj (*Acer tataricum*), drijen (*Cornus mas*) i drugi. U sloju prizemnog lišća najznačajniji su : velecvtjetni crijevac (*Stellaria holostea*), šumarska bročika (*Galium silvaticum*), blaženak (*Geum urbanum*), šumska ljuibica (*Viola silvestris*), šumarica (*anemone nemorosa*), lazarkinja (*Asperula odorata*) dobrčica (*Glechoma hederacea*) i druge.

Šuma hrasta lužnjaka i običnog graba

(Carpino betuli – Quercetum roboris (Anić 1959.) emend Rauš 1969. typicum Rauš 1971.)

Mješovita šuma lužnjaka i običnog graba razvija se na tzv. Gredama i vlažnim gredama (rebrasta uzvišenja u ravnicama koja daju izgled blago valovitog terena), koja su izvan poplavnog područja. Ukoliko poplava i zahvati niže vlažne grede ona je kratkotrajna. Obični grab je najbolji indikator za stajaću i podzemnu vodu, jer podnosi kratkotrajne prolazne poplave, ali ne podnosi stajaću vodu i visok nivo podzemne vode.

U sloju drveća dominira lužnjak, a u podstojnoj etaži obični grab. Od ostalih vrsta drveća primiješano se javljaju poljski jasen, klen i divlje voće. Sloj grmlja slabo je razvijen, ponegdje potpuno izostaje što ovisi i sklopu sastojine, a sačinjavaju ga slijedeće vrste: glog, lijeska, obični likovac, obična kurika, crni trn, svib, drijen, bazga i dr.

Sloj prizemnog rašća najčešće čine visibaba (*Galanthus nivalis*), jaglac (*Primula vulgaris*), ljubica šumska (*Viola silvestris*), šumarice (*Anemone sp.*), zlatica (*Ranunculus ficaria*), lazarkinja (*aspwerula odorata*), šumski šaš (*Carex silvatica*) i dr.

Šuma poljskog jasena s kasnim drijemovcem

(Leucoio – Fraxinetum angustifoliae typicum, Glavač 1959.)

Ova zajednica zauzima niske terene na kojima se poplavna voda zadržava po više mjeseci tijekom godine. To su najčešće bivše bare u koje se od prirode naselio poljski jasen, a u koje je vrlo često unašan američki jasen naknadnim popunjavanjem. Zbog jačeg isušivanja terena ovog područja, te snižavanja razine podzemne vode, vidljiva je i u ovoj zajednici tendencija prijelaza u zajednice hrasta. Osim dominirajućeg poljskog jasena, primiješan je u sloju drveća i američki, a pridolaze i vez, b. Topola, vrba, joha i rubno poneki hrast lošeg habitusa. Sloj grmlja najčešće izostaje, a obilno je razvijeno hidrofilno prizemno lišće: obalni šaš (*Carex riparia*), žuti šaš (*Carex vesicaria*), kaljužnica (*Caltha palustris*), drijemovac (*Leucoium aestivum*), metvica vodena (*Mentha aquatica*), mlječika močvarna (*Euphorbia palustris*), kopriva (*Utrca radicans*) i druge.

Šuma poljskog jasena i veza s hrastom lužnjakom

(*Fraxino – ulmetum laevis Slav. 1952.*)

Ova zajednica zauzima najviše položaje dunavskih otoka koje poplava rijetko zahvaća ili je ona vrlo kratkotrajna. Sloj drveća sačinjava poljski jasen, američki jasen, vez, hrast lužnjak (vjerojatno neke ritske forme), pajavac (negundovac), dud. Sloj grmlja nije osobito razvijen, a javljaju se petosjemeni glog (*Crataegus pentagyna*) svib, klen, šibikovina (*Viburnum opulus*). U sloju prizemnog rašća koji je dosta razvijen nalaze se karakteristične vrste: *Festuca gigantea*, *Scrophularia alata*, *Rumex sanguineus*, *Ulmus laevis*, kao i velik broj vrsta pratilaca kao npr. *Rubus caesius*, *Carex remota*, *Urtica dionica*, *Galium aparine*, *Chelidonium maius* i dr. Ova zajednica fragmentarno je razvijena u šumskim predjelima: Sotinska ada, Hagl, Vukovarska ada, a počinje se javljati i na Mohovskoj adi.

Šuma crne i bijele topole (Populetum nigro-albae Slav. 1952)

Ova zajednica zauzima visoke ocjedite položaje dunavskih terasa i otoka, (grede), koje dunavske vode češće poplavljuju, ali su poplave kratkotrajne. Svojstvene vrste fitocenoze koje tvore sloj drveća su crna i bijela topola te bijela vrba. U sloju grmlja javljaju se petosjemeni i crni glog, crvena hudika, trušnjika, vez, dud, crni trn, svib, d. loza i dr. Od svojstvenih vrsta asocijacije u sloju prizemnog lišća rašća najčešći su: Rubus caesius, Lycopus europaeus, Galeopsis speciosa, Scrophularia alata, Solanum dulcamara, Leucium aestivum i dr. Ova fitocenoza je od velikog šumskogospodarskog značenja, jer nastanjuje najbolja staništa u ovoj jedinici na kojima se razvijaju najljepša i najpravičnija stabla crne i bijele topole. Na pojedinim lokalitetima javljaju se i veće čistine nastale na mjestima, gdje je tlo sastavljeno od krupnog sterilnog pijeska i gdje raste samo određena travna vegetacija.

Šuma bijele vrbe i crne topole s plavom kupinom

(Salici-populetum nigrae tx. 1931. (Meijer-Drees 1936) Rubetosum caesii Rauš 1973.)

Na srednje visokim položajima, tj. ispod šuma b. i c. topole i iznad šuma čiste vrbe prostire se ova najzastupljenija fitocenoza u ritkim šumama Podunavlja. Ovi tereni često su poplavljeni, a poplave se trajnije te i korisne ako ne traju predugo. Sloj drveća čine bijela vrba i crna topola sa promjenljivim omjerom smjese. Grmlje sačinjavaju: Crataegus pentagyna, Viburnum opulus, Salix alba, Populus nigra, Cornus sanguinea, Crataegus nigra i dr. Sloj prizemnog rašća sačinjava u najvećojmjeri plava kupina (Rubus caesius) koja pokriva najčešće 80-100% površine, a često su Calamagrostis epigeios, Carex remota, Solanum dulcamara, Circaea lutetiana, Lycopus europaeus, Thalictrum flavum, Humulus lupulus i dr."

Šuma bijele vrbe s broćikom (Galio saliceatum Rauš 1973.)

Zajednica se najčešće rasprostire u unutrašnjosti ritova i dunavskih otoka gdje zauzima izrazite nize, najčešće uz postojeće bare. Također obrađuje korita plićih struga kao i bivše bare, čije je dno zamuljivanjem povišeno. To je monotipska šuma gdje sloj drveća čini isključivo bijela vrba. Ovi tereni često su i dugotrajno poplavljeni, a visina vode može biti i 2 – 4 m. Za vrijeme trajanja poplave vrbe stavraju adventivno korijenje koje u vodi lebdi, a kada se voda povuče ostaje visjeti uz deblo kao «kozje brade». Grmlja ovdje u glavnom nema, a mogu se pojaviti Salix purpurea, Salix cinerea i Salix triandra. Sloj prizemnog rašća sačinjavaju ove svojstvene vrste: Galium palustre (broćika močvarna) Carex elata, Iris pseudacorus, Agrostis alba, Myosotis scorpioides. Ova zajednica može nastati i umjetnim pošumljavanjem takvog staništa sadnicama reznicama b. Vrbe.

Šuma bademske vrbe (Salicetum triandrae Malc. 1929.) –

To je pionirska fitocenoza koja se razvija na sprudovima Dunava. Prolazna je i traje obično 10-tak godina. Nastaje iz sjemena, gustog je obrasta čime usporava protok poplavne vode i zadržava nanos te time podiže tlo i omogućuje razvoj kvalitetnijim vrstama. Sloj niskog drveća čine Salix triandra («čatrljaga») i Salix alba koje tvore svojevrsnu vrbovu šikaru pod uobičajenim nazivom «malat». Prizmeno rašće je oskudno, a najčešće su vrste Solanum dulcamara, Carex elata, Stachys palustris, Galium palustre, Scutellaria galericulata i dr.

Šibljak rakite (Salicetum purpureae Wedl.-Zel. 1952.) zauzima područja najnižih položaja dunavskih otoka. To je prelazna zajednica od šumskih zajednica prema močvarnim fitocenzama. «Razvija se u oblik grmlja koji sačinjava Salix purpurea (rakita) i Salix cinerea (siva iva). Sloj prizemnog rašća predstavljen je velikim brojem močvarnih biljaka. Umjetno pošumljavanje moguće je jedino u godinama bez vode ili nakon izvršenih melioracijskih radova.

Zajednica obične trske (Scirpo-phragmitetum W. Koch 1926) zauzima područja Mohovske ade, u starim dunavskim rukavcima i niskim barskim područjima. U razvojnom stupnju zauzima mjesto između šibljaka rakite i vodne vegetacije» (Polferov, I.).

Ukupna površina šuma i šumskog zemljišta ha	Površina šuma (obrasla površina) ha	Postojeća drvena zaliha m ³	Godišnji prirast m ³	Etat-drvena zaliha za sječū m ³ /god.
2835,19	2482,01	309825	11983	8824

Izvor: Hrvatske šume, Uprava šuma, podružnica Vinkovci, Igor Polferov

Šumske površine Grada prema kategorijama i vlasništvu

VLASNIŠTVO	LISTAČE ha	ČETINJAČE ha	UKUPNO ha
PRIVATNE	-	-	-
PODUZEĆA	2477,58	4,43	2482,01
UKUPNO	2477,58	4,43	2482,01

Izvor: Hrvatske šume, Uprava šuma, podružnica Vinkovci, Igor Polferov

UPRAVA ŠUMA	ŠUMARIJA	POVRŠINA ŠUMA ha	DRVNA ZALIHA m ³	Godišnji tečajni prirast m ³	Godišnji sječiv etat m ³	Napomena
Vinkovci	Vukovar	920,90	129365	6078	377	Od ukupne površine radno nedostupno je 846,48 ha, od čega je obraslo šumsko zemljište 655,96 ha
	Ilok	1561,11	180460	5905	8447	
Ukupno		2482,01	309825	11983	8824	

Izvor: Hrvatske šume, Uprava šuma, podružnica Vinkovci, Igor Polferov

Kategorije šuma

GOSPODARSKE ŠUME ha	ŠUME POSEBNE NAMJENE ha	ZAŠTITNE ŠUME ha	OSTALE ŠUME ha	UKUPNO ha
2471,06	10,95	0	0	2482,01

Izvor: Hrvatske šume, Uprava šuma, podružnica Vinkovci, Igor Polferov

Šume posebne namjene se nalaze u GJ «Vukovarske dunavske ade» (odsjeci 58ab). One su dio Posebnog rezervata šumske vegetacije «Vukovarske ade». (odluka SO Vukovar, klasa 321-01/89-01/01; ur. Broj : 2196-07/89-1)

Dio šuma bio je za vrijeme domovinskog rata devastiran. Nedostupni šumski predjeli u GJ Vukovarske ade su: Mohovska ada (okupirani) 158,16 ha, Hagel (okupirani) 276,06 ha, Šarengradaska ada (okupirani) 260,57 ha. Ove šume se i dalje bespravno sijeku.

Nedostupne šume zbog miniranja su manje površine u GJ «Iločke Šume» (odjeli 7,9,31) ukupne površine 151,69 ha. Dio šumskog zemljišta koji je bio za vrijeme rata devastiran sječom je dijelom obrastao šikarom.

Smjernice gospodarenja u šumama posebne namjene su kao i u gospodarskim šumama uz zabranu: čiste sječe, loženja vatre, ispašu stoke, zabranu lova, zabranu nošenja vatrenog oružja i drugog oružja pogodnog za lov te zabranu gradnje i postavljanja građevina bez dopuštenja nadležnog ministarstva.

Gospodarenje šumama vršiti će se prema šumskogospodarskoj osnovi koja se temelji na načelima biodiverziteta i obnovljivim resursima. Potrebno je razvijati sve funkcije šume u smislu njihova učinkovitijeg korištenja. Osnovama gospodarenja određeni su radovi u šumama. Općenito su to čišćenja u mladim sastojinama i prorijede u starijim sastojinama. U dijelu potpuno devastiranih sastojina izvršiti će se sanacija uklanjanjem preostalih stabala i grmlja te pošumljavanje.

Podržavanje višestruke uloge i funkcije šuma i šumskih površina obuhvaća:

- očuvanja i održivog razvoja svih vrsta šuma i na njima temeljenih dobara, uključujući šumske terene kao i druga područja iz kojih se crpe blagodati šuma,
- očuvati šume od ogoljivanja i preusmjeravanja na druge tipove uporabe zemlje, pod utjecajem sve većih potreba stanovništva, širenja poljodjelstva, uključujući i nedostatak odgovarajućeg nadzora šumskih požara i neodržive komercijalne šumske radove,
- održati postojeće šume putem očuvanja i pravilnog gospodarenja, te održati i povećati pošumljena područja i šumski pokrov u određenim područjima, putem očuvanja prirodnih šuma, njihove zaštite, rehabilitacije i regeneracije te akcije pošumljivanja novih i već pošumljenih područja, kao i sadnju drveća u cilju održavanja ili pak vraćanja ekološke ravnoteže,
- djelovati na očuvanju šuma u reprezentativnim ekološkim sustavima i krajobrazima - prvenstveno autohtonih šuma,
- provoditi obnavljanje vegetacije u određenim ogoljelim gospodarstvima, radi suzbijanja opustošenja i sprječavanja erozije, kao i radi drugih zaštitnih funkcija i nacionalnih programa rehabilitacije šumskih površina,
- ostvariti razvoj i jačanje šuma zasađenih u neindustrijske svrhe s ciljem podržavanja ekološko prihvatljivih područja, odnosno regeneracije na odgovarajućim lokacijama,
- povećati zaštitu šuma od zagađivača, požara, nametnika i bolesti te drugih negativnih čovjekovih utjecaja na njih,
- istovremeno s prenamjenom šumskog zemljišta privoditi namjeni zamjenske površine.

Ograničenja korištenja prostora u smislu lociranja određenih sadržaja odnose se na zaštitu šumskih i drugih prirodnih površina. Nema neplanske izgradnje zgrada sekundarnog stanovanja uz rubna šumska područja. Gospodarske djelatnosti mogu se locirati u već formiranim zonama tih djelatnosti i tamo gdje to infrastruktura omogućava, bez zauzimanja novih površina šuma. Građenje građevina izvan građevinskog područja ograničava se tako da ne mogu nastajati nova naselja, ulice i grupe građevina, građevine na šumskom zemljištu.

Dugoročno su ciljevi gospodarenja šumama zacrtani osnovama gospodarenja, a temelje se na očuvanju ekosustava, biološkoj raznolikosti i brizi o prihodu.

Šume su važan sastavni dio krajobraza. Izraz su lokalnog vizualnog identiteta i sudjeluju u oblikovanju njegove "slike". Važno ih je čuvati u predjelima gdje su osobito uočljive, stoga i vizualno vrijedne. Očuvanje raznolikosti krajobraza treba temeljiti na očuvanju šuma i prirodnih oblika vodotoka, a spriječiti građenje na izloženim lokacijama u krajobrazu. Sprječavanje i sanaciju erozije i bujica obuhvaća i dugoročno planiranje zajedničkog rješavanja zaštite od erozija sa šumarstvom i drugim zainteresiranim grupacijama.

3.2.2.6. Poljodjelske površine

Na području Grada Iloka vrijedne su površine poljodjelskog zemljišta od koji one osobito vrijednog tla zauzimaju površinu od 7108 ha.

Na kartografskom prikazu «1. Korištenje i namjena površina, 1.1. Prostori za razvoj i uređenje» ucrtana su područja poljodjelskih tala različite kakvoće (osobito vrijedno tlo, ostala obradiva tla) razvrstana prema podacima namjenske pedološke karte Hrvatske i podacima iz PPŽ Vukovarsko-srijemske županije te područja šuma i građevna područja.

Ističe se tradicija i vrijednost vinogradarstva ovog područja koje ima međunarodni ugled.

Poljoprivredne površine treba čuvati i brižljivo koristiti te štiti od prenamjene. Za kvalitetnije korištenje poljodjelskog zemljišta i postizanje većih prinosa potrebno je iskoristiti mogućnost navodnjavanja.

Izgradnja na poljodjelskom zemljištu najboljih bonitetnih klasa izvan građevinskih područja može se samo iznimno dozvoliti za potrebe državne i županijske infrastrukture te u slučajevima kada zbog reorganizacije i racionalizacije poljodjelske proizvodnje postoji potreba za izgradnjom novih građevina u funkciji poljodjelske proizvodnje.

Lociranje građevina i trasa infrastrukture planirano je koordinirano tako da se koriste postojeći koridori, izbjegavaju šume i vrijedno poljodjelsko zemljište, da se očuva cjelovitost prirodnih i izgrađenih struktura te omogući zaštita krajobraza.

Očuvanje vrijednog poljodjelskog zemljišta i osiguranje potrebnih novih površina za razvoj gospodarstva naglašava potrebu donošenja mjera za poticanje boljeg iskorištenja građevinskog zemljišta.

Te mjere podrazumijevaju ograničenje proširenja građevinskih područja i to isključivo za potrebe proizvodnje na temelju konkretnih programa, a ne kao ponudbene opcije. U tom smislu su ovim planom građevinska područja naselja značajno umanjena i to za 419 ha, a uvećana tek za 28 ha i to na području Iloka za potrebe uređenja radne zone uz novo pristanište te za potrebe eksploatacije gline (proširenje obuhvata postojećeg iskopišta).

ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

Red. broj		Oznaka	Ukupno ha	% od površine općine	stan/ha ha/stan*	
	Grad ILOK					
1.0.	Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina					
1.1.	Građevinska područja	ukupno	GP	582,0	4,50	14,50
	izgrađeni dio GP	ukupno		447,0	3,40	58,00
	neizgrađeni dio GP			106,0	0,80	
	parkovi i krajobrazno zelenilo			37,1	0,20	
1.2.	Izgrađene strukture van građevinskog područja	ukupno		55,8	4,30	
	proizvodna		I	0,0		58,00
	eksploatacija			0,0		
	poslovna namjena		K	0,0		
	ugostiteljsko turistička namjena		T	6,5		
	športsko - rekreacijska namjena		R	49,3	3,70	
1.3.	Poljoprivredne površine	ukupno	P	8822,0	68,00*	1,06
	osobito vrijedno obradivo tlo		P1	7108,0		0,34
	vrijedno obradivo tlo		P2	1714,0		
	ostala obradiva tla		P3	0,0		
1.4.	Sumske površine	ukupno	Š	2835,0	22,00*	0,34
	- gospodarske privatne šume		Š1	0		2835,0
	- gospodarske državne šume		Š2	2835,0		
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine	ukupno	PŠ	0,0	0,00*	
1.6.	Vodene površine	ukupno	V	739,1	5,70*	0,09
	- vodotoci			633,0		0,00
	- ribnjaci			5,1000		
	- akumulacije			101,10		
1.7.	Ostale površine	ukupno		3,8	0,00*	0,00
	- površine infrastrukturnih sustava		IS	117,0	0,10	3,8
	- groblje		G	3,8		
	grad	ukupno		12960,0	100,00*	
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE					
2.1.	Zaštićena prirodna baština			19,6	0,01*	0,00
	- zaštićeni krajolik		ZK	19,6		0,01
2.2.	Zaštićena graditeljska baština			76	0,04*	
	- arheološki lokaliteti			76		
	općina/grad	ukupno		96	0,05	0,01
3.0.	KORIŠTENJE RESURSA					
3.2.	Energija			MW MWh	ne iskazuje se	
3.3.	Voda			u 1000m3 u 1000m3		
3.4.	Mineralne sirovine			jed. mjere za sirovinu		

Grad Ilok – 8351 st (2001.)

POVRŠINA ADMINISTRATIVNOG OBUHVATA NASELJA

NASELJE	POVRŠINA km²
Bapska	26,5
Ilok	57,7
Mohovo	11,5
Šarengrad	33,9
Ukupno Grad Ilok	129,6

GRAĐEVNA PODRUČJA (GP)

VAŽEĆE – PLANIRANO (2006.)

	GP Ukupno - važeće (ha)	GP umanjeno 2006. (ha)	GP uvećano 2006. (ha)	GP ukupno planirano (ha)	Izgrađeno (ha)	Izgrađeno / Neizgrađeno %
Ilok	640	292	28	376	331	88/12
Bapska	101	11	0	90	65	72/28
Mohovo	40	7	0	33	23	69/71
Šarengrad	192	109	0	83	58	70/30
GRAD UKUPNO:	973	419	28	582	477	82/18

STRUKTURA POVRŠINA UNUTAR GRAĐEVNOG PODRUČJA

Građevno područje (GP)	GP ukupno ha	GP Izgrađeno ha	GP Neizgrađeno ha	GP gospodarsko	GP Perivoji i rekreacija	GP groblja	Groblja izvan GP
Ilok*	376	331	45	47,5	20,1	4,32	0
Bapska	90	65	25	4,2	4,5	0	2,74
Mohovo	33	23	10	0	3,6	0	1,03
Šarengrad	83	58	25	2,7	8,9	1,7	0
	582	477	105	54,4	37,1	6,02	3,77

* s površinama izdvojenih GP Radoš i Lovka

Infrastrukturni koridori	DUŽINA m	ŠIRINA m	POVRŠINA ha
cesta			
državna	21000	20	42
županijska	17200	15	20
lokalna	10200	12	10
dalekovod	28000	10	28
plinovod	17000	10	17
Infrastrukturni koridori		UKUPNO	117 ha

Šume	2835 ha
-------------	----------------

Poljoprivreda	ha
osobito vrijedno obradivo tlo	7108
ostala obradiva tla	1714
UKUPNO	8822 ha

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

3.3.1. GOSPODARSKE DJELATNOSTI

Intenzitet rasta i razvoja gospodarstva uvjetovan je poboljšanjem geopolitičkih uvjeta, obnovom i modernizacijom prometne, energetske i komunalne infrastrukture.

Gospodarstvo Grada Iloka temelji se na prirodnim resursima – poljodjelstvu i preradi poljodjelskih proizvoda, iskopištu mineralnih sirovina, prirodnim rezervama pitke vode, a u budućnosti se očekuje i jačanje turističkih djelatnosti temeljene na kulturnim dobrima i očuvanoj prirodi od značaja za županiju ali i šireg regionalnog značaja.

Preduvjet uspješnijeg razvoja gospodarstva je modernizacija prometnog sustava te obnova i izgradnja prateće infrastrukture. Prometni položaj Grada dodatno omogućuje razvoj proizvodnih djelatnosti. Blizina Vukovara utjecati će na gospodarski razvoj koji će se temeljiti na izmještanju određenih industrijskih i servisnih pogona iz industrijskih i na razvoju izdvojenih gospodarskih i servisnih jedinica u širem prostoru. Za mogući budući gospodarski razvoj Grada osigurane su ovim Planom prostorne pretpostavke kroz planiranje gospodarskih zona.

POVRŠINE GOSPODARSKIH ZONA

Naselje	Ilok	Bapska	Mohovo	Šarengrad	Sveukupno
Gospodarska zona ha	48	4	0	3	55

Obnova gospodarstva usmjerena je na uspostavljanje nove strukture vlasništva i odnosa privređivanja, uvažavajući komparativne prednosti prostora i gospodarstva Županije. Gospodarske aktivnosti odvijaju se u složenim uvjetima uzrokovanim nizom ograničavajućih čimbenika, a prvenstveno dugotrajnim otklanjanjem posrednih ratnih šteta. Likvidnost tvrtki bila je i ostaje problem zbog stupnja iskorištenosti instaliranih kapaciteta, smanjenog opsega proizvodnje, teškoća u plasmanu gotovih proizvoda, usluga i drugog.

Važan segment oživljavanja gospodarstva je poduzetništvo kojem treba pokloniti posebnu pozornost. Zato uređenjem gospodarskih zona i poticajnim mjerama za njihov razvoj treba omogućiti oživljavanje poduzetništva koje će koristiti komparativne prednosti prostora.

Poticaaj razvoju gospodarske strukture je i unapređenje poljodjelstva. To znači da bi budući razvoj trebalo usmjeriti na stavljanju poljodjelskog prostora u funkciju industrijske proizvodnje izgrađene u vlastitom prostoru. Sva perspektivna obiteljska poljodjelska gospodarstva morat će svoje poljodjelske posjede značajno povećati. Do njihovog okrupnjavanja može doći i preraspodjelom zemljišnih površina u državnom vlasništvu. Sitnija obiteljska poljodjelska gospodarstva moraju tražiti radno intenzivnu proizvodnju. U ekonomskom pogledu treba težiti postizavanju ravnoteže između visine i količine proizvoda i troškova proizvodnje. Da bi se ovo postiglo treba omogućiti stručno i praktično proizvodno usavršavanje. Krupna i opremljena obiteljska poljodjelska gospodarstva u okviru svojega posjeda imaju: izgrađenu infrastrukturu, izgrađene stambene i gospodarske objekte, dobru mehanizaciju i opremu, dosta dobro praktično, proizvodno i tehnološko iskustvo, zaokruženu veličinu gospodarstva, kapacitete gospodarstva primjerene veličini gospodarstva veličine posjeda veće od 10 ha. Članovima obitelji manjih poljodjelskih gospodarstava treba omogućiti zaposlenje i izvan obiteljskog gospodarstva radi osiguranja dopunskih prihoda.

3.3.2. TURIZAM

Potencijali turizma temelje se na prirodnim vrijednostima i kulturnim dobrima te očuvanom ruralnom krajolozu.

Prirodni potencijal Grada Iloka su prirodni uvjeti za razvoj turizma: plovni put rijekom Dunav, dunavske ade, ribolovna područja i lovišta divljači. Prirodni potencijal otvara mogućnosti za postupno uređenje jednog od najreprezentativnijih turističkih područja u kontinentalnoj Hrvatskoj, a osobito u Vukovarsko-srijemskoj županiji.

Kulturnu baštinu Grada Iloka čine brojne građevine i arheološka nalazišta. Promatrano u širem kontekstu, cijelo područje Grada Iloka je jedna velika kulturna zona koja se proteže i izvan granica Grada do Vukovara. Ovim prostornim planom uređuje se prostora Grada Iloka, ali u planiranju turističkog razvoja treba prostor prezentirati kao cjelinu unutar kojeg će i lokalni potencijali biti uspješnije vrednovani i korišteni.

Činitelj prepoznavanja ovog prostora su svakako povijesno i europski prepoznata kvaliteta vrhunskih vina iločkog područja, kako zbog vrijednosti tla za uzgoj vinove loze tako i zbog više milenijske tradicije uzgoja vrhunskih vina. Već sama ta činjenica je dostatna da Ilok postane željena turistička destinacija.

Naselja trebaju iskoristiti mogućnost prestrukturiranja i postupnog jačanja turističke ponude temeljene aktivnostima uz rijeku i na tradicijskim obilježjima. Razvoj ruralnog turizma važno je pratiti poticanjem ekološkog poljodjelstva, proizvodnjom zdrave hrane, unapređenjem postojećih i otvaranje novih kapaciteta za rekreaciju i šport.

Turizam treba upotpuniti organiziranim obilaskom lovišta i promatranjem divljači, ugostiteljskim uslugama i specijalitetima s posebnostima obilježjima tradicionalnog kulinarstva i oživljavanjem tradicionalnih obrta. Razvoj lovnog turizma moguć je uz pravilnim gospodarenjem lovištima što osobito obuhvaća poticanje uzgoja divljači.

Na području grada Iloka planirana je županijskim planom turistička zona na području «Velika Lovka» i «Mala Lovka» te se ona kao takva i ovim planom preuzima. Uređenje zone turističkih i rekreacijskih zona «Velika Lovka» i «Mala Lovka» detaljno će odrediti detaljni plan uređenja.

Na tom prostoru treba planirati uređenje prostora za potrebe turizma, rekreacije i športa (gradnja zgrada za turistički smještaj - hotel, pansion i sl., dvorane za svatove i pratećih prostora za smještaj gostiju, pružanje ugostiteljskih usluga - kušaonice vina, prodaju suvenira, otvorenih ognjišta i sl.), te uređenje prostora ostalih prostora u funkciji rekreacije i športa.

Usmjerujući pokazatelji građenja turističkih lokaliteta su: izgrađenost je do 40%, a u izgrađenost se obračunavaju i površine natkrivenih i nenatkrivenih igrališta (izuzev travnatih igrališta); visina građenja je najviše podrum, prizemlje i dva kata te potkrovlje - ukupno najviše 10m mjereno od najniže kote terena uz zgradu do vijenca krova i visine zgrade najvišem mjestu (za grade s kosim korovom do sljemena krova 12 m). Obveza je osigurati potreban broj parkirališnih i garažnih mjesta za osobna vozila i autobuse a najmanje: 1PGM/1 smještajnu jedinicu (dva ležaja), 1PGM/4 sjedišta u ugostiteljskom prostoru i 1PGM za autobus/100 osoba u ugostiteljskom prostoru. Najmanje 40% površine turističke namjene mora biti prirodno zelenilo. Odvodnja otpadnih voda mora se riješiti zatvorenim kanalizacijskim sustavom s uređajem za pročišćavanje.

Ovim planom se određuju i izdvojeni turistički lokaliteti koje treba obnoviti, a to su lokalitet «Principovac» i lokalitet «Pajdoš». Na ovim lokalitetima treba odrediti, a na temelju prethodno izrađene stručne podloge zaštite kulturnih dobara, detaljne uvjete rekonstrukcije postojećih i građenja novih građevina, uređenje prostora i u funkciji turističke afirmacije s ciljem postizanja visokog stupnja privlačnosti ovih lokaliteta.

U gradu Iloku osobitu vrijednost čini kompleks franjevačkog samostana i parka, stari grad i dvor iločkih knezova iz srednjega vijeka kojeg su obnovili kneževi Odescalchi. Ovom povijesnom kompleksu oblikovno i funkcionalno se priključuje područje Dunavca i čini ga potencijalno najljepšim lokalitetom našeg Podunavlja. Detaljne uvjete uređenja ovog prostora odrediti će Urbanistički plan uređenja grada Iloka te po potrebi i detaljniji planovi prostornog uređenja i uređenja perivoja.

Na području Grada Iloka treba:

- iskoristiti turistički identitet i jačati promidžbenim aktivnostima turističku gravitaciju,
- valorizirati tranzitnog korisnika usluga i prometne smjerove potencijalnih turističkih cesta,
- koristiti komparativne prednosti prirodnih resursa za razvoj turističke djelatnosti - razvoja lovnog, ribolovnog turizma i seoskog turizma,
- istaknuti prirodne osobitosti, povijesne i druge vrijednosti te tradicionalne manifestacije.

3.3.3. LOVSTVO

Lovstvo na području Vukovarsko-srijemske županije i Grada Iloka ima dugu tradiciju, a lovišta zauzimaju značajne površine. Na području Grada Iloka lovišta su :

- uzgajalište divljači «Dugo cerje – Česta – Voćin» kojim gospodari lovna udruga «Grad Ilok», ustanovljeno odlukom Ministarstva poljoprivrede i šumarstva 1999. godine.
- zajedničko lovište br. 28 je «Vukovo-Kordoš» kojim gospodari lovna udruga «Srndać» iz Iloka, ustanovljeno je odlukom Županijske skupštine Vukovarsko srijemske županije 1999. godine.

Lovišta ne obuhvaćaju površine naselja niti površinu do 300 m udaljenosti od izgrađenog dijela naselja. Na području lovišta gospodari se sukladno lovnim osnovama. Ovlaštenik prava lova dužan je poduzimati mjere za sprječavanje šteta od divljači, graditi i održavati lovno-gospodarske građevine, održavati prosjeke i šumske čistine te održavati brojno stanje divljači u granicama kapaciteta lovišta dozvoljenog propisanog lovno-gospodarskom osnovom.

3.3.4. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Građevine i prostori društvenih djelatnosti su dosta ravnomjerno raspoređene u prostoru i dostupni su svim korisnicima. Poboljšanje dostupnosti i kvalitete organizacije društvenih djelatnosti planira se :

- uređenjem prostorija mjesnih odbora u Mohovu i Šaregradu,
- gradnjom škole u Mohovu i školske dvorane u Šaregradu;
- gradnjom dječjih vrtića u svim naseljima;
- uređenjem prostorija za kulturne centre u Bapskoj, Mohovu i Šaregradu za što se preporuča koristiti, odnosno obnoviti postojeće građevine vrijednog tradicijskog graditeljstva;
- urediti knjižnice i čitaonice u Bapskoj i Šaregradu ;
- izgraditi ili urediti višenamjenske dvorane u Iloku, Bapskoj i Šaregradu;
- obnoviti hotel u Iloku te izgraditi nove kapacitete turističkog smještaja u Maloj i Velikoj Lovci i Mohovu, a temeljem posebnih istraživanja i u sklopu lokaliteta «Principovac» i «Pajdoš»;
- urediti prostore za zdravstvenu službu (ambulante) u Mohovu i Šaregradu;
- urediti prostore za veterinarske ambulante u Bapskoj i Šaregradu;
- gradnjom sportske dvorane u Iloku.

Treba jačati funkcije gradskog kulturnog centra Iloka koji će omogućiti izravnije učešće stanovništva u umjetničkim i kulturnim događanjima te povećati broj športskih građevina i programa.

Treba omogućiti viši standard pružanja zdravstvenih usluga i posebno organizirati sustav zbrinjavanja starijih kućanstava.

Prilagodba postojećih i gradnja novih zgrada planira se unutar građevinskih područja naselja.

Novi sadržaji društvenih djelatnosti smještavati će se unutar građevinskih područja na parcelama koje omogućuju kvalitetno funkcionalno i oblikovno prostorno i arhitektonsko rješenje.

Prostornim planom uređenja Grada Iloka (PPUG) su načelno određena mjesta, odnosno parcele na kojima su postojeće ili se planiraju graditi nove zgrade društvenih djelatnosti.

Detaljne uvjete smještaja društvenih djelatnosti na području grada Iloka određuje Urbanistički plan uređenja.

Na području ostalih naselja Grada Iloka smještaj društvenih djelatnosti se može realizirati unutar predviđenih prostora za ovu namjenu, a po potrebi i na zemljištima odgovarajuće veličine stambene i mješovite namjene.

POTREBE I PLANOVI LOKALNE SAMOUPRAVE - UREĐENJE PROSTORA I GRAĐENJE NOVIH GRAĐEVINA

	NOVE ZONE I GRAĐEVINE	ILOK	BAPSKA	MOHOVO	ŠARENGRAD
1.1.	zgrada MO i uprave	-	-	+	+
1.2.	škola (dvorana*)	+	-	+	+*
1.3.	vrtić	+	+	+	+
1.4.	kulturni centar	-	+	+	+
1.5.	knjižnica- čitaonica	-	+	-	+
1.6.	radiopostaja	-	-	-	-
1.7.	višenamjenska dvorana	+	+	-	+
1.8.	hotel/motel/prenočište	+	-	+	-
1.9.	ambulanta	-	-	+	-
1.10.	veterinarska ambulanta	-	+	-	+

3.4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Na području Grada Ilok su naselja: grad Ilok te sela Bapska, Mohovo i Šarengrad. Naselja Ilok, Mohovo i Šarengrad su izgrađena uz državni cestu (D2), a naselje Bapska se nalazi uz županijsku cestu (Ž 4198). Te ceste su okosnice razvitka naselja i povezuju ih sa susjednim općinama i županijskim središtem Vukovarom. Naselje Bapska razvijalo se je kao planirano naselje i karakteristične je ortogonalne ulične mreže.

Uređivanje prostora unutar obuhvata Plana kao što je građenje građevina, uređivanje zemljišta te obavljanje drugih djelatnosti iznad, na ili ispod površine zemlje može se obavljati isključivo u suglasju s ovim Planom, odnosno postavkama koje iz njega proizlaze. Načelno, uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora mogu se shvatiti kao sustav složen od područja posebnih uvjeta korištenja dijelova Grada, područja posebnih mjera uređivanja dijelova Grada i područja osobite zaštite dijelova Grada.

Područja posebnih uvjeta korištenja dijelova Grada, obuhvaćaju zone predviđene za donošenja prostornih planova užih prostornih cjelina - Urbanističkih planova uređenja (UPU) i Detaljnih planova uređenja (DPU). Planira se donošenje UPU za naselje Ilok na temelju obveze propisane PPŽ Vukovarsko-srijemske. Odluku o izradi Detaljnih planova prostornog uređenja (UPU ili DPU – a) donosi Općina Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru, a za potrebe uređenja većih neizgrađenih površina građevinskog zemljišta i složenije strukture građenja i korištenja (gospodarske zone i sl.).

Područja posebnih mjera uređivanja unutar Grada treba promatrati u okviru odredbi ovoga Plana, odnosno mjera uređivanja pojasa cesta i načina uređivanja terena unutar zaštitnih pojasa dalekovoda, naftovoda i plinovoda. Provedba je temeljem važećih zakona, propisa i standarda.

Područja osobite zaštite odnose se na režim zaštite područja *prirodnog nasljeđa* koji obuhvaća poljodjelske prostore i parkove. Planska zaštita obuhvaća i područja *prirodnog i kultiviranog* krajobraza, odnosno područja prirodnih i antropogenih krajobraznih vrijednosti.

Režim zaštite područja *kulturne baštine (nepokretnih kulturnih dobara)* obuhvaća *zaštitu naselja i dijelova naselja* kulturno-povijesnih spomeničkih i ambijentalnih vrijednosti te *arheoloških zona, pojedinih arheoloških nalazišta, sakralnih, profanih* i drugih građevina. Odnosi se na režim zaštite:

Prostornog sklopa - kao složenog oblika zaštite. Sklop predstavlja jedinstvenu oblikovnu cjelinu građevine ili građevina naselja i izvornog, ili modificiranog neposrednog okolnog prirodnog prostora (*kontaktnog prostora*) u kojemu je građevina, ili su građevine naselja tijekom vremena nastale. Smatra se vrlo važnim zaštititi i građevinu (građevine) i prostor u kojemu je ona nastala, ili su one nastale, kao jednu funkcionalnu, oblikovnu i osobito vizualnu cjelinu, odnosno sklop, u izvornom smislu.

Kulturnog krajobraza - na osobito tradicijske ruralne, odnosno urbane strukture, kao krajobraznih vrijednosti. Kao posebna vrijednost vrednuju se vizure iz određenih smjerova - uspostavljaju se i posebno štite kvalitetne vizure. Ciljevi očuvanja i uređenja krajobraza su prostorna, ekološka, gospodarska, socijalna i kulturna raznolikost i skladnost te očuvanje identiteta područja. Očuvanje raznolikosti krajobraza treba temeljiti na očuvanju šuma i prirodnih oblika vodotoka, a spriječiti građenje na izloženim lokacijama u krajobrazu. Prirodne krajobraze treba sačuvati, osigurati prirodnu raznolikost i zaštititi biotički potencijal, naročito onaj koji je karakteristike područja.

Kultivirani krajobraz (kao dio ukupnog kulturnog krajobraz) podrazumijeva područja oblikovana ljudskom rukom tijekom povijesti i očuvana do danas, a svjedoče o čovjekovoj prisutnosti u prostoru. Veći dio područja Grada Iloka vrijedan je antropogeni prostor s povijesnim kontinuitetom i očuvanim oblicima prisustva čovjeka u prostoru s očuvanim prirodnim osobitostima, te kao takav ima obilježje kulturnog krajobraz od kojeg se najvrjedniji dijelovi neposredno štite Zakonom o zaštiti kulturnih dobara kao kulturno - povijesna cjelina, a ostali dijelovi posredno načinom planiranja građevnih područja, parkovna i zaštitnog zelenika te prometne i ostale infrastrukture.

U područjima kultiviranog i prirodnog krajobraz nije dozvoljena nova gradnja, ako se time umanjuju temeljne vrijednosti i kako bi se time narušili uvjeti očuvanja vrijednih vizura na povijesne građevine i naselja. Tipologiju naselja i arhitektonsko oblikovanje treba usuglašavati s kvalitetnom tradicijom područja, a nagrđene dijelove naselja treba postupno sanirati.

U područjima zaštite krajobraz koje su ujedno zone ekspozicije naselja ne dozvoljava se nova izgradnja, jer bi se time narušile prostorne i šire ambijentalne vrijednosti bilo čitavog naselja ili njegove povijesne jezgre. Područja označena kao ozelenjene i pejzažne površine treba i nadalje održavati u toj namjeni, bez širenja građevinskog područja, budući da su značajne kao prostori ekspozicije naselja.

Planom je dano vrednovanje zatečenih elemenata identiteta kulturnog krajobraz s prijedlogom razine zaštite, uređivanja i korištenja inventariziranih spomenika kulturno-povijesne i graditeljske naslijeđa. Važan dio zaštite tradicijskih ruralnih cjelina predstavlja zaštita neposrednog "*kontaktnog prostora*" oko kulturno-povijesnih struktura i građevina, koji tvore vrijedne krajobrazne cjeline prepoznatljivih ambijentalnih obilježja. Zato koncepcija razvoja naselja uključuje: povećanje gustoće izgrađenosti, planiranje širenja naselja ograničavanjem širenja građevinskih područja duž državnih i županijskih cesta, gradnju gospodarskih, društvenih, zdravstvenih, rekreacijskih, servisnih i drugih objekata, očuvanje ambijentalnih vrijednosti i zaštitu identiteta krajobraz.

Razvoj gospodarstva i djelatnosti u prostoru određuju prioritetne djelatnosti područja kao i predodređenost prostora za razvoj poljodjelstva. Koncept oblikovanja krajobraz i naselja, mora vrednovati graditeljsko naslijeđe i u najvećoj mogućoj mjeri poštovati povijesne vrijednosti prostora, lokalne osobitosti, mjerilo, tradiciju i iskustva u korištenju organizaciji i oblikovanju prostora.

Uvjeti određivanja građevinskih područja i korištenja izgrađena i neizgrađena dijela područja

Građevna područja moraju racionalno iskorištavati prostor i ne smiju se širiti duž županijskih i državnih cesta, kao niti na vrijedno poljodjelsko i šumsko zemljište. Oblik građevinskog područja naselja treba u što većoj mjeri slijediti izvorni oblik građenja u prostoru čuvajući cjelovitost krajobraz. Građenje treba planirati tako da se poveća zaštita vrijednosti prostora i štedljivo gospodari resursima. Određivanje građevinskih područja treba temeljiti na odnosu između izgrađenih i neizgrađenih površina.

Građenje građevina izvan građevinskog područja mora biti tako da ne mogu nastajati nova naselja, ulice i grupe građevina uz obale vodotoka, prometnice, te na vrijednom uređenom poljodjelskom i šumskom zemljištu. Građenje izvan građevinskih područja mora biti uklopljeno u krajobraz s ciljem očuvanja prirodnog prostora - konfiguracije tla, šuma, vrijednog poljodjelstvo zemljišta i vodotoka. Za takvo građenje potrebno je osigurati uvjete zaštite okoliša, osobito odvodnje otpadnih voda, zaštite voda od drugih oblika zagađivanja, zbrinjavanje otpada i drugo. Realizaciju sustava odvodnje treba provoditi postupno sukladno količini otpadnih voda, osobitostima recipijenata te gospodarskim mogućnostima gradnje i održavanja uređaja. Gospodarski objekti koje nisu obuhvaćeni sustavima za odvodnju i pročišćavanje voda naselja moraju izgraditi vlastite sustave odvodnje i uređaje za pročišćavanje.

Obnova ratom zahvaćenih područja obuhvaća uz otklanjanje ratnih šteta i razminiranje te razvojnu komponentu koja osigurava napredak djelatnosti i zadovoljavajuću infrastrukturu, obnovu i reafirmaciju kulturnog i ambijentalnog identiteta te otklanjanje ranijih i novijih funkcionalnih i ekoloških nedostataka u prostoru.

Prirodni krajobraz treba sačuvati, osigurati prirodnu raznolikost i zaštititi biotički potencijal, naročito onaj koji je karakteristike područja. Niti jedna djelatnost ne smije trajno poremetiti prirodne režime krajobraza, a tamo gdje je oštećen treba izvršiti sanaciju.

Uvjeti smještaja gospodarskih sadržaja u prostoru

Proizvodne funkcije - gospodarski objekti grade se unutar građevinskih područja naselja. Postojeće površine za smještaj proizvodnih funkcija - gospodarskih objekata naseljima treba intenzivno koristiti u smislu izgrađenosti prostora. Povećanja površina za potrebe smještaja gospodarskih funkcija treba planirati na temelju poznatih programa koje je prethodno prihvatilo gradsko poglavarstvo.

Izvan građevinskih područja mogu se smještavati građevine sukladno zakonu i odredbama za provođenje ovog plana, a odnosi se na farme i građevine u funkciji poljodjelstva, turističke zgrade sa smještajem, rekreacijske zone i sl.

Gradnja farmi regulirana je s temeljnim ciljem da se ostvare optimalni uvjeti smještaja u odnosu na veličinu i tehnologiju te potrebnu kvalitetu života u okruženju naseljima. Kod građenja farmi osobitu pozornost treba usmjeriti na zaštitu od zagađenja podzemnih voda u slivu vodocrpilišta.

Poticati treba proizvodnju zdrave hrane te bolje iskorištavati postojeće i privoditi svrsi zapuštene poljodjelske površine. Poticanjem povećanja zemljišnih posjeda treba zaustaviti degradaciju malih seoskih gospodarstava i time pokušati zaustaviti depopulaciju agrarnih prostora.

3.4.1. ZAŠTITA PRIRODE

Prostorno planiranje polazi od ekoloških karakteristika nosivosti, kapaciteta i održivosti prostora, granica njegove ugroženosti i potencijalne strukture ekoloških rizika. Priroda je ugrožena gradnjom prometnica i tehničke infrastrukture, zagađenjem tla i voda - ispuštanjem otpadnih voda i odlaganjem otpada na neuređenim odlagalištima. Brojna ratna oštećenja i uništenja prirode još nisu sanirana, a još uvijek je dio prirodnog prostora nedostupan zbog miniranja.

Temeljno je načelo sveukupnog šticećenja staništa i ekosustava. Zaštićena područja prirode su žarišta ruralnih strategija koje povezuju načela očuvanja prirode s obnovom tradicionalnog seoskog gospodarstva, ekoturizma i prostornog uređenja. Zaštita prirode provodi se određivanjem zaštićenih dijelova prirode, osiguranjem racionalnog korištenja prirode i očuvanjem prirodne ravnoteže, sprječavanjem štetnih zahvata u prirodi, donošenjem i provedbom prostornih planova te provedbom mjera zaštite zaštićenih dijelova prirode.

Zakonom o zaštiti prirode zaštićuju se pojedini dijelovi prirode koji su sačuvali izvorne osobitosti, ili su kao dio prirode rijetki, ili pridonose krajobraznoj i biološkoj raznolikosti kraja i dr. Na temelju rečenog Zakona i prethodno provedene valorizacija zaštićuju se dijelovi prirode u pojedine zakonske kategorije. Detaljniji uvjeti zaštite prirodnih cjelina određuju se za:

- konfliktna područja - gdje je zbog međusobnog suprotstavljanja aktivnosti i posebno zbog oštećenja prirode već došlo ili prijete ugrožavanje trajnosti razvoja;
- ranjiva područja - osobito osjetljiva područja u kojima su ljudska naselja i drugi prostori u opasnosti od posljedica fizičke destrukcije ili drugih opasnosti prirodnog podrijetla ili drugih opasnosti prouzročenih čovjekovim djelovanjem.

Konfliktna i ranjiva područja su padine surduka zbog građenja naselja u kontaktnoj zoni i zagađenja voda odlaganjem otpada i ispuštanjem nepročišćenih otpadnih voda.

Temeljem smjernica PP Vukovarsko-srijemske županije i ovim se Planom predlaže kao planska mjera zaštite šticećenje krajobraza kontaktne zone duž koje se zabranjuju aktivnosti građenja i uređenja zemljišta koje bi mogle nepovoljno utjecati na očuvanje posebnosti prostora. Ovim planom određuju se područja prirodnog i kultiviranog krajobraza koje treba čuvati - cjeline prirodnog i kultiviranog krajobraza obala Dunava. Detaljniji uvjeti korištenja i zaštite prostora vrijednih krajobraza (planerska kategorija) te njihovih kontaktnih zona određeni su ovim planom s ciljem očuvanja osobitosti zbog kojih su zaštićene te sprječavanja negativnih utjecaja na njihovu cjelovitost osobito građenjem zgrada, te mogućnosti građenja planiranih akumulacija.

Zaštićeni dijelovi prirode na području Grada Iloka¹

Na području Grada Iloka nalaze se zaštićeni su temeljem Zakona o zaštiti prirode :

1. spomenik parkovne arhitekture - park u Iloku (unutar područja obuhvata Urbanističkog plana uređenja Iloka) - (SRH, Republički zavod za zaštitu prirode, Zagreb - R. br. Up/I⁰ 44-1973. od 31. 10 1973.)
2. posebni rezervat šumske vegetacije – «Vukovarske dunavske ade» (dio) – (SO Vukovar - Odluka o proglašenju specijalnim rezervatom šumske vegetacije dijelova gospodarske jedinice «Vukovarske dunavske ade» (na području grada Iloka – Mohovska ada -odjel 58) od 24. ožujka 1989.)

¹ Republika Hrvatska, Ministarstvo kulture, dopis klasa: 612-07/05-49/154; ur. broj: 532-08-02-1/1-05-2 od 31. svibnja 2005.

Planske mjere zaštite

Prostornim planom Vukovarsko srijemske županije¹ predloženo je za zaštitu (te se ovim planom obveza preuzima zaštite):

1. zaštićen krajobraz - šuma Principovac;
2. osobito vrijedan prirodan krajobraz - cjelina obalnog pojasa desne obale Dunava na području Grada Iloka;
 - cjeline područja Mohovske i Šarengradске ade na desnoj obali Dunava;
3. osobito vrijedan prirodan krajobraz - područja padina i korita potoka (surduka):
 - Okut - od Kordoša do GP Mohova,
 - Dobra voda - od Pajdoša – do GP Šarengrada,
 - Drljanski potok - od Skandale i Križa do GP Iloka;
 - Čitluk - od sjevernih padina Čukavca do GP Iloka,
 - Liščak - od Klakoča do državne ceste;
4. osobito vrijedan kultiviran krajobraz - šire područje vinogradarskog područja oko grada Iloka i Šarengrada;
5. osobito vrijedan kultiviran krajobraz - potezi i točke:
 - potez ruba desne obale Dunava,
 - istaknuta točka cjeline zidina tvrđave i franjevačkog samostana sa zvonikom u Iloku (unutar područja obuhvata Urbanističkog plana uređenja Iloka);
6. osobito vrijedan kultiviran krajobraz - područje Dunavca (unutar područja obuhvata Urbanističkog plana uređenja Iloka).

Za područja predviđena za zaštitu propisuje se obveza izrade stručne podloge (stručnog obrazloženja) kako bi se pokrenuo postupak zaštite.

Do donošenja odluke o valjanosti prijedloga za zaštitu i donošenja rješenja o preventivnoj zaštiti ova se područja štite Prostornim planom uređenja Grada Iloka (Odredbama za provođenje).

Krajobraz Grada Iloka je vrijedan agrarni krajobraz s naseljima uz ceste koje prolaze Gradom i poljodjelskim površinama u njihovom zaleđu. Na prostoru Grada Iloka preporuča se zadržati aktivnu poljodjelsku proizvodnju, šume i vegetaciju duž Dunava, potoka i kanala. Vredniji dijelovi prirode su dolovi (surduci), prostori izraženijeg reljefa i flore.

Zaštićeni dijelovi prirode prikazani su na grafičkom listu br. 3.1.1. Uvjeti korištenja i zaštite prostora – Područja posebnih uvjeta u korištenja – prirodna i graditeljska baština i 3.1.2. Uvjeti korištenja i zaštite prostora – Područja posebnih ograničenja u korištenju – krajobraz, tlo vode.

Mjere zaštite prirode

Na zaštićenim područjima prirode i područjima predloženim za zaštitu prostornim planom Vukovarsko-srijemske županije te ovim prostornim planom uređenja Grada Iloka određuje se obveza:

1. zabrane radnji kojima se na zaštićenim dijelovima prirode i dijelovima prirode predloženim za zaštitu umanjuju njihove prirodne vrijednosti, odnosno narušavaju svojstva zbog kojih su zaštićeni ili predloženi za zaštitu;
2. izvršenja potpune inventarizacije i valorizacije staništa te posebno izdvojiti i zaštititi vrste i područja prije bilo kakvog zahvata na zaštićenim prirodnim vrijednostima i prirodnim vrijednostima predloženim za zaštitu;
3. u što većoj mjeri treba zadržati prirodne kvalitete prostora, odnosno posvetiti pažnju očuvanju cjelokupnog prirodnog krajobraza i okruženja;
4. zabrana građenja na području šuma, vodotoka i područja uz vodotoke;
5. zabrane širenja građenja u područja prirodnog krajobraza, a osobito neplanske gradnje;
6. očuvanja krajobraza - prirodnog i kultiviranog krajobraza - zadržavanja prirodnih osobitosti prostora;
7. očuvanja osobito vrijednog krajobraza područja uz Dunavac i riječne ade;

¹ Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije usvojen je 2002. godine

8. očuvanje pejzaža - izvršiti istraživanje intenziteta korištenja prostora ada s ciljem očuvanja ekološke stabilnosti (ograničenja stočarske uporabe);
9. očuvanje krajobraza - zadržavanja postojeće prirodne vegetacije i autohtonih topola na adama;
10. zabrane svih zahvata na adama koje mijenjaju prirodne uvjete i narušavaju biološku raznolikost (osobito građenje sustava odvodnje, građenje nasipa, isušivanje tla i sl.);
11. izvršiti istraživanja koja će odrediti da li može stoka napasati na zaštićenom području, a ako može onda i broj stoke koja može napasati na području ada tako da se ne naruši ekološka stabilnost,
12. u posebnom rezervatu šumske vegetacije nisu dopuštene radnje i djelatnosti koje mogu narušiti svojstva zbog kojih je ovaj prostor proglašen rezervatom, a osobito je zabranjeno: čista sječa i oštećivanje prirodne vegetacije, loženja vatre, ispaša stoke (izuzev ako je na temelju posebnog istraživanja odobrena od nadležnog ministarstva), zabrana lova, zabrana nošenja vatrenog oružja i drugog oružja pogodnog za lov te zabrana gradnje i postavljanja građevina bez dopuštenja nadležnog ministarstva.
13. za spomenik parkovne arhitekture u Iloku treba izraditi projekt uređenja koji će se temeljiti na planovima iz vremena nastanka perivoja te ga treba urediti i održavati.
14. na području perivoja zabranjene su sve aktivnosti kojim se umanjuje prirodna vrijednost perivoja odnosno narušavaju svojstva zbog kojih je zaštićen;
15. u perivoju se zabranjuje građenje.
16. Zaštita, očuvanje i način korištenja divljih svojti (strogo zaštićenih i zaštićenih) provode se prema posebnom propisu (Zakon o zaštiti prirode Narodne novine 70/05 i Pravilnik o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim).
17. U postupku izdavanja lokacijske dozvole za građenje i izvođenje radova i zahvata na području zaštićenog dijela prirode potrebno je od nadležnog tijela državne uprave ishoditi uvjete zaštite prirode. Za sve zahvate ili radnje na području zaštićenog dijela prirode za koje nije potrebna lokacijska ili građevna dozvola potrebno je ishoditi dopuštenje nadležnog tijela državne uprave sukladno Zakonu o zaštiti prirode (Narodne novine 70/05) a poslove zaštite prirode.

U krajobrazno vrijednom kultiviranom krajobrazu Grada Iloka moguća je gradnja isključivo unutar građevinskih područja. Izvan njih moguća je samo izgradnja poljodjelskih kućica i spremišta za alat.

3.4.2. ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA

Prioritet u poduzimanju mjera zaštite i obnove oštećenih, odnosno razorenih kulturnih dobara imaju oštećena kulturna dobra. Sanacija kulturnih dobara - graditeljskog nasljeđa obuhvaća :

1. obnovu ratom oštećenih naselja s očuvanjem tradicijskog identiteta te utvrđivanjem odgovarajućih režima, smjernica i uvjeta razvoja,
2. zaštitu arheoloških lokaliteta i kulturnih dobara sukladno s načelima arheološke struke i konzervatorske djelatnosti, sanacijom, konzervacijom i prezentacijom vidljivih ostataka građevina važnih za povijesni i kulturni identitet prostora, odnosno odgovarajućom obradom dokumentiranjem, prikupljanjem ostataka i deponiranjem u muzejske ustanove predmeta s onih lokaliteta, koje se s obzirom na njihove osobitosti, ne može prezentirati,
3. u slučajevima u kojima to zbog težine oštećenja i nedostatka dokumentacije o izvornom/prethodnom stanju nije moguća obnova povijesnih građevina, graditi će se suvremeno oblikovane zgrade pri čemu će isključivi kriterij za prihvaćanje takvih gradnji biti kvaliteta i kreativnost predloženog zahvata.

Prioritetne zadaće zaštita kulturnih dobara u prostornom uređenju su:

1. intenzivna inventarizacija, ponovno vrednovanje i kategorizacija kulturnih dobara, a osobito graditeljskog nasljeđa,
2. definiranje metodologije planiranja u području zaštite graditeljskog nasljeđa temeljene na jedinstvenim osnovama vrednovanja, kategorizacije i režima zaštite graditeljskog nasljeđa,
3. poticanje izrade studija područja značajnih povijesnih urbanih i ruralnih cjelina te prostora izrazitih vrijednosti krajobraza, kulturno-povijesnih i estetskih vrijednosti radi njihova optimalnog uključivanja u razvojne programe,
4. uspostavljanje uravnoteženog odnosa izvornih povijesnih oblika graditeljskog nasljeđa i suvremenog građenja, osobito na području povijesnih ruralnih cjelina, radi njihova korištenja za stambenu i turističko-rekreacijsku, znanstveno-istraživačku, kulturnu, odgojno-obrazovnu djelatnost i radi očuvanja njihovih sačuvanih povijesnih vrijednosti koje svjedoče o identitetu područja i naroda kojemu pripadaju;
5. zaštita kulturnih dobara od građenja građevina i infrastrukture na i u neposrednoj blizini zaštićenih kulturnih dobara na način kojim se umanjuje njihova fizička ili opazajna vrijednost,
6. zaštita negrađene okolice kulturnih dobara koja s njima čini funkcionalnu i/ili oblikovnu cjelinu.

Osnovna podjela prema vrstama nepokretnih kulturnih dobara je sljedeća:

1. kulturno-povijesne cjeline naselja i dijelovi povijesnih naselja,
2. povijesne građevine i sklopovi - sakralni,
3. povijesne građevine i sklopovi – profani,
4. etnološke građevine,
5. spomenik ili obilježje vezano uz povijesne događaje i osobe –spomenici domovinskog rata i antifašizma;
6. arheološki lokaliteti.
7. zaštita kulturnog krajobraza – osobito u kontaktnoj zoni zaštićenih kulturnih dobara.

Tipologiju naselja i arhitektonsko oblikovanje usuglašavati će se s kvalitetnom tradicijom područja, a nagrđene dijelove naselja trebati će postupno sanirati. Na povijesnim građevinama (tradicijским kućama, stambenim i gospodarskim) koje su nositelji identiteta naselja potrebni su radovi konzervacije uz očuvanje izvornog izgleda i oblikovanja uz moguće prilagodbe u interijeru, kao i neophodni radovi građevinske sanacije, održavanja, sanacije, rekonstrukcije, prenamjene, restitucije (ili reinterpretacije) pročelja.

Gospodarske građevine, ukoliko nisu više u izvornoj namjeni moguće je prilagoditi novim zahtjevima, bilo stanovanja ili neke djelatnosti koja se može odvijati u zadanim gabaritima građevine, uz očuvanje karakterističnih obilježja njihovih pročelja.

Evidencijom i vrednovanjem zatečenih kulturno povijesnih vrijednosti u prostoru, sukladno suvremenim europskim načelima i standardima zaštite, predložene su za zaštitu i gospodarske građevine s postrojenjima te grobne – memorijalne građevine i obilježja.

Na području Grada Ilok su značajne lokacije građevina i sklopova izvan naselja Principovac i Pajdoš i za koje treba izraditi program uređenja i uporabe. Istražnim radovima treba definirati režime zaštite i dozvoljene intervencije, kako bi se građevine obnovile, odnosno zaštitile od propadanja i degradiranja te uključile turističku ponudu Grada i gospodarski uporabile. Uz stambene građevine moguće su i manje dogradnje koje neće umanjiti njihove izvorne vrijednosti, a omogućit će bolje funkcioniranje. Sve građevinske radove uključujući i redovito održavanje potrebno je provoditi uz suglasnost Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Osijeku.

Tradicijske građevine moguće je prilagoditi suvremenim stambenim funkcijama, uz očuvanje njihovog vanjskog izgleda. U kontaktnoj zoni povijesne jezgre, ili dijela povijesnog naselja, novu je gradnju potrebno planirati na načelu uspostave harmoničnog odnosa s tradicionalnim i povijesnim vrijednostima; što znači poštivanje karakterističnog načina gradnje, građevinske linije te uvjeta oblikovanja pročelja.

Ambijentalne cjeline groblja koja su ujedno i neposredni okoliš crkava s očuvanim starim nadgrobniim spomenicima i drvenim križevima treba održavati i čuvati u okviru prostorne organizacije i kamene plastike nadgrobniih ploča i drvenih križeva. Potrebe za širenjem groblja rješavati u zoni manje ekspozicije groblja, uz očuvanje intaktnosti postojećeg.

Za potrebe izrade ovog Plana izrađena je konzervatorska podloga kojom su inventarizirana i vrednovana nepokretna kulturna dobra Grada Ilok. Korišteni su i drugi dostupni podaci te je izvršen uvid na terenu. Detaljnija istraživanja biti će izvršena u daljnjem postupku, a osobito za potrebe izrade Urbanističkog plana uređenja Iloka.

Na području Grada je zaštićena (registrirana) kulturno - povijesna cjelina grada Iloka.

Na području obuhvata plana ima očuvane tradicijske arhitekture te ju treba istražiti i utvrditi opravdanost zaštite dijelova naselja kao kulturnog dobra. Sukladno njihovim kulturno povijesnim obilježjima, stupnju očuvanosti pripadajućih povijesnih struktura - prostornih i graditeljskih, ali i kvaliteti neposrednog pejzažnog okruženja ona mogu biti vrednovana kategorijom lokalnog značaja.

TABLICA REGISTRIRANIH, PREVENTIVNO ZAŠTIĆENIH I EVIDENTIRANIH I KULTURNIH DOBARA PO NASELJIMA

Stupanj zaštite	POVIJESNE CJELINE			SAKRALNE			PROFANE			ETNOLOŠKA			SPOMENICI			ARHEOLOŠKI LOKALITETI		
	R	P	E	R	P	E	R	P	E	R	P	E	R	P	E	R	P	E
BAPSKA	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	1	1	-	-	1	1	-	2
ILOK	1	-	-	1	1	-	4	2	3	-	-	1	2	-	6	1	-	11
MOHOVO	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3	-	-	-
ŠARENGRAD	-	-	-	1	1	-	1	-	1	-	-	1	1	-	-	2	-	-
GRAD UKUPNO	1	-	-	3	3	1	5	2	5	-	1	4	3	-	10	4	-	13

Na kartografskom prikazu 3.1.1. Uvjeti korištenja – područja posebnih uvjeta korištenja (prirodna i graditeljska baština) u mj. 1:25000 ucrtani su lokaliteti i područja kulturnih dobara koje se štite na temelju Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

3.4.2.1. Zaštićena, preventivno zaštićena i evidentirana nepokretna kulturna dobra na području Grada Iloka

ZAŠTIĆENA (REGISTRIRANA) KULTURNA DOBRA

1. ILOK	Kulturno – povijesna cjelina grada Iloka		
---------	--	--	--

Sakralna kulturna dobra

2. BAPSKA	Kapela sv. Marije	3591 i 3592	Z-1138
3. ILOK	Franjevačka crkva sv. Ivan Kapistrana sa samostanom	90, 91	Z-1148
4. ŠARENGRAD	Franjevačka crkva sv. Petra i Pavla sa samostanom	1227/2	Z-1168

Profana kulturna dobra

1. ILOK	gradske zidine	85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 165, 166, 167, 168 i 1321	Z-1146
2. ILOK	dvorac Odescalchi	85	Z-1149
3. ILOK	turbe - turski mauzolej	85	Z-1147
4. ILOK	hamam, turska kupelj	168	Z-1150
5. ŠARENGRAD	Šarengrad, srednjovjekovni grad	814/2	Z-1169

Spomenici antifašizma

1. ILOK	groblje palih boraca – pravoslavno groblje		reg. 225
2. ILOK	spomenik palim borcima Crvene Armije – Gornji grad		reg. 219
3. ŠARENGRAD	groblje palih boraca J. A. – mjesno groblje		reg. 376

Arheološki lokaliteti - REGISTRIRANI

1. ILOK	Prapovijesni, antički i ranosrednjovjekovni arheološki lokalitet «Ilok»	Arheološki lokalitet «Ilok» obuhvaća veći dio katastarskih čestica unutar zaštićene kulturno – povijesne cjelina grada Iloka.	R-648
2. BAPSKA	Prapovijesni arheološki lokalitet «Gradac»		R - 420
3. ŠARENGRAD	Prapovijesni arheološki lokalitet «Renovo»		R - 508
4. ŠARENGRAD	Prapovijesni i antički arheološki lokalitet «Kuruzeb»		R - 681

PREVENTIVNO ZAŠTIĆENA KULTURNA DOBRA

Sakralna kulturna dobra

1. ILOK	kapela sv. Ivana Nepomuka		
2. MOHOVO	pravoslavna crkva Vaznesenja Hristovog		
3. ŠARENGRAD	parohijska crkva sv. Arhanđela Gavrila		

Profana kulturna dobra

1. ILOK	vinski podrum		
2. ILOK	žitnica		

Etnološka kulturna dobra

1. BAPSKA	kuća	Ul. S. Radića 22.	
-----------	------	-------------------	--

3.4.2.2. Zaštita povijesnih naselja¹

Kulturno – povijesna cjelina grada Iloka

Na području Grada Iloka je zaštićena kulturno – povijesna cjelina grada Iloka. Ona se sastoji od dvije mikroceline – Gornjeg i Donjeg grada.

Gornji grad odnosno kompleks srednjovjekovnog grada tvore u velikoj mjeri sačuvani dijelovi srednjovjekovnih utvrda i impozantan građevni inventar kao što su: barokno-klasicistički dvorac Odescalchi u čijoj su strukturi sačuvani ostaci gotičko – renesansnog palasa knezova Iločkih, neogotička crkva sv. Ivana Kapistrana i atipični barokni franjevački samostan, te iz turskog razdoblja jedno turbe i ostaci hamama.

Donji grad je gust urbaniziran prostor, usitnjenog mjerila, uglavnom skromnih građevina neujednačene kvalitete. To je mikrocelina «male arhitekture» koja je organski izrasla iz tla, klime, kulture i mentaliteta njenih stanovnika.

Nadopunjujući element ovih dviju mikrocelina i neizostavan element zaštićene kulturno – povijesne cjeline grada Iloka je svakako rijeka Dunav s obalama, rukavcima i adama. To je krajolik koji ima značajnu ulogu u stvaranju ukupne mentalne slike Iloka i prostor s kojeg se pružaju najupečatljivije vizure na grad.

Bapska, Mohovo, Šarengrad

U planiranju građevinskih područja ostalih naselja Grada Iloka, njihovom dimenzioniranju i prostornom smještaju nastojalo se očuvati njihov karakter s obzirom na tip naselja. Jednako je bilo važno čuvanje kvalitetnog pejzažno okruženje, poljodjelske površine, šume i sl., jer cjelovitu sliku naselja, osim njegove građevinske strukture čini i pripadajuće pejzažno okruženje.

Proširenje građevnih područja postojećih naselja nije planirano, a umanjenjima građevnog područja nastojalo se očuvati homogenost slike povijesnog naselja i kvalitetne ekspozicije. Time se u većini slučajeva zaustavilo neprihvatljivo širenje građevnih područja u smjeru prilaznih cesta i spajanje naselja u neprekinuto građevno područje.

3.4.2.3. Mjere zaštite zaštićenih i preventivno zaštićenih kulturnih dobara²

Pojedinačne građevine spomeničkih obilježja, sakralni spomenici (crkve, kapelice, poklonci i raspela), javni spomenici i spomen obilježja, kultivirani krajolici, kao i pripadajuće građevine moraju biti na stručno prihvatljiv i vrstan način uključeni u budući razvitak Grada i županije. Zaštita kulturno-povijesnih vrijednosti podrazumijeva:

- a) očuvanje i zaštitu kultiviranog krajolika kao temeljne vrijednosti prostora;
- b) zadržavanje povijesnih trasa putova (starih cesta, pješačkih staza, šumskih prosjeka, poljskih putova često popraćenih raspelima i pokloncima);
- c) očuvanje povijesne slike, volumena i gabarita, obrisa naselja, naslijeđenih vrijednosti i krajolika;
- d) očuvanje zaselaka i izdvojenih sklopova poput pustara u njihovom izvornom okruženju, s povijesnim graditeljskim ustrojem i naslijeđenom parcelacijom;
- e) očuvanje i obnovu tradicijskog graditeljstva, ali i svih drugih povijesnih građevina koje posjeduju svojstvo kulturnog dobra kao nositelja prepoznatljivih prostora.

Odredbe za uspostavu i provedbu mjera zaštite i obnovu kulturnih dobara proizlaze iz Zakona i Uputa, koje se na nju odnose (uključujući i sve naknadne izmjene i dopune): Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Zakon o gradnji, Zakon o prostornom uređenju.

Propisanim mjerama utvrđuje se obvezni upravni postupak, te način i oblici graditeljskih i drugih zahvata na pojedinačnim spomenicima i građevinama, građevnim sklopovima, arheološkim lokalitetima, parcelama na kojima se građevine spomeničkog značaja nalaze te pojedinim zonama zaštite naselja.

¹ Izvor: Podloga za izradu PPUG Iloka, RH, Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Osijeku, Urbroj: 532-04-06/1-05-37 od 20 lipnja 2005.

² Izvor: Podloga za izradu PPUG Iloka, RH, Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Osijeku, Urbroj: 532-04-06/1-05-37 od 20 lipnja 2005.

Posebnom konzervatorskom postupku osobito podliježu slijedeći zahvati na zaštićenim građevinama, sklopovima, predjelima i lokalitetima:

- popravak i održavanje postojećih građevina;
- nadogradnje i pregradnje;
- preoblikovanje i građevne prilagodbe (adaptacije);
- rušenja i uklanjanja;
- funkcionalne promjene postojećih građevina i
- izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.

U skladu s navedenim zakonima, za sve nabrojene zahvate na građevinama, sklopovima, predjelima (zonama) i lokalitetima, za koje se Prostornim planom uređenja treba utvrditi obveza zaštiti kod nadležne ustanove za zaštitu spomenika kulture (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Osijeku) potrebno je ishoditi propisane suglasnosti:

- a) posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole);
- b) prethodno odobrenje (u postupku izdavanje građevinske dozvole);
- c) prethodno odobrenje za «sve radnje koje bi mogle prouzročiti promjene na kulturnom dobru, kao i u njegovoj neposrednoj blizini, odnosno koje bi mogle narušiti cjelovitost kulturnog dobra, a osobito: konzerviranje, restauriranje, premještanje kulturnog dobra i drugi slični radovi, rad industrijskih i drugih postrojenja i radilišta, kao i rekonstrukcija, sanacija, adaptacija kulturnog dobra kao i građenje na području na kojem se nalazi kulturno dobro»;
- d) nadzor u svim fazama radova, provodi nadležna Uprava za zaštitu kulturne baštine.

Zaštićena kulturna dobra kod kojih su utvrđena spomenička svojstva i na koja se obavezno primjenjuju spomeničke odredbe, smatraju se sve vrste spomenika koji su registrirani ili preventivno zaštićeni te upisani u Listu kulturnih dobara Republike Hrvatske. Zaštitni i drugi radovi na području preventivno zaštićene kulturno - povijesne cjeline grada Iloka i unutar prostornih međa drugih zaštićenih kulturnih dobara mogu se poduzimati samo uz prethodno odobrenje nadležnog tijela. Za svaku pojedinačnu povijesnu građevinu kod koje su utvrđena spomenička svojstva kao najmanja i obvezna granica utvrđuje se pripadajuća parcela ili njezin povijesno vrijedan dio. Povijesne građevine obnavljaju se cjelovito s njihovi okolišem: pristupom zgradi, vrtom, perivojem, voćnjakom, dvorištem i sl. ako su povijesno utemeljeni.

Spomen biste, spomen obilježja, grobnice i drugi elementi javnih obilježja ne mogu se uklanjati, premješati ili na njima bilo što raditi bez prethodnog odobrenja Uprave za zaštitu kulturne baštine.

Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN br. 69/99) regulirana je između ostalog i zaštita arheoloških nalazišta i nalaza te se stoga na ove lokalitete i na preostalo područje grada Iloka primjenjuju propisane odredbe iz ovog Zakona.

Registriranim arheološkim lokalitetima utvrđene su granice rasprostranjenosti katastarskim česticama. Na tim se lokalitetima, svi zemljani radovi koji uključuju kopanje zemljišta dublje od 40 cm, moraju izvesti ručnim iskopom pod nadzorom i uputama arheologa uz prethodno utvrđene posebne uvjete zaštite i odobrenje Konzervatorskog odjela u Osijeku, koji može propisati i prethodno izvođenje zaštitnih arheoloških iskopavanja i istraživanja. Sva izgradnja na navedenim lokalitetima uvjetovana je rezultatima arheoloških istraživanja, bez obzira na prethodno izdane uvjete i odobrenje.

3.4.2.4. Evidentirana kulturna dobra

Na području grada Iloka nalaze se uz četiri registrirana i trinaest evidentiranih arheoloških lokaliteta iz prapovijesnog, antičkog i srednjovjekovnog razdoblja;

ARHEOLOŠKI LOKALITETI- EVIDENTIRANI

1.	BAPSKA	«Telek», prapovijesni i antički arheološki lokalitet	k.č.br. 3097
2.	BAPSKA	«oko crkve sv. Marije», srednjovjekovni arheološki lokalitet	
3.	ILOK	«Lovka», prapovijesni i antički arheološki lokalitet	
4.	ILOK	«Međa», prapovijesni arheološki lokalitet	
5.	ILOK	«Sokol», prapovijesni arheološki lokalitet	
6.	ILOK	«Šokačko brdo», prapovijesni arheološki lokalitet	Zagrebačka 13.
7.	ILOK	«Vinogradi», prapovijesni arheološki lokalitet	
8.	ILOK	«Karagača», antički arheološki lokalitet	
9.	ILOK	«Vodena glava», antički arheološki lokalitet	
10.	ILOK	«Turska skela», antički arheološki lokalitet	
11.	ILOK	«Alvaluk», antički arheološki lokalitet	
12.	ILOK	«Šalitra», prapovijesni arheološki lokalitet	
13.	ILOK	«Božino brdo», prapovijesni arheološki lokalitet	

Sakralna kulturna dobra

1.	BAPSKA	župna crkva sv. Jurja	
----	--------	-----------------------	--

Profana kulturna dobra

1.	ILOK	zgrada gradskog poglavarstva	
2.	ILOK	kuća dr. A. Benešića	ul. dr. F. Tuđmana
3.	ILOK	kuća obitelji Jakšić	ul. dr. F. Tuđmana 47.
4.	ŠARENGRAD	parohijski dom	
5.	BAPSKA- Pajzoš	Kapelica i dvorac Eltz	u domovinskom ratu potpuno razrušen kompleks, a moguće je rješenje o utvrđivanju svojstva kulturnog dobra (ili preventivne zaštite) donijet će se sukladno planu i programu obnove i eventualne rekonstrukcije.

Etnološka kulturna dobra

1.	ILOK	vinski podrum	ul. S. Radića 16.
2.	BAPSKA	kuća	ul. S. Radića 22.
3.	MOHOVO	kuća	ul. Grada Vukovara 23.
4.	ŠARENGRAD	kuća	Vukovarska ul. 94.

Spomenici spomen obilježja NOB-a

1.	ILOK	spomenik posvećen žrtvama II svjetskog rata	u krugu tvornice «ITEKS»
2.	ILOK	spomen ploča na bivšem ustaškom zatvoru	tvornica «ITEKS»
3.	ILOK	spomen bista Slaviše Vajner-Čiče	Gornji grad
4.	ILOK	spomen bista Ive Lole Ribara	Gornji grad
5.	ILOK	spomen ploča u čast V i VI kongresa KPJ	Slovački dom
6.	ILOK	spomen ploča palim borcima NOR-a	zgrada «Ilok-turista»
7.	MOHOVO	grob palog borca Nikole Stajića	mjesno groblje
8.	MOHOVO	spomen česma	
9.	MOHOVO	Spomen ploča palim borcima NOR-a	zgrada osnovne škole

Spomenici domovinskom ratu

1.	BAPSKA	spomen-križ palim braniteljima u Domovinskom ratu	
----	--------	---	--

U IZGRADNJI

ILOK	Spomen obilježje Domovinskog rata	k.č. 2364 – Ul. A. Stepinca bb	u izgradnji
------	-----------------------------------	--------------------------------	-------------

3.4.2.5. Mjere zaštite evidentiranih kulturnih dobara

Evidentirana kulturna dobra su ona dobra koja imaju spomeničke karakteristike i manju spomeničku vrijednost, ali ne u toj mjeri da ih možemo registrirati i upisati u Listu kulturnih dobara na nivou Republike Hrvatske.

Stoga je u Zakonu u zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99 i 151/03) u čl. 17. otvorena mogućnost po kojoj predstavničko tijelo lokalne uprave može ovakve spomenike proglasiti kulturnim dobrima lokalnog značenja, a način njihove zaštite utvrđuje se uz prethodnu suglasnost nadležnog tijela, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Osijeku. Lokalna uprava dužna je u takvim slučajevima osigurati uvjete za provedbu odluke i održavanje kulturnih dobara lokalnog značenja.

Ovo je naročito važno za kuće tradicijskog graditeljstva, pa bi svako mjesto trebalo zaštititi barem po jednu ili više zgrada, otkupiti od vlasnika i prilagoditi potrebama svoje lokalne zajednice. Zgrada bi mogla biti rabljena za održavanje društvenih događanja, njegovanje tradicijskih obrta, nošnji i folkloru, smještaj starih predmeta i alata koji su se nekad koristili na tom području te ga urediti zajedno s okućnicom na tradicijski način kao etno zbirku u cilju spašavanja od propadanja predmeta, edukacije mladih naraštaja, njegovanje vlastite povijesti i upoznavanje njezinih izvornih vrijednosti.

3.4.2.6. Mjere zaštite arheoloških lokaliteta

Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN br. 69/99) regulirana je između ostalog i zaštita arheoloških nalazišta i nalaza te se stoga na ove lokalitete i na preostalo područje grada Iloka primjenjuju propisane odredbe iz ovog Zakona.

Na registriranim arheološkim lokalitetima se svi zemljani radovi koji uključuju kopanje zemljišta dublje od 40 cm, moraju izvesti ručnim iskopom pod nadzorom i uputama arheologa uz prethodno utvrđene posebne uvjete zaštite i odobrenje Konzervatorskog odjela u Osijeku, koji može propisati i prethodno izvođenje zaštitnih arheoloških iskopavanja i istraživanja. Sva izgradnja na navedenim lokalitetima uvjetovana je rezultatima arheoloških istraživanja, bez obzira na prethodno izdane uvjete i odobrenje.

Evidentiranim arheološkim lokalitetima nisu definirani položaj i rasprostranjenost. Radi njihove daljnje identifikacije potrebno je obaviti rekognosciranje terena, detaljno kartiranje i dokumentiranje, temeljem kojih će se odrediti njihov konačni status i mjere zaštite sukladno cit. Zakonu.

Također, ukoliko bi se na evidentiranim arheološkim lokalitetima i na preostalom području Grada, prilikom izvođenja građevinskih ili bilo kojih drugih zemljanih radova, naišlo na arheološko nalazište ili nalaze, radove je nužno prekinuti te o navedenom bez odlaganja obavijestiti Konzervatorski odjel u Osijeku, kako bi se sukladno odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara poduzele odgovarajuće mjere osiguranja te zaštite nalazišta i nalaza.

Spomen biste, spomen obilježja, grobnice i drugi elementi javnih obilježja ne mogu se uklanjati, premještati ili na njima bilo što raditi bez prethodnog odobrenja Uprave za zaštitu kulturne baštine - Konzervatorskog odjela u Osijeku.

RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Uvjete razvoja infrastrukturnih sustava na području Grada Iloka određuje Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije.

Prostorno planski pristup razvoju temelji se na obnovi i modernizaciji infrastrukturnih sustava te sanaciji ekološki ugroženih dijelova okoliša. Programsko planski obuhvat složenih infrastrukturno gospodarskih sustava odnosi se na koridore i funkcionalne sklopove koji sadrže više segmenata državne i županijske infrastrukture i obuhvaćaju kontakt područja naselja i drugih površina pod neposrednim utjecajem trasa i kapaciteta.

Prostor za razvoj infrastrukture treba ostvariti po najvišim standardima zaštite okoliša. Vođenje infrastrukture treba ostvarivati tako da se primarno koriste postojeći pojasevi i ustrojavaju zajedničke trase za više vodova, tako da se izbjegavaju šumska područja, vrijedno poljodjelsko zemljište, da se ne razara cjelovitost prirodnih i stvorenih tvorevina, a uz provedbu načela i smjernica o zaštiti prirode, krajobraza i cjelokupnog okoliša.

Za građevine i sustave od državne i županijske važnosti potrebno je izvršiti potrebna istraživanja i usklađivanja interesa i prava svih činitelja u prostoru. Kapaciteti i trase za novo planirane površine i linijsku infrastrukturu odredit će se projektnim programima.

U Gradu Iloku je izgrađen infrastrukturni sustav: cesta, telekomunikacija, elektroopskrbe, plinoopskrbe i vodoopskrbe. U Iloku je djelomično izgrađen sustav odvodnje, a u tijeku je njegova modernizacija i proširenje uključivo građenje sustava za pročišćavanje otpadnih voda. Detaljne uvjete uređenja infrastrukturnih sustava u Iloku određuje Urbanistički plan uređenja.

3.5.1. PROMET

Prometni sustav na državnoj razini određen je *Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske*. Navedenim dokumentima određeni su glavni smjerovi cestovnih komunikacija u Republici Hrvatskoj, a temeljem toga uvršteni su u *Strategiju prometnog razvitka Republike Hrvatske* koja je odredila i prioritete prema značenju pojedinog cestovnog smjera u cestovnoj mreži. Ove uvjete preuzeo je i Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije.

U zadanim prirodnim uvjetima i položaju Županije i Grada Iloka prema glavnim europskim razvojnim pravcima, velikim dijelom je određeno prostorno razvojno ustrojstvo Grada uz glavna obilježja dijelom izgrađenog infrastrukturnog koridora I-Z (posavski koridor) i neizgrađenost poprečnih prometnih smjerova S - J koji su tehnički i funkcionalno nedostadni. Prometni koridori su temelj za uspostavu integralnog i kombiniranog prometa, a na području Grada Iloka obuhvaćaju ceste i plovne putove.

Prometni koridori su u ovom Planu određeni načelno na temelju podataka Hrvatskih cesta.

3.5.1.1. Cestovni promet

Sukladno gospodarsko-razvojnim, strateško-sigurnosnim, demografskim i ostalim interesima, razvoj cestovne mreže treba omogućiti višu razinu prometne usluge u povezivanju svih područja. Neposredne mjere građenja su modernizacija i rekonstrukcija i proširenje postojeće mreže cesta poboljšanjem horizontalnih i vertikalnih elemenata ceste i pojačanjem kolničke konstrukcije te redovito i pravovremeno održavanje, zimska služba i prevencija u cilju najmanje zadržavanja postojećeg, odnosno povećanja razine kvalitete izgrađene cestovne mreže.

Razvoj prometnog sustava Grada obuhvaća modernizaciju i rekonstrukcijom postojećih te građenje novih cesta, etapnu realizaciju planirane modernizacije i izgradnje prometnog sustava te osiguranje prometne povezanost naselja i mogućnost odabira sustava prijevoza - osobito javnog prijevoza.

Cestovni promet u Gradu planiran je na tri razine i to na državnoj razini, županijskoj i na lokalnoj - gradskoj razini.

CESTE NA PODRUČJU GRADA ILOKA

Kategorija	Broj	Opis ceste	Duljina ceste na području Grada Iloka (km)
Državna cesta	D 2	Dubrava K.(gr. R. Slov.)–Varaždin–Virovitica–Našice–Osijek–Vukovar–GP Ilok (gr. SR. S i CG.) ukupno 335,4 km	21
Županijska cesta	Ž 4198	Lovas - (Ž 4174) – Bapska – Šarengrad -(D2) ukupno 14,2 km	9,6
	Ž 4199	Ilok (D2) – gr. SR SiC.G.	4,6
	Ž 4200	Ilok (D2 – D2)	3,0
		Ukupno županijskih cesta	17,2
Lokalna cesta	L 46034	Mohovo (D 2) – Lovas (Ž 4174)	1,7
	L 46035	Bapska (Ž 4198) – gr. SR J.	3,0
	L 46036	Ilok: Ž 4200 – (D 2)	1,2
	L 46037	Ilok: Ž 4200 – (D 2)	1,5
	L 46039	Ilok (Ž 4200) – GP Ilok (gr. SR SiC.G.)	2,8
		Ukupno lokalnih cesta	10,2

DUŽINA CESTA I GUSTOĆA CESTOVNE MREŽE

	Ukupno km	Suvremen kolnik km	Vrsta cesta			Gustoća cestovne mreže m/km ²
			državne	županijske	lokalne	
Županija	1100	775	323	548	229	450
Grad	48,4	48,4	21	17,2	10,2	372

Gustoća cestovne mreže u Gradu je ispod prosjeka Županije zbog izduženog prostornog oblika Grada i do sada ograničenih ulaganja u novu cestovnu mrežu.

Prostornim planom županije Vukovarsko-srijemske i planiranim razvojem «Hrvatskih cesta» planira se gradnja nove suvremene ceste u novom koridoru na trasi Ilok – Šarengrad – Bapska – Tovarnik – Nijemci – Lipovac - Strošinci. Slijedom ovih planova izgrađen je dio obilaznice grada Iloka.

Realizacijom nove ceste uvelike bi se rasteretio promet kroz naselja Mohovo i Šarengrad te Grad Ilok na postojećoj državnoj cesti D2 koja u sadašnjem stanju ne zadovoljava tehničkim elementima i sigurnosti prometa. Sukladno izrađenom idejnom rješenju na području Grada Iloka dionica ove ceste duga je cca 13 km.

Na razini županijskih i lokalnih cesta za bolju prometnu povezanost važna je modernizacija i održavanje, tehničko opremanje cesta, a za dionice u naseljima gradnja nogostupa, uređenje pješačkih prijelaza na križanjima i uređenje biciklističkih staza. Uvjeti uređivanja koridora i prometnih površina, kao i uvjeti uređivanja drugih infrastrukturnih sustava na području Grada, ako nije drukčije rečeno, obavljaju se u skladu s pozitivnim zakonskim propisima, pravilnicima i normama.

Zaštitni pojas zemljišnog pojasa ceste potrebno je očuvati za planiranu gradnju, rekonstrukciju i proširenje prometne mreže sve dok se trasa prometnice ili položaj prometne građevine ne odredi na terenu idejnim projektom prometnice i dok se ona ne unese na temelju parcelacijskog elaborata u katastarske karte i ne prenese na teren iskolčavanjem. Zaštitni pojas u nastavku na zemljišni pojas na svakoj strani državne, županijske i lokalne ceste treba biti u skladu s pozitivnim zakonskim propisima. Kada je trasa određena na terenu, do trenutka gradnje prometnice moguće je utvrđivati uvjete uređenja prostora i unutar zaštitnog pojasa ceste u skladu s pozitivnim zakonskim propisima, pravilnicima i normama.

Zaštitni pojas planirane brze ceste je 40 m sa svake strane mjereno od zemljišnog pojasa.

U pojasu javnih cesta u građevinskom području naselja, mogu se graditi uslužne građevine u prometu: benzinske crpke, praonice vozila i servisi s ugostiteljskim sadržajima uz prethodnu suglasnost nadležne prometne službe. Ograničenje za građenje ovih građevina su ona koja se donose na uvjete građenja u građevnim područjima, uvjete vodozaštite, zaštite prirode i zaštite kulturnih dobara.

Udaljenost svih građevina od zemljišnog pojasa državnih, županijskih, lokalnih i ostalih prometnica sukladna je najmanjim udaljenostima koje propisuju pozitivni zakonski propisi, pravilnici i norme. Udaljenost novih građevina (građevinske linije) od regulacijske linije, koji se u načelu poklapa s granicom zemljišnog pojasa ceste ili ulice, iznosi najmanje:

- 5 m za stambenu zgradu;
- 10 m za zgradu društvenih, javnih, poslovnih, ugostiteljsko-turističkih, servisnih, uslužnih i sličnih djelatnosti;
- 10 m za gospodarsku građevinu bez izvora onečišćenja;
- 20 m za gospodarsku građevinu s izvorima onečišćenja.

Udaljenost može biti i manja kada je to nužno u već izgrađenim dijelovima građevnih područja naselja kad se trebaju poštovati građevinske i regulacijske linije bočnih susjeda. Urbanističkim planom uređenja mogu biti propisane i udaljenosti različite od određenih ovim planom, ali obvezno u svemu sukladne važećim zakonima.

Kada državna, županijska i lokalna cesta prolazi kroz građevinsko područje i kada se uređuje kao ulica, udaljenost regulacijske linije od osi ulice mora iznositi najmanje:

- za državnu cestu 10 m,
- za županijske 9 m,
- lokalne 5 m.

Najmanje širine iz prethodnog stavka mogu biti i veće, ako se duž ulice želi posaditi drvored, što se određuje prostornim planom užeg područja.

Najmanja širina kolnika u građevnim područjima Grada je za :

- jednosmjerni automobilski promet iznosi 4,5 m,
- dvosmjerni promet iznosi 5,5 m, a
- u izgrađenim dijelovima naselja u nemogućnosti boljih rješenja planirati se mogu i kolno-pješački putovi najmanje širine od 3,0 m.

U izgrađenim dijelovima naselja, kao i na području posebnih (otežanih) terenskih uvjeta (strmi tereni), širine se određuju prema mogućnostima. Udaljenost regulacijske linije od ruba kolnika ulice mora biti takva da osigura mogućnost gradnje odvodnog jarka, usjeka i nogostupa.

Preporuča se u naseljima u pojasu ulice (između kolnika i nogostupa) saditi drvorede prikladne veličine i oblika. Stabla u drvoredu treba saditi na razmaku koji će omogućiti okomito ili uzdužno parkiranje osobnih vozila.

Samo jedna vozna traka može se graditi izuzetno i to:

- na preglednom dijelu ulice pod uvjetom da se svakih 150 m ugradi ugibaldište,
- na slijepim ulicama čija dužina ne prelazi 100 metara
- na preglednom, odnosno 50 metara na nepreglednom dijelu u izgrađenim dijelovima naselja, ako nije moguće ostvariti povoljnije uvjete prometa.

Pojedinačnoj građevnoj parceli može se omogućiti kolno-pješački pristup s javne cestovne površine najmanje širine 3,0 metra uz uvjet da duljina pristupa ne prelazi 50 m (samo za jednu parcelu).

Najmanja širina nogostupa je 1,5 metar, a iznimno 1,0 metar u već izgrađenim dijelovima naselja. Uz kolnik slijepe ili jednosmjerne ulice može se odobriti gradnja nogostupa samo na jednoj strani najmanje širine 1,0 m.

Nije dopušteno gradnja građevina i ograda, koji bi sprječavali proširenje uskih ulica i uklanjanje oštih zavoja ili bi zatvorili vidno polje i time ugrožavali promet. Udaljenost vanjskog ruba ulične ograde od osi ostalih ulica ne može biti manja od 3,5 metra. Iznimno na slijepim ulicama dužine do 100 m udaljenost vanjskog ruba ulične ograde od osi i to na strani na kojoj se neće izvoditi nogostup ne može biti manja od 3,0 m.

Za građevine društvenih djelatnosti i poslovne građevine treba osigurati parkirališna mjesta sukladno normativima određenim ovim planom. Rekonstrukcija ili prenamjena bilo koje građevine u javnu, poslovno-trgovačku ili proizvodnu obvezuje na vlastitoj građevnoj parceli sagraditi potreban broj parkirališnih mjesta prema ovim planom propisanom normativu .

Pri projektiranju i gradnji prometnica treba usmjeriti osobitu pozornost očuvanju krajobraza. Ceste treba prilagoditi terenu kako bi građevnih radova bilo što manje (vijadukata, usjeka, zasjeka i nasipa). Za zaštitu pokosa i iskopanih dijelova terena obvezno treba koristiti autohtono drveće i grmlje.

Položaj cesta i cestovnih pojasa (koridora) određen je na grafičkom listu br. 1.1.: «*Korištenje i namjena površina – Prostori za razvoj i uređenje*» i na grafičkom listu br. 2.1.: «*Infrastrukturni sustavi i mreže - Promet*» u mjerilu 1 : 25.000.

3.5.1.2. Javni prijevoz, pješački i biciklistički promet

Prijevoz putnika organiziran je autobusnim linijama s Vukovarom, Vinkovcima, Županjom, Slavonskim Brodom, Osijekom i Zagrebom. Autobusna linija dva puta tjedno povezuje Ilok i Beč. Više autobusnih linija vozi u Bačku Palanku i Novi Sad.

Javni prijevoz putnika unutar Grada i prema Vukovaru odvija se autobusima. Cestovna mreža i položaj naselja omogućuje dobru organizaciju javnog prijevoza, a red vožnje osigurava prihvatljiv standard dostupnosti. U naseljima su uglavnom uređena stajališta za autobuse.

Duž državnih i županijskih cesta biciklistički i pješački promet treba voditi zasebnim stazama odvojenim od kolnika. Duž lokalnih i nerazvrstanih cesta biciklističke staze se mogu voditi uz kolnik.

U naseljima pješačke i biciklističke staze treba graditi tako da se omogući kvalitetno povezivanje unutar naselja, a osobito dostupnost javnim zgradama – uprave, obrazovanja, zdravstva, crkvama, groblju, športskim građevinama te putničkim stanicama autobusa.

Na javnoj pješačkoj površini (pločniku ili trgu) ispred zgrade u čijem je prizemlju trgovačko-poslovno-ugostiteljski sadržaj, može se dopustiti kalendarski ograničeno korištenje vanjskog predprostora u vezi sa sadržajem iz prizemlja zgrade, ali uz uvjet da se osigura prolaz za pješake u najmanjoj širini od 1,5 m i to tako da ta površina ne presijeca logičan pješački smjer.

3.5.1.3. Riječni promet

Europskim ugovorom o glavnim unutarnjim plovnim putovima od međunarodnog značaja (AGN ugovor) izrađenim 1996. g. od Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu (UN/ECE), koji je Republika Hrvatska potpisala 1997. g. u Helsinkiju, a Hrvatski državni Sabor potvrdio 1998. g., definirana je mreža E-plovnih putova koju čine plovni putovi i luke od međunarodnog značaja.¹ Plovni put na Dunavu kroz Republiku Hrvatsku od rkm 1433 (hrvatsko–mađarska granica) do rkm 1295 (Ilok), a koji prolazi kroz područje Grada Iloka, dionica je visokorangiranog poteza međunarodnog plovnog puta svrstana prema AGN ugovoru pod oznakom E-80 i pripadajućom VI c klasom plovnosti.² U funkciji riječnog prometa je pristaništa na Dunavu u Iloku.

Luka Ilok³

Na području Grada Iloka u Iloku je uređeno pristanište za potrebe pristajanja putničkih brodova tzv. "bijeje flote", na desnoj obali Dunava u km 1298+680 u Iloku. Izgrađeno pristanište je sa potrebnim sustavom za sigurno pristajanje i privezivanje. Sastoji se od pristana-tegljenice koji je povezan s obalo-utvrdom čeličnim cijevima i vezan za bitve i niše te pristupnog mosta sa obale na pristan. Za pristup na lokaciju pristaništa izgrađena je asfaltna cesta i parking.

S obzirom da je šire područje oko pristaništa prema Urbanističkom planu uređenja grada Iloka iz 2000. g. predviđeno za športsko-rekreacijsku namjenu potrebno je bilo urediti obalu uzvodno i nizvodno od pristaništa. U sklopu uređenja šireg područja oko pristaništa kao turističko-rekreacijske zone predviđeno je uređenje desne obale Dunava od km 1298+830 do 1298+900 u neposrednoj blizini zgrade Športskog ribolovnog društva "Šaran" Ilok, na kojoj postoji privezište za manja plovila (uzvodno od pristaništa). Na predmetnoj lokaciji planirana je izgradnja rampe za spust manjih plovila i okretište kao i pristup do rijeke Dunav kroz postojeću regulacijsku građevinu (uzdužnu građevinu) pri svim vodostajima.

Nedostaje sportska lučica za vez čamaca i brodica. U toj lučici trebalo bi urediti dio vezova za privez stranih jahti i brodica koje već i sada plove ovim akvatorijem i kojih se broj stalno povećava.

Pristanište u Iloku je županijske važnosti i načelno je planirano prostornim planom Vukovarsko-srijemske županije. Lokacija teretnog pristaništa označena je u smislu položaja načelno u ovom planu, a detaljnu lokaciju treba odrediti temeljem dodatnih istraživanja i to u Urbanističkom planu uređenja Iloka. Pri tome treba osobitu pozornost usmjeriti na nautičke uvjete cijelog teritorija, na posebne uvjete i ograničenja zbog blizine državne granice, mosta s međudržavnim cestovnim graničnim prijelazom te očekivane velike frekvencije brodova.

¹ Odluka o proglašenju Zakona o potvrđivanju europskog ugovora o glavnim unutarnjim plovnim putovima od međunarodnog značaja - AGN- NN 16/98-Međunarodni ugovori.

² Prema nekim ranije provedenim analizama dionica Dunava kroz Republiku Hrvatsku pripada "najlakšim sektorima". Uvjeti plovidbe u velikoj mjeri zadovoljavaju jer su regulacijskim radovima u razdoblju od 1965.-1980.g. postignuti preporučeni gabariti plovnog puta (preporuka Dunavske komisije) osim minimalnog polumjera krivina i minimalne visine ispod mostova.

Zbog izostanka sustavne kontrole stanja korita u proteklom razdoblju (razdoblje Domovinskog rata, nepostojanje sporazuma s drugom stranom) nije moguće tvrditi o stanju plovnog puta na Dunavu, pa ni na dionici kroz Grad Ilok.

Za potrebe pristajanja putničkih brodova tzv. "bijeje flote", na desnoj obali Dunava u km

³ RH, Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka; Uprava unutarnje plovidbe, Kapetanija Vukovar – dopis ur. br. 530-05/04-05-2 od 21. srpnja 2005.

Turistička atrakcija Iloka i okolice je gradnjom pristaništa u velikoj mjeri povećana, a osobito pristupnost Iloka i njegova prometna povezanost.

Daljnji razvoj pristaništa u Iloku i uvjeti uređenja odrediti će se Urbanističkim planom uređenja grada Iloka te odgovarajuće važećim propisima, kategorizaciji pristaništa i drugim uvjetima.

3.5.2. Sustav telekomunikacija

Program razvoja telekomunikacijske mreže temelji se na unapređenju već postignutog, relativno visokog stupnja razvijenosti i pratit će dostignuća razvijenih država Zapada. Treba osigurati kontinuitet provedbe dosadašnjih programa i mjera te i dalje primjenjivati nove tehnologije telekomunikacija, tj. kod rekonstrukcije i gradnje novih telekomunikacijskih mreža zahvate izvoditi po najvišim ekonomskim i ekološkom kriterijima. Prioriteti se odnose na priključenje još nepriključenih mjesta odnosno na povećanje i modernizaciju postojećih kapaciteta. U prostornom planu Vukovarsko – srijemske županije je i kartografski prikaz telekomunikacijske mreže.

Analiza i ocjena stanja telekomunikacija zaključuje se da je obujam i tehnološka razina izgrađenosti telekomunikacijske mreže kvalitetna osnova za njenu dogradnju sukladno novim potrebama i zahtjevima suvremenih komutacija.

Analiza mogućnosti razvoja telekomunikacija prikazuje da planiranom ugradnjom suvremene tehnologije postoje velike mogućnosti u opsegu kvaliteti, asortimanu i brzini usluga.

Izgrađenost mjesnih mreža

NAZIV MJESNE TELEFONSKE MREŽE	FAZA REALIZACIJE	NAPOMENA
1. MTM Ilok 1,4	Izgrađeno	S minikanalizacije
2. MTM Ilok 2	Izgrađeno	S minikanalizacije
3. MTM Ilok 3	Izgrađeno	S minikanalizacije
4. MTM Šarengrad	Izgrađeno	Zračno, bez minikanalizacije
5. MTM Bapska	Izgrađeno	Zračno, bez minikanalizacije
6. MTM Mohovo	Izgrađeno	Zračno, bez minikanalizacije

3.5.2.1. Nepokretna mreža¹

Nepokretna mreža T Hrvatski telekom, HT – Hrvatskih telekomunikacija d.d. u Vukovarsko – srijemskoj županiji organizirana je u dva pristupna područja PP Vukovar i PP Vinkovci. Pristupno područje obuhvaća pristupnu centralu s njenom pristupnom mrežom, pripadne udaljene pretplatničke stupnjeve (RSS) i udaljene pretplatničke multipleksere (RSM) s njihovim pristupnim mrežama.

U svakom pristupnom području smještena je pripadajuća pristupna centrala na koju su korisnici priključeni izravno, posredovanjem UPS-a ili UPM-a, a na području grada Iloka preko mjesnih centrala (LC) a to su: Ilok RSS 1,4 – Centar, Ilok RSS 2 – Šokačko brdo, Ilok RSS 3 – Slovački kraj, RSS Šarengrad, RSS Bapska i RSS Mohovo. Sve pristupne centrale vezane su spojnim vodovima na tranzitne, odnosno u decentraliziranoj pristupnoj mreži na tandem – tranzitne centrale.

Na komutacijske čvorove pretplatnici se priključuju korisničkim vodovima koji povezuju svakog pojedinog pretplatnika na najbliži komutacijski čvor koji omogućuje pružanje traženih telekomunikacijskih usluga. U pristupnoj mreži mogu postojati korisnički vodovi – između pristupnih centrala i telefonskih aparata i uređaja i spojni – između UPS i matičnih LC.

¹ Izvor podataka: Hrvatski Telekom, dopis i kartografski prikaz 4BB-OS-61116/05 od 13. 07. 2005.

Pristupna mreža na području Grada Iloka obuhvaća područje mjesnog telefonskog prometa i sastoji se od korisničkih uređaja i aparata, sustava prijenosa i jedne ili više pristupnih centrala.

Područje Grada Iloka telekomunikacijski je na visokoj razini razvoja, a taj trend će se nastaviti daljim nastavkom razvoja telekomunikacija.

3.5.2.2. Komutacija¹

U Gradu Iloku jedna komutacija pokriva jednu mjesnu mrežu. Stanje komutacija na području Grada Iloka prikazane su u tablici.

GRAD	KOMUTACIJA		PODRUČJE POKRIVANJA (MJESNA MREŽA)
ILOK	Ilok RSS 1,4	LC	Dio grada - centar
	Ilok RSS 1,4	LC	Dio grada – Šokačko brdo
	Ilok RSS 1,4	LC	Dio grada – Slovački kraj
	RSS Šarengrad	LC	Naselje Šarengrad
	RSS Bapska	LC	Naselje Bapska
	RSS Mohovo	LC	Naselje Mohovo

3.5.2.3. Prijenos²

U mreži javnih telekomunikacija upotrebljavaju se u načelu samo digitalni sustavi prijenosa, SDH (sinkrone digitalne hijerarhije) i PHD (pleziokrone digitalne hijerarhije), s iznimkom korisničkog pristupnog područja gdje će u dužem vremenskom razdoblju prevladati analogni sustavi s tendencijom da se točka digitalizacije što više približi onom korisniku gdje je takav zahtjev ekonomski opravdan.

U javnoj telekomunikacijskoj mreži Grada Iloka upotrebljavaju se kao prijenosni mediji svjetlovodni kabeli i bakreni kabeli.

Razvojni program HT-a predvidio je izgradnju uglavnom svjetlovodnih kabela i kao prijenosnog medija. U razdoblju 1991 – 2005 godine HT uspio je izgraditi gustu mrežu svjetlovodnih putova povezujući pri tome gotovo sve magistralne i pristupne centrale kao i udaljene pretplatničke stupnjeve i multipleksere.

3.5.2.4. Pristup

Pristupna mreža omogućava povezivanje korisničkih terminala uređaja na najbliže čvorove javne telekomunikacijske mreže. Ukupan razvoj ovog segmenta HT-ove mreže temeljio se do sada na korištenju simetrične bakrene parice kao prijenosnog medija. Izvjestan napredak napravljen je prije dvadesetak godina zamjenom zračno-papirne izolacije žica parica izolacijom od polietilena i PVC-a.

Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova

3.5.2.5. Plan

Plan razvoja telekomunikacijske mreže na području Grada Iloka obuhvaća nastavak već započetog razvoja, koji obuhvaća dogradnju kapaciteta komutacija (UPS) sukladno porastu potreba dogradnju već izgrađenih mjesnih mreža u naseljima Grada Iloka sukladno s povećanjem broja korisnika i potrebama suvremene tehnologije.

Mjesne centrale zamijenjene su suvremenim udaljenim pretplatničkim stupnjevima (UPS) i udaljenim pretplatničkim multiplekserima (UPM) u Iloku, Šarengradu, Bapskoj i Mohovu čiji broj priključaka će se postupno povećati sukladno potrebama.

¹ Izvor podataka: Hrvatski Telekom, dopis i kartografski prikaz 4BB-OS-61116/05 od 13. 07. 2005.

² Izvor podataka: Hrvatski Telekom, dopis i kartografski prikaz 4BB-OS-61116/05 od 13. 07. 2005.

Mjesne mreže u svim naseljima Grada Iloka zadovoljavajućeg su kapaciteta te omogućuju daljnje širenje sukladno potrebama tržišta. Uz osnovne usluge HT d.d. nudi i niz dodatnih usluga u nepokretnoj telefonskoj mreži te pruža IQ usluge inteligentne mreže koja je nadogradnja osnovnim telefonskim uslugama.

3.5.2.6. Pokretne mreže

Na području grada Iloka izgrađene su dvije osnovne postaje T Mobile¹ - u Iloku i Šaregradu. Postojeća osnovna postaja u Iloku planira se zamijeniti novom koja će biti smještena izvan područja zaštićene graditeljske cjeline Iloka.

U razvoju postojećih javnih sustava pokretnih komunikacija planira se daljnje poboljšanje pokrivanja, povećanja kapaciteta mreža i uvođenje novih usluga i tehnologija. Zato će biti potrebno na području Plana uz postojeće i planirane lokacije osnovnih postaja omogućiti gradnju i postavljanje i dodatnih osnovnih postaja i to smještajem antena na antenske stupove i na krovne prihvate na postojećim građevinama.

Na području grada Iloka izgrađena je jedna osnovna postaja T mobile u Iloku i jedna VIPnet d.o.o.² na Principovcu. Postojeća osnovna postaja u Iloku planira se zamijeniti novom koja će biti smještena izvan područja zaštićene graditeljske cjeline Iloka.

Kako bi se poboljšala pokrivenost mobilne mreže na području Grada Iloka potrebno je montirati nove GSM postaje. Lokacije stanica preporuča se grupirati te locirati na način da se očuva opazaj krajobraza. Bazne stanice mobilne telefonije mogu se postavljati na lokacijama planiranih ovim planom, a izvan područja zaštićenih temeljem Zakona o zaštiti kulturne te uz posebne uvjete gradnje Ministarstva obrane Republike Hrvatske.

Područje Grada Iloka nalazi se u posebnom režimu ograničenja korištenja prostora temeljem odredbi Pravilnika o zaštitnim i sigurnosnim zonama vojnih objekata (NN 175/03) te je za postav antenskih uređaja potrebno ishoditi posebne uvjete gradnje Ministarstva obrane Republike Hrvatske.

¹ Izvor podataka: T Mobile Hrvatska d.o.o., dopis i kartografski prikaz od 21. 04. 2005.

² Izvor podataka: VIPnet d.o.o. dopis i kartografski prikaz od 12. 05. 2005.

3.5.2.7. Odašiljači i veze

Na području Grada Iloka Odašiljači i veze koriste sljedeće lokacije

Naziv lokacije	Zemljopisne odrednice	Nadmorska visina	Visina antena	Efektivno zračena snaga (kW)	Odašiljački kanali	Napomena
Ilok – TV	192257E 451328N		25	0,1	05,57,60	zvonik
Ilok – FM	192257E 451328N	130	20	0,02	91,6;100,5;105,8 Mhz	dječji vrtić
Šarengrad	191707E 45140N	130	12	0,005	11, 34, 21	

U planu je preseljenje TV i FM pretvarača Ilok iz zvonika i dječjeg vrtića na nove lokacije:

Naziv lokacije	Zemljopisne odrednice	Nadmorska visina	Visina antena	Efektivno zračena snaga (kW)	Odašiljački kanali	Napomena
Ilok	192323E 451329N	130	25	0,1	05, 57, 60	nova lokacija
Ilok Liske	192444E 451058N	209	200	300		

Područje Grada Iloka nalazi se u posebnom režimu ograničenja korištenja prostora temeljem odredbi Pravilnika o zaštitnim i sigurnosnim zonama vojnih objekata (NN 175/03) te je za postavljanje odašiljačkih uređaja potrebno ishoditi posebne uvjete gradnje Ministarstva obrane Republike Hrvatske.

Na području grada koncesionari radio programa su Radio Ilok, Grad Ilok i ILOK TON d.o.o. Ilok, Trg Nikole Iločkog 13/1, Ilok

3.5.2.8. Poštanski promet

Poštanski promet je dobro razvijen na području Vukovara. Izvršena je sanacija, rekonstrukcija i modernizacija poštanskog prometa, kao i povećanje obima poštanskih usluga. U Vukovaru je smješteno središte operativne jedinice, a na području Grada se nalazi jedinica poštanske mreže u:

Poštanski ured, Adresa	Mjesto	kčbr.
32236 Ilok, Trg N. Iločkog 7	ILOK	kčbr. 173
32235 BAPSKA, S. Radića 2	BAPSKA	kčbr. 1782/2
32234 ŠARENGRAD, Oca B. T. Leakovića 1	ŠARENGRAD	kčbr. 247

Na području Grada Iloka prema trenutnom stanju razvoja poštanskih ureda Hrvatska pošta ne planira daljnje proširenje mreže poštanskih ureda.¹ Poštanski sandučići nalaze se u svim naseljima Grada.

Mreža telekomunikacija, odašiljača i poštanski jedinica ucrtana a je na kartografskom prikazu 2.2. «Infrastrukturni sustavi i mreže – Pošta i telekomunikacije» u mj 1 : 25000.

¹ Izvor podataka: HP – Hrvatska pošta d.d. dopis SLII/4.1. – 210/05 od 19. 04. 2005.

3.5.3. ENERGETSKI SUSTAV

3.5.3.1. Elektroenergetski sustav

Prostornim planom Vukovarsko - srijemske županije određuju se temeljne prostorne i funkcionalne odrednice izgradnje sustava elektroopskrbe, a na razini prostornih planova gradova i općina (PPUG/O) uvjetuje se: određivanje smještaja objekata sustava elektroopskrbe u odnosu na građevinsko područje, koridore ostale infrastrukture, zaštitu područja kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta i sl. Sve dalekovode treba graditi izvan naselja i industrijskih zona, racionalno koristiti prostor, izbjegavati naseljen i šumovit prostor te čuvati povijesne i prirodne vrijednosti te vrijednosti krajolika. Dalekovode u naseljima treba po mogućnosti izgraditi podzemno.

Elektroenergetski sustav treba razvijati kako bi se postigla primjerena pouzdanost opskrbe. U tu svrhu predviđa se rekonstrukcija dalekovoda i trafostanica te izgradnja novih dalekovoda u ili uz koridore postojećih te izgradnja novih trafostanica. U PPŽVS su osigurani koridori za građenje novih dalekovoda u novim koridorima i potvrđeni su koridori za građenje novih dalekovoda u postojećim koridorima te dane usmjeravajuće trase i lokacije za DV i TS. Plan razvoja mreže prijenosa obuhvaća dovršavanje obnove dalekovoda i TS-a te izgradnju novih.

Elektroenergetska mreža u Gradu Iloku obuhvaća transport električne energije i uređaje županijskog značaja te elektroenergetsku mrežu opskrbe Grada. Prostor Grada je u potpunosti pokriven elektroenergetskim razvodom. Razvod je izvršen podzemnim i zračnim vodovima.

Planirani elektroenergetski objekti na području Grada Iloka su:

- TS 110/20 (10) kV Ilok
- DV 2 x 110 kV Nijemci-Ilok

Elektroenergetski koridor dalekovoda DV 2 x 110 kV Nijemci-Ilok na dijelu trase na području Grada Iloka treba uskladiti s koridorom u istraživanju planirane brze ceste Ilok – Lovas – Tovarnik – Nijemci – Strošinci s ciljem očuvanja krajobrazne cjelovitosti, šuma i usklađenja križanja dalekovoda s ovim cestovnim koridorom.

Opskrba električnom energijom vrši se preko trafostanice TS 35/10 kV i dalekovodima DV 10 (20) kV do trafostanica TS 10/0,4.

Distribucijska mreža u Gradu obuhvaća 10(20) kV i 0,4 kV naponske razine te javnu rasvjetu.

Prostornim planom uređenja Grada (PPUG) uvjetuje se: određivanje smještaja objekata sustava elektroopskrbe u odnosu na građevinsko područje, koridore ostale infrastrukture, zaštitu područja kvalitetnog poljodjelskog zemljišta i sl. uz obvezu da sve dalekovode treba graditi izvan naselja i industrijskih zona, racionalno koristiti prostor, izbjegavati naseljen i šumovit prostor te čuvati povijesne i prirodne vrijednosti te vrijednosti krajobraza.

Plan razvoja mreže prijenosa u svrhu kvalitetnije opskrbe predviđa rekonstrukciju dalekovoda u ili uz postojeće koridore i obnovu trafostanica te izgradnju novih dalekovoda. Postizavanje kvalitetne i sigurne opskrbe električnom energijom obuhvaća radove na prijenosnoj i distributivnoj mreži te trajnu sanaciju 35 kV dalekovoda.

Kapacitete postojeće (10(20)/0,4 i 10/0,4 kV) u okviru prostora Grada treba osuvremenjivati pojačanjem postojećih i gradnjom novih TS (sa 10/0,4 kV na 20/0,4 kV), a temeljom planiranih građevnih područja za novu stambenu i gospodarsku izgradnju. U svom kvantitativnom izrazu proširenje kapaciteta (kroz nove ili proširenje postojećih kapaciteta i trasa vodova) odredit će se kad se budu odredili i stvarni kapaciteti sukladno planovima investitora. Dalekovode u naseljima treba graditi podzemno. Osobitu pozornost pri budućem planiranju dalekovoda treba obratiti na objedinjavanju koridora dalekovoda radi racionalnijeg korištenja i zaštite prostora.

Rekonstrukcija postojećih i gradnja novih elektroenergetskih građevina (dalekovodi, i transformatorske stanice) kao i kabliranje vodova 20 (10) kV, određuje se lokacijskom dozvolom na rješenjima Prostornog plana i utvrđenim uvjetima lokalnog elektrodistributera (pravne osobe s

javnim ovlastima). Kod izgradnje obiteljskih gospodarstava s povećanom potrebom za električnom energijom ili gdje je tehnički neizvodiv priključak sa postojećih trafostanica, potrebno je omogućiti izgradnju novih trafostanica 20/0,4 kV kao i priključnih vodova 20 kV.

Planirane distribucijske elektroenergetske vodove izgrađivati podzemnim kabelskim vodovima, a postojeće postupno zamjenjivati podzemnim kabelskim vodovima.

Prostorni plan određuje obvezu izvedbe javne rasvjete na javnim površinama naselja, ovisno o posebnostima pojedinih sadržaja (stanovanje, javne građevine, gospodarske građevine, prometne površine, spomenici i dr.) sukladno propisima lokalnog elektrodistributera. Na stupove niskonaponske mreže dozvoljava se postava javne rasvjete. Uvjeti uređenja za javnu rasvjetu utvrđuju se lokacijskom dozvolom, odnosno na temelju urbanističkih planova uređenja (UPU) i detaljnih planova uređenja (DPU) te rješenja izrađenih na temelju uvjeta lokalnog elektrodistributera i nadležnih pravnih osoba s javnim ovlastima.

Elektroenergetska mreža prikazana je koridorima i rasporedom objekata u prostoru. Mreža elektroprijenosa ucrtana je na kartografskom prikazu 2.3. «Infrastrukturni sustavi i mreže – Elektroenergetika i cijevni transport plina» u mj 1 : 25000.

3.5.3.2. Mineralne sirovine

Područja za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina potrebno je prostorno odrediti sukladno odredbama Zakona o rudarstvu NN 35/95 i 114/01 i Zakonom o prostornom uređenju NN 30/94, 68/98 i 61/00. Nove lokacije za istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina moguće je odrediti na osnovu stručne podloge/osnove/ geološko rudarske studije. Geološko rudarska studija treba sadržavati potencijalnost mineralnih sirovina županije po vrstama, prijedlog Osnove gospodarenja mineralnim sirovinama županije i projekt sanacija /uređenja/ prenamjene svakog napuštenog eksploatacijskog polja. Istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina vršiti temeljom zakonskih uvjeta i to u pravilu izvan građevinskih područja naselja i izvan prostora postojećih i planiranih infrastrukturnih koridora te u skladu sa obvezama određenim procjenom utjecaja na okoliš. Po donošenju stručne podloge moguće nove lokacije treba unijeti u PPUO, uvažavajući smjernice ovog plana o zaštiti okoliša i očuvanja vrijednosti krajobraza te na temelju propisa o rudarstvu i posebnih propisa područja vodnog gospodarstva te geološko-rudarske osnove. Nova eksploatacijska polja ne mogu se otvarati na zaštićenim područjima. Istraživanja i eksploatacija mineralnih sirovina dozvoljeni su uz uvjete:

- vlasnici/investitori moraju imati ishođenu rudarsku koncesiju za izvođenje rudarskih radova,
- eksploatacijska polja/aktivni kopovi kojih vlasnici/investitori nemaju ishođena sva potrebna odobrenja mogu se legalizirati ukoliko ishode rješenje o prihvatljivosti zahvata u prostoru, odnosno provedu procjenu utjecaja na okoliš i izrade studiju utjecaja na okoliš ciljanog sadržaja s naglaskom na sanaciju/uređenje eksploatacijskog polja,
- sva eksploatacijska polja na kojima se nije započelo s eksploatacijom, a čiji vlasnici/investitori imaju ishođeno odobrenje za eksploatacijska polja (ukoliko eksploatacijska polja nisu locirana u zaštićenom području ili onom predloženom za zaštitu prema bilo kojem osnovu), ako ishode rješenje o prihvatljivosti zahvata u prostoru, odnosno provedu procjenu utjecaja na okoliš;
- svi istraženi prostori čiji vlasnici/investitori imaju ishođeno odobrenje za istražni prostor (a istražni prostori nisu locirani u zaštićenom području ili onom predloženom za zaštitu prema bilo kojem osnovu), ako ishode rješenje o prihvatljivosti zahvata u prostoru, uz prethodnu provedbu postupka procjene utjecaja na okoliš i izrade studije utjecaja na okoliš ciljanog sadržaja s vrednovanjem lokacije zahvata.

Namjeravani zahvat – eksploatacija opekarske gline na ležištu «Alvaluci» u Iloku prihvatljiv je za okoliš uz primjenu mjera zaštite okoliša i provedbu programa praćenja stanja u okolišu u svemu sukladno rješenju Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja (klasa: UP/I-351-02-/02-06/15; urbroj: 531-05/02-JM-02-8 od 16. kolovoza 2002. Ovim rješenjem propisuje se rudarskim

projektom predvidjet eksploataciju prema varijanti III (U Studiji o utjecaju na okoliš eksploatacije opekarske gline na ležištu Alvaluci – Ilok poglavlje 4.2.3. – slika 17.).

Rudarskim projektom predvidjeti u okviru eksploatacijskog polja mjesto za odlaganje humusnog sloja i koristiti ga za biološku rekultivaciju. Sanirati prostore glinokopa koji su izvedbeno krajobrazno neprihvatljivi. Uz jugoistočnu granicu eksploatacijskog polja izgraditi kanal za prihvati i odvod oborinskih voda, a te vode upuštati u kompenzacijski bazen.

Nositelj zahvata obavezan je osigurati provođenje mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja u okolišu.

3.5.3.3. Plinovodi o plinoopskrba

Područje Županije uključeno je u plinoopskrbni sustav Republike Hrvatske. Polazišta kvalitetnije plinoopskrbe su dovršenje izgradnje VT plinovoda, kompletiranje magistralnog VT raspleta i izgradnja plinskih redukcijskih postaja (PRP), izgradnja međumjesnih plinovoda – distribucijskih razvoda, usklađivanje koridora planirane izgradnje VT razvoda s ostalim korisnicima infrastrukturnih koridora.

Na području Grada Iloka je izgrađena srednjetačna plinska mreža u svim naseljima: Iloku, Bapskoj, Mohovu i Šaregradu.

Opskrba Grada Iloka prirodnim plinom vrši se preko MRS Negoslavci visokotlačnim plinovodom Negoslavci – Opatovac i VT plinovodom Opatovac – Ilok.

U budućnosti se planira povišenje tlaka u postojećem plinovodu Negoslavci – Opatovac s današnjih 3 bara na 12 bara.

Prije povećanja tlaka u plinovodu Negoslavci – Opatovac i VT plinovodu Opatovac – Ilok potrebno je izgraditi redukcijsku stanicu RP Opatovac, RP Šaregrad i RP Ilok.

Po kapacitetima i uvjetima izgradnje planirana mreža mora u cijelosti zadovoljiti potrebe stanovništva, a za povećane potrebe moguće planirane proizvodnje u gospodarskim zonama potrebno je prethodno utvrditi raspoložive kapacitete i karakteristike mreže.

Planirane aktivnosti u oblasti plinoopskrbe na području Grada Iloka su priključenje preostali kućanstava i održavanje mreže.

U ovom Planu ucrtane su shematski trase lokalnih plinovoda duž županijskih i lokalnih prometnica.

Mreža plinoopskrbe ucrtana je na kartografskom prikazu 2.3. «Infrastrukturni sustavi i mreže – Elektroenergetika i cijevni transport plina» u mj 1 : 25000.

3.5.3.4. Alternativni izvori energije

Mogući korištenja alternativnih izvora energije su: biomasa, sunčeva energija i energija vjetra. Istraživanje i korištenje ovisiti će o mogućnostima izgradnje isplativih sustava.

3.5.4. Vodnogospodarski sustav Grada Iloka¹

Grad Ilok je površine 129,6 km² i administrativno obuhvaća četiri naselja: Ilok, Šarengrad, Bapsku i Mohovo. Prema teritorijalnim osnovama za upravljanje vodama-ustrojstvu vodnoga gospodarstva, područje Grada Iloka pripada vodnom području sliva Drave i Dunava, a prema Odluci Vlade Republike Hrvatske (NN 98/98) u cijelosti se nalazi na Slivnom području "Vuka".

U svakodnevnoj praksi obavljanja poslova kojima se ostvaruje upravljanje vodama, djelatnost vodnoga gospodarstva, pored ostalog, rješava:

- zaštitu od štetnog djelovanja voda (uređenje vodotoka i drugih voda i zaštita od štetnog djelovanja voda: obrana od poplava i leda, zaštita od erozija i bujica, melioracijska odvodnja)
- korištenje voda (vodoopskrba, korištenje voda za melioracijsko navodnjavanje, korištenje vodnih snaga, korištenje voda za uzgoj riba, korištenje voda za plovidbu, korištenje voda za sport, kupanje, rekreaciju i druge slične namjene)
- zaštitu voda od onečišćavanja.

3.5.4.1. Vodna i slivna područja

Vodno područje sliva Drave i Dunava u Republici Hrvatskoj ukupne je površine 9.135 km², od čega glavina područja pripada slivu Drave s površinom od 7.015 km² (16,5 % od ukupne površine sliva Drave koja iznosi 41.238 km²) dok neposrednom slivu Dunava pripada 2.120 km². Površina vodnog područja sliva Drave i Dunava u Hrvatskoj čini 1,1 % ukupne površine sliva Dunava (816.950 km²).

Rijeka Dunav s ukupnom površinom sliva od 816.950 km² i dužinom od 2.857 km druga je po veličini rijeka u Europi. Dunav izvire u Njemačkoj u južnom dijelu Schwartzwalda, a ulijeva se u Crno more u Rumunjskoj kod mjesta Sulina. Dužina rijeke Dunav u Republici Hrvatskoj je 137,55 km i proteže se od rkm 1433+060 (granica s Republikom Mađarskom uzvodno od mjesta Batina) do rkm 1295+510 kod Iloka. Područjem Grada Iloka protječe u dužini od 18,49 km (od km 1314 do km 1295+510). Na dionici kroz Republiku Hrvatsku, Dunav ima karakteristike nizinske rijeke s prosječnim padom vodnog lica pri srednjoj vodi od 0,047 ‰ do 0,056 ‰. Širina korita kreće se u rasponu od 500-800 metara, prosječna brzina toka je 0,9 m/s. Srednji godišnji protok Dunava na ulazu u Republiku Hrvatsku iznosi 2.305 m³/s, na izlaznom profilu iz Hrvatske kod Iloka 2.880 m³/s dok na ušću u Crno more iznosi 6.430 m³/s. Značajni pritoci Dunava u Republici Hrvatskoj su: rijeka Vuka na rkm 1333+055 (u gradu Vukovaru), rijeka Drava na rkm 1382+300 (kod naselja Aljmaš) i potok Karašica u Baranji na rkm 1425+550 (kod naselja Batina).

Slivno područje "Vuka" ukupne površine 1793,28 km², obuhvaća prirodnu cjelinu hidrografskog sliva rijeke Vuke, Drave i Dunava. Desno zaobalje rijeke Dunav, a kojem pripada i područje Grada Iloka dio je bujičnog područja Fruške gore-slivovi pritoka Dunava od naselja Opatovac (područje Općine Lovas) do istočne granice Grada Iloka.

¹ Autor: Nives Brnić-Levada, dipl. ing. građ.

Popis korištene dokumentacije:

- Projekt popravka desne obale rijeke Dunav u Iloku od rkm 1298+538 do rkm 1298+620, od rkm 1298+745 do rkm 1298+834, od rkm 1298+530 do rkm 1297+931, Investitor: Hrvatske vode, Izrađivač: Hidroing d.o.o. Osijek, 2004.g.
- Glavni projekt uređenja desne obale Dunava od rkm 1298+830 do rkm 1298+900, Investitor: Grad Ilok, Izrađivač: Hidroing d.o.o. Osijek, 2004.g.
- Idejno rješenje uređenja Dunavca kod Iloka, Izrađivač: Hrvatske vode VGO Osijek, 1998.g.
- Elaborat tehničkog održavanja Dunavca-Čišćenje Dunavca kod Iloka, zemljani radovi-I faza, Izrađivač: Hrvatske vode VGO Osijek, 2003.g.
- Studija zaštite voda Vukovarsko-srijemske županije, Investitor: Hrvatske vode, Izrađivač: Hidroprojekt-ing d.o.o. Zagreb (u izradi)
- Idejni projekt uređaja za pročišćavanje otpadnih voda grada Iloka, Naručitelj: Komunalije d.o.o. Ilok, Izrađivač: Hidroprojekt-ing d.o.o. Zagreb (u izradi)
- Idejni projekt akumulacije Drljanski potok, Investitor: Hrvatske vode, Izrađivač: Elektroprojekt d.d. Zagreb, 2004.g.
- Izvještaj o istražnim radovima za Idejni projekt akumulacije Drljanski potok, Investitor: Hrvatske vode, Izrađivač: Leta d.o.o. Zagreb, 2004.g.
- Idejno rješenje akumulacije Čitluk, Izrađivač: Hrvatske vode VGO Osijek, 2003.g.
- Elaborat tehničkog održavanja bujica-Idejno rješenje uređenja sliva Vratolom, Izrađivač: Hrvatske vode VGO Osijek (u izradi)
- Elaborat tehničkog održavanja rijeke Dunav-Sanacija desne obale rijeke Dunav km 1305+430-1305+865, izmjena i dopuna, Izrađivač: Hrvatske vode VGO Osijek, 2003.g.
- Hidroprojekt-ING, Projektiranje d.o.o., Zagreb – dopis 07. listopada 2005.

3.5.4.2. Zaštita od štetnog djelovanja voda

Regulacijske građevine na Dunavu

U svrhu zaštite priobalja-učvršćenja obala, obrane od poplava, plovidbe i pravilnog provođenja leda, uređenje rijeke Dunav regulacijskim zahvatima započelo je krajem 19. stoljeća. Globalno ocjenjujući reguliranost Dunava kroz područje Republike Hrvatske može se konstatirati da se ističe opsegom izvedenih regulacijskih radova i uređenošću korita za dionicu od državne granice s Republikom Mađarskom (km 1433+060) do Vukovara (km 1333), a na dionici nizvodno od Vukovara do Iloka regulacijski radovi su izvedeni u znatno manjem opsegu jer su naselja većim dijelom izgrađena na visokim lesnim obalama te ih velike vode Dunava nisu znatnije ugrožavale.

Većina regulacijskih radova na dijelu toka rijeke Dunav kroz Grad Ilok datira još iz 19. stoljeća za koje nema podataka osim evidentiranog stanja na terenu, npr. na obali rijeke Dunav u Mohovu evidentirana je zaštita obale od erozije kamenim nabačajem.

Na dionici rijeke Dunav od km 1305+400 do km 1305+900 u naselju Šarengrad, su 1998. g. evidentirana na više mjesta jaka oštećenja visoke obale. Uznepredovala erozija obale ugrozila je stabilnost frekventne ceste Vukovar-Ilok i nekoliko stambenih objekata. Nakon analize stanja obale i korita utvrđeno je da je potrebna hitna intervencija osiguranja visoke odronjene obale radi sprječavanja daljnjeg narušavanja stabilnosti postojeće ceste i objekata. U skladu s potrebom hitne intervencije na predmetnom potezu izgrađena je obaloutvrda od km 1305+430 do km 1305+865 rijeke Dunav.

Na desnoj obali Dunava kod Iloka od km 1296+500 do km 1298+800 postoje regulacijski objekti u funkciji zaštite od erozije i to obaloutvrda od lomljenog kamena na cijeloj dionici te uzdužna građevina s početkom nizvodno od ušća Drljanskog potoka u dužini oko 720 m. Nizvodno od mosta također je izvedena uzdužna građevina dužine 100 m. Uzvodno od km 1298+800 također uzdužna građevina.

Za potrebe pristajanja putničkih brodova tzv. "bijeje flote", na desnoj obali Dunava u km 1298+680 u Iloku, izvedeno je pristanište sa potrebnim sustavom za sigurno pristajanje i privezivanje. S obzirom da je šire područje oko pristaništa prema Urbanističkom planu uređenja grada Iloka iz 2000. g. predviđeno za športsko-rekreacijsku namjenu potrebno je bilo urediti obalu uzvodno i nizvodno od pristaništa.

Izgrađena je nova obaloutvrda sa oblogom od betonskih blokova na nožici od lomljenog kamena od km 1298+530 (ušće Drljanskog potoka u Dunav) do km 1298+745, a od km 1298+745 do km 1298+834 je u izgradnji.

U sklopu uređenja šireg područja oko pristaništa planirano je i uređenje desne obale Dunava od km 1298+830 do 1298+900 u neposrednoj blizini ŠRD "Šaran" Ilok gdje se nalazi privezište za manja plovila. Na predmetnoj lokaciji predviđena je izgradnja obaloutvrde, a na kraju obaloutvrde - rampa za spust čamaca te pristup plovilima do rijeke Dunav kroz postojeću uzdužnu građevinu.

Planirani radovi:

S obzirom na izrazite erozijske procese dunavskih obala koji kao izravnu posljedicu imaju gubitak državnog teritorija, svakako i danas postoji potreba dovršenja regulacijskog uređenja hrvatske dionice Dunava, izgradnja novih regulacijskih građevina i održavanje te po potrebi sanacija postojećih građevina.

Obrana od poplava i obrana od leda

Visoke vode Dunava najčešće se javljaju u travnju, svibnju i lipnju kao posljedica topljenja snijega u Alpama, a pojava velikih voda Dunava također je vezana uz intenzivne i dugotrajne kiše u gornjem dijelu sliva. Sustav obrane od poplava izgrađen je na uzvodnom sektoru Dunava u Baranji od državne granice s Republikom Mađarskom (km 1433+060) do ušća Drave u Dunav (km 1382+300), a obuhvaća zaštitne građevine-nasipe. Desna obala Dunava nizvodno od ušća Drave do Iloka (osim na dijelu područja grada Vukovara) visoko je položena tako da zaobalje nije ugroženo poplavama dunavskih voda te nije bilo potrebe za izgradnjom nasipa na području Grada Iloka. Zaštita od štetnog djelovanja voda bila je usmjerena na izgradnju obaloutvrda na Dunavu u cilju sprječavanja erodiranja obala pod utjecajem velikih voda.

Poseban problem na Dunavu predstavlja pojava leda.¹ U svrhu proučavanja režima površinskih voda osnovane su hidrološke postaje na vodotocima na kojima se promatraju karakteristične hidrološke veličine (vodostaj, protok, temperatura vode, pronos nanosa).

Na području grada Iloka nalazi se vodomjerna postaja Ilok, na desnoj obali Dunava, km 1298,8, na kojoj se opaža vodostaj i mjeri temperatura vode. Kota "0"=73,97 m n.m.²

Planirani radovi su provođenje mjera obrane od poplava i leda.

Zaštita od erozija i bujica

Erozija je hidrogeološki proces koji prvenstveno ovisi o morfologiji terena: nagnutosti terena, erodibilnosti geološke podloge te intenzitetu oborina. Erozija zemljišta i pojava bujičnih tokova međusobno su povezane pojave. Erozija stalno djeluje na cijeloj površini sliva s različitim intenzitetom, a pojava bujica direktna je posljedica erozije, jer su erozijom ugrožena područja glavni izvor nanosa koji daje razornost bujicama. Erozijski procesi podložni su promjenama ovisno o stanju tla i vegetacije te načinu iskorištavanja zemljišta na slivu. Bujične poplave javljaju se povremeno, a glavni pokretač su oborine natprosječne visine i intenziteta.

Desno zaobalje rijeke Dunav, a kojem pripada i područje Grada Iloka, dio je bujičnog područja Fruške gore kojim dominiraju mali brdski pritoci Dunava, bujičnog karaktera, većinom neuređeni i zarašteni. Na području Grada nalaze se brdski pritoci: Vratolom, Okut, Gospin bunar, Dobra voda, Drljanski potok, Čitluk i Liščak.

Drljanski potok od svog izvora u podnožju brijega Drljan pa do ušća u r. Dunav u Iloku ima dužinu oko 6,5 km. U stacionaži km 1+644 prima s desne strane prtok Mala Kanjiža. Slivna površina Drljanskog potoka i Male Kanjiže iznosi oko 15,5 km². Dužina sliva je oko 9,0 km s najvišom kotom 207 m n.m. i najnižom 76 m n.m. na ušću.

¹ Pojava leda na hrvatskom dijelu Dunava, pa tako i na području Grada Iloka, može se očekivati 5 do 6 dana nakon naglog pada temperature zraka na slivu pri srednjoj dnevnoj temperaturi od oko - 4,5°C. Mogućnost zaustavljanja ledenih santi povećava se ako temperature zraka i dalje budu u padu. Ledene barijere se formiraju ovisno o konfiguraciji terena, prvo se zaustavljaju na oštrim riječnim krivinama, na uskim i plitkim mjestima, kod regulacijskih građevina, mostova i brana. Dok je led u fazi kretanja (ledohod) ili stoji (ledostaj) uz neometano protjecanje vode, opasnost od poplava ne postoji. Ako dođe do nagomilavanja leda i stvaranja ledene barijere, može nastupiti opasnost od poplava.

Obrani od leda pridaje se velika pozornost koja se do Domovinskog rata očitovala kroz suradnju Republike Mađarske i bivše Jugoslavije, tako što su mađarski ledolomci vrlo učinkovito sudjelovali u razbijanju i usitnjavanju leda povećavajući protočnost leda te otklanjajući opasnost od ledene poplave.

Nakon Domovinskog rata i osamostaljenja Republike Hrvatske, 1994. g. potpisan je sporazum o vodnogospodarskoj suradnji s Republikom Mađarskom, osnivanjem Stalne hrvatsko-mađarske komisije te tako i Hrvatska također ima aktivni udio u aktivnostima obrane od leda. Zadnjih nekoliko godina hrvatski vodnogospodarski stručnjaci sudjeluju u skladu sa zaključkom Stalne hrvatsko-mađarske komisije na sastancima sa srpsko-crnogorskom stranom u vezi provedbe obrane od leda na dionici Dunava od zajedničkog interesa što u praksi omogućuje trojnu suradnju.

² Osnovana je davne 1856. godine, podaci o vodostajima datiraju od 1900. godine, a podaci o temperaturama vode od 1948. godine. Za vodomjernu postaju Ilok ne raspolažemo podacima o vodostajima i temperaturi vode za period od 1991.-1998. kada je došlo do prekida motrenja zbog okupacije ovog dijela hrvatskog teritorija. Nakon mirne reintegracije ponovno se uspostavljaju motrenja na Dunavu, a 2003. g. postaja je uređena, postavljen je novi vodokaz uz kose betonske stepenice na novoizgrađenoj obaloutvrđi, limnigraf za kontinuirano praćenje vodostaja i telemetrijska oprema za daljinsku dojavu vodostaja.

Drljanski potok ima dvije karakteristične dionice u svom toku. Dionica kroz naselje Ilok od km 0+000-2+315 na kojoj su izvođeni regulacijski radovi i dionica iznad naselja Ilok od km 2+315-6+560 na kojoj do sada nisu rađene regulacije.

1957. godine na dijelu dionice od km 1+644-2+315 izveden je brzotok s visinskom razlikom 10 m i četiri nizvodne stepenice, a u vremenu od 1980.-1990. godine na dijelu dionice od km 0+000-1+644 izvedena je regulacija potoka oblaganjem kinete kanala lomljenim kamenom.

Uzvodno od Iloka vodotok nema uređeno korito, voda se razlijeva po dolini kojom potok teče, teren oko potoka je zamočvaren obrastao šašom i trskom, a mjestimično i vrbama. Korito vodotoka i postojeći objekti na njemu tijekom domovinskog rata nisu održavani i devastirani su. Uređenje Drljanskog potoka potrebno je u cilju zaštite od poplava naselja Ilok bujičnim vodama sa sliva vodotoka kao i prihvaćanje i evakuacija oborinskih voda naselja Ilok. Aktualizacijom potrebe realizacije višenamjenske akumulacije pristupilo se aktivnostima rješavanja imovinsko-pravnih odnosa za istu, te je u kontaktima s lokalnom samoupravom i prema njihovom sagledavanju mogućnosti rješenja predmetnih problema, proizišao prijedlog mogućeg obuhvata zahvata.

Prema Idejnom projektu akumulacije Drljanski potok iz 2004. g. predviđa se izgradnja dvije akumulacije: Drljanski potok sa pregradnim profilom u km 4+350 i Drljanski potok 1 na istočnom pritoku-kraku Drljanskog potoka. Postavljena su ograničenja maksimalnih kota krune planiranih brana koja proizlaze iz zahtjeva da se određene lokacije ne potapaju. Razmatranjem navedenih ograničenja u prostoru, volumena velikih vodnih valova i razmatranjem raspoloživih količina godišnjeg dotoka vode određena je kota krune preljeva i to za branu Drljan 130,10 m n.m. i za branu Drljan 1 129,82 m n. m. Ovakvim smještajem preljeva na branama osigurava se volumen za potpuno zahvaćanje vodnog vala 100-godišnjeg povratnog razdoblja, a ukoliko bi bilo potrebno zahvatiti vodu za korištenje, moguće je zahvatiti volumen vode od 149.000 m³. Na pregradnim profilima predviđena je izgradnja homogenih nasutih brana Drljan i Drljan 1 s centralnim drenom. Dužina brane Drljan u kruni je 168,42 m, a na najvišem dijelu, kod evakuacijske građevine visina brane iznosi 8,6 m. Širina krune brane je 5 m. Dužina brane Drljan 1 u kruni je 139,30 m, a na najvišem dijelu, visina brane iznosi 7,57 m. Širina krune brane je također 5 m.

Čitluk ima izvorište jugoistočno od grada Iloka u šumi Čukovec. Dužina potoka od njegovog izvora do ušća u r. Dunav iznosi oko 7,5 km, a slivna površina mu iznosi 7,6 km². Dužina sliva je oko 11,0 km s najvišom kotom 196 m n. m. i najnižom 74,0 m n. m. na ušću. Prema karakterističnim uzdužnim padovima sliv potoka Čitluk možemo podijeliti na tri dijela: donji dio toka između r. Dunav i ceste Ilok-Neštin, između kote 74,0 i 81,0 m n. m. gdje su uzdužni padovi do 5‰, srednji dio toka između kote 81,0 i 120 m n. m. gdje su uzdužni padovi 5-10‰ i gornji dio toka između kote 120,0 i 196,0 m n. m. gdje su uzdužni padovi veći od 10‰.

Potok u gornjem i srednjem dijelu sliva teče dolinom širine 50-150 m, s pravcem jug-sjever, koja je na koti 15,0-30 m nižoj od okolnih platoa. U donjem dijelu sliva potok teče kroz nebranjeno područje (inundaciju) uz r. Dunav. Korito vodotoka i postojeći objekti na njemu su tijekom Domovinskog rata devastirani i nisu održavani. Pojedine dionice toka, gornjeg i srednjeg, su «izgubile korito» i vode se nekontrolirano razlijevaju. U donjem dijelu sliva imamo pojavu plavljenja okolnog terena uslijed poplavnog vala bujičnih voda s gornjeg dijela sliva. Na potoku Čitluk izvedeni su: cijevni propust Ø 100 cm na km 0+406, pločasti AB propusti b = 3,0 m na km 0+756, pločasti AB propusti b = 0,8 m na km 1+040 te cijevni propusti Ø 80 cm na km 2+460.

Koncepcija uređenja potoka Čitluk predviđa izgradnju višenamjenske akumulacije s pregradnim profilom u km 2+480 (uzdužna os brane). Za potrebe ishođenja lokacijske dozvole izrađeno je Idejno rješenje akumulacije Čitluk koje predviđa izgradnju nasute zemljane brane, visine 13,5 m koja će omogućiti ukupnu akumulaciju volumena 950.000 m³. Akumulacija treba osigurati dio vode potrebne za navodnjavanje okolnih poljoprivrednih površina (hmeljarnik, voćnjak i voćarsko-vinogradarski rasadnik), a kroz retencijski prostor transformirati veliki vodni val i na taj način

spriječiti poplave u nizvodnom dijelu sliva. Kako je akumulacija u neposrednoj blizini grada Iloka, sasvim je sigurno da će služiti i za športsko-rekreacijske svrhe, nakon poribljavanja jezera i izgradnje pratećih objekata.

Vratolom je desni pritok rijeke Dunav s ušćem u km 1311+600 kod naselja Mohovo. Slivno područje veličine 23,420 km² u pogledu topografskih i hidrografskih karakteristika podijeljeno je cestom Vukovar-Ilok u Mohovu na nizinski i brdski dio. Nizinski dio čini oko 0,2% površine, a brdski dio 99,8% površine. Brdski dio Vratoloma sastoji se od dva pritoka: Gospin bunar i Okut koji se sastaju kod lokalnog poljskog puta Mohovo-Bapska. Potok Gospin bunar ima pritok Dupine u 2+500 km, a Vratolom u km 2+000 također ima pritok Rozmanov dol.

Uslijed jačih i dugotrajnijih oborina, dolazi do naglog slijevanja većih količina voda, istovremeno sa sva tri potoka, koje izazivaju poplave u srednjem dijelu potoka Vratolom. Poplavama se ugrožava naselje Mohovo i obradiva poljoprivredna područja.

U brdskom donjem dijelu Vratoloma, osim izgrađenog kompleksa ribnjaka, gotovo se nisu izvodili nikakvi radovi na uređenju sliva. Velike vode brdskog dijela sliva izazivaju poplavlivanje ribnjaka i obradivih površina oko ribnjaka. Idejnim rješenjem uređenja sliva Vratolom, predviđena je izgradnja akumulacije neposredno uzvodno od ribnjaka, koja bi sniženjem vodnog vala pozitivno djelovala na odvodnju u nizvodnom dijelu, a akumuliranje vode u brdskom dijelu područja omogućilo bi navodnjavanje obradivih površina u ljetnom razdoblju. Planirana akumulacija trebala bi s već izgrađenim kompleksom ribnjaka u potpunosti kontrolirati velike vode unutar sliva, odnosno spriječiti poplave nizinskog dijela i prelijevanje ribnjaka. Idejnim rješenjem analizirano je devet lokacija na kojima je moguća gradnja pregrade, a odabrana je lokacija neposredno uzvodno od ribnjaka u km 1+850. Predviđena je izgradnja nasute zemljane brane, širine krune 5 m i maksimalne visine 7,9 m s volumenom akumulacije oko 780.000 m³.

Osim izgradnje akumulacija, na području Grada Iloka planirano je uređenje vodotoka nizvodno. Realizacijom takvih rješenja očekuje se smanjena erozija u vodotocima i kroz to zaštita okolnih izgrađenih objekata (stambenih i gospodarskih), sigurnost poljoprivredne proizvodnje eliminiranjem opasnosti od poplavlivanja i pružanjem mogućnosti navodnjavanja, razvitak djelatnosti uzgoja riba, turizma, rekreacije i športa. Uređenje vodotoka potrebno je u cilju zaštite od štetnog djelovanja voda naselja Ilok i Mohovo, industrijskih i poljoprivrednih dobara, nizvodno od dionica vodotoka koje imaju bujični karakter. Potrebno je obnoviti postojeće devastirane objekte na vodotoku, te izgradnjom novih objekata urediti režim protjecanja vode.

Planirani radovi su uređenje bujičnih vodotoka i izgradnja akumulacija

Inundacijski pojas

Zakonom o vodama (NN 107/95) definiran je inundacijski pojas na vodotocima i drugim ležištima voda u svrhu tehničkog i gospodarskog održavanja vodotoka i drugih voda, djelotvornog provođenja obrane od poplava i drugih oblika zaštite od štetnog djelovanja voda.¹

Na prijedlog Hrvatskih voda, Skupština Vukovarsko-srijemske županije donijela je Odluku o određivanju vanjske granice neuređenog inundacijskog pojasa na vodotoku Drljanski potok od km 3+500 do km 5+135 u k.o. Ilok i Odluku o određivanju vanjske granice neuređenog inundacijskog pojasa na vodotoku Čitluk od km 2+290 do km 3+530 također u k.o. Ilok. Predmetnim Odlukama rezerviran je prostor za izgradnju planiranih akumulacija Drljanski potok i Čitluk. U predmetnom pojasu po odredbama Zakona o vodama, zabranjeno je obavljati radnje kojima se može pogoršati vodni režim i povećati stupanj ugroženosti od štetnog djelovanja voda. Sve zemljišne čestice u utvrđenom uređenom ili neuređenom inundacijskom pojasu, od vanjske granice pojasa do korita vodotoka imaju svojstvo vodnog dobra. Vodno dobro je dobro od interesa za Republiku Hrvatsku, koje ima njezinu osobitu zaštitu i koristi se na način i pod uvjetima propisanim Zakonom o vodama.

¹ Razlikuje se uređeni i neuređeni inundacijski pojas s obzirom na postojanje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina. Utvrđivanjem neuređenog inundacijskog pojasa rezervira se prostor za građenje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina, te ograničava prostor prirodnih i umjetnih retencija.

Planirani radovi su određivanje inundacijskog pojasa uz rijeku Dunav i ostala ležišta voda

3.5.4.3. Korištenje voda

Vodoopskrba

Grad Ilok smješten je na rubu istaknute praporne terase na sjeverozapadnom rubu Fruške gore.¹ Hidrogeloškim istraživanjima sedamdesetih godina, kada je izbušen eksploatacijski bunar B-2 u inundaciji Dunava, utvrđeno je da je za crpljenje podzemne vode pogodno upravo inundacijsko područje. Najpogodnija lokacija je Skela, gdje vodonosnik duboko zaliježe i dostiže debljinu preko 20 m. Krupnog je granulometrijskog sastava i pri postojećim rubnim uvjetima ostvaruje visoke razine podzemne vode, što omogućuje koncentriranu eksploataciju podzemnih voda. U okviru provedenih istraživanja izbušen je još jedan bunar B-4 na području Skela.

Današnji vodoopskrbni sustav grada Iloka temelji se na crpilištu Skela. Koriste se tri bušena zdenca ukupne izdašnosti cca 50 l/s (trenutno se koristi kapacitet od 25 l/s). Voda se dubinskim crpkama crpi iz zdenaca u sabirnu komoru, zatim distribucijskom crpkom u mrežu i kontra vodospremnik (iza potrošača). Visinska razlika terena u gradu Iloku, zahtijevala je specifičnu opskrbu vodom potrošača u dvije vodoopskrbne zone: viša zona iznad 125 m n. m. s vodospremom Principovac (volumen 1400 m³) i niža zona ispod 125 m n. m. s vodospremom Dvorac koja nije u funkciji pa se vodoopskrba niže zone obavlja preko regulatora tlaka, iz više zone.

Vodoopskrba naselja Bapska prije domovinskog rata temeljila se na zdencu izdašnosti oko 10 l/s u samom središtu naselja. Zbog zapuštenosti i neadekvatnog rukovanja tijekom okupacije ovog područja, izdašnost je pala te je u neposrednoj blizini istoga izbušen novi zdenac. Prilikom priključivanja mještana na vodoopskrbni sustav u naselju, individualni kopani bunari koji su se prestali koristiti za vodoopskrbu, pretvoreni su u upojne septičke jame te je došlo do zagađenja podzemnih voda nitratima. Zagađenje je zahvatilo i novi zdenac do te mjere da se voda više nije mogla koristiti za vodoopskrbu. Iz navedenih razloga izgrađen je transportni cjevovod Ø 200 mm Ilok-Šarengrad-Bapska kojim je vodoopskrbna mreža naselja Bapska spojena na isti.

Vodoopskrbni sustav naselja Mohovo i Šarengrad prije okupacije područja, temeljio se na zdencu u naselju Mohovo izdašnosti 12-14 l/s, a sastojao se od crpne stanice, tlačnih kotlova, spojnog cjevovoda Mohovo-Šarengrad dužine oko 6 km, dva regulatora tlaka i vodoopskrbnih mreža naselja Mohova i Šarengrada.

Nakon mirne reintegracije pristupilo se sanaciji zapuštenog i devastiranog vodoopskrbnog sustava Mohovo-Šarengrad. Izbušen je novi zdenac u neposrednoj blizini staroga, istih karakteristika. Stari zdenac je napušten i služi kao kontrolni piezometar. Vodoopskrbni sustav Mohovo-Šarengrad također je spojen na transportni cjevovod od pravca Iloka i ima zasun koji se otvara samo u slučaju problema sa crpilištem u Mohovu kao interventno rješenje.

Radi poboljšanja vodoopskrbe susjedne Općine Lovas, izgrađen je transportni cjevovod Ø 200 mm Bapska-Lovas, a u planu je realizacija transportnog cjevovoda Lovas-Opatovac-Mohovo, čime bi bio zatvoren prsten grupnog vodovoda Ilok.

Crpilište Skela nema određene zone sanitarne zaštite izvorišta. 1998.g. izrađen je prijedlog zona sanitarne zaštite (u Prostornom planu Vukovarsko-srijemske županije ucrtan prijedlog IIIb zone), ali nije donesena Odluka o zaštiti.

¹ Praporna terasa strmo je odsječena i podlokana Dunavom. Površinska građa vrlo je jednolična jer prapori prekrivaju cijeli ovaj dio Fruške gore. Na površini inundacijskog područja rijeke Dunav pojavljuju se pretaloženi prapori, prašinaste gline i pijesak.

Sukladno Pravilniku o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 55/02) potrebno je izraditi Elaborat zaštitnih zona izvorišta te donijeti Odluku o zaštiti izvorišta.

Planirani radovi -određivanje zona sanitarne zaštite izvorišta, izgradnja vodoopskrbnog cjevovoda Lovas-Opatovac-Mohovo, zamjena dotrajalih cjevovoda u Iloku

Korištenje voda za navodnjavanje

Na cijelom vodnom području sliva Drave i Dunava primjetan je nedostatak vode u tlu tijekom vegetacijskog razdoblja. Taj se nedostatak povećava idući od zapada ka istoku, te je izraženiji u Slavoniji i Baranji gdje je i manja ukupna količina godišnje oborine. Kako bi se štete svele na minimalnu moguću mjeru potrebna je primjena suvremenih tehnologija obrade tla i izgradnja melioracijskog sustava za navodnjavanje. S obzirom na klimatološka i pedološka obilježja područja, postoji mogućnost, a i potreba za navodnjavanjem u poljoprivrednoj proizvodnji. Postoji zanimanje za navodnjavanje sjemenskog kukuruza, proizvodnje sadnica vinove loze kao i ostalih poljoprivrednih kultura te želja za postizanjem stabilne proizvodnje sa što većim prinosima. Za područje Grada Iloka mogućnost navodnjavanja se sagledava u izgradnji planiranih akumulacija.

Potrebno je izraditi Plan navodnjavanja za cijelu Županiju, koji treba definirati smjernice, kriterije i ograničenja navodnjavanja, prijedlog realizacije, te uvjete upravljanja i gospodarenja vodnim resursima u svrhu navodnjavanja.

Korištenje voda za plovību

Riječni putovi

Europskim ugovorom o glavnim unutarnjim plovnim putovima od međunarodnog značaja (AGN ugovor) izrađenim 1996. g. od Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu (UN/ECE), koji je Republika Hrvatska potpisala 1997. g. u Helsinkiju, a Hrvatski državni Sabor potvrdio 1998. g., definirana je mreža E-plovnih putova koju čine plovni putovi i luke od međunarodnog značaja.¹ Plovni put na Dunavu kroz Republiku Hrvatsku od rkm 1433 (hrvatsko-mađarska granica) do rkm 1295 (Ilok), a koji prolazi kroz područje Grada Iloka, dionica je visokorangiranog poteza međunarodnog plovnog puta svrstana prema AGN ugovoru pod oznakom E-80 i pripadajućom VIc klasom plovnosti.²

1298+680 u Iloku, izvedeno je pristanište sa potrebnim sustavom za sigurno pristajanje i privezivanje. Sastoji se od pristana-tegljenice koji je povezan s obaloutvrdom čeličnim cijevima i vezan za bitve i niše te pristupnog mosta sa obale na pristan. Na lokaciji pristaništa nekada je bio skelski prijelaz preko Dunava koji je ukinut izgradnjom mosta. Za pristup na lokaciju pristaništa izgrađena je asfaltna cesta i parking.

U sklopu uređenja šireg područja oko pristaništa kao turističko-rekreacijske zone predviđeno je uređenje desne obale Dunava od km 1298+830 do 1298+900 u neposrednoj blizini zgrade Športskog ribolovnog društva "Šaran" Ilok, na kojoj postoji privezište za manja plovila (uzvodno od pristaništa). Na predmetnoj lokaciji planirana je izgradnja rampe za spust manjih plovila i okretište kao i pristup do rijeke Dunav kroz postojeću regulacijsku građevinu (uzdužnu građevinu) pri svim vodostajima.

Planirani radovi - održavanje plovnog puta na r. Dunav na dionici kroz Republiku Hrvatsku, uređenje lučice za manja plovila u Iloku

¹ Odluka o proglašenju Zakona o potvrđivanju europskog ugovora o glavnim unutarnjim plovnim putovima od međunarodnog značaja - AGN- NN 16/98-Međunarodni ugovori.

² Prema nekim ranije provedenim analizama dionica Dunava kroz Republiku Hrvatsku pripada "najlakšim sektorima". Uvjeti plovidbe u velikoj mjeri zadovoljavaju jer su regulacijskim radovima u razdoblju od 1965.-1980.g. postignuti preporučeni gabariti plovnog puta (preporuka Dunavske komisije) osim minimalnog polumjera krivina i minimalne visine ispod mostova.

Zbog izostanka sustavne kontrole stanja korita u proteklom razdoblju (razdoblje Domovinskog rata, nepostojanje sporazuma s drugom stranom) nije moguće tvrditi o stanju plovnog puta na Dunavu, pa ni na dionici kroz Grad Ilok.

Za potrebe pristajanja putničkih brodova tzv. "bijeje flote", na desnoj obali Dunava u km .

Korištenje voda za šport, kupanje i rekreaciju

Između rijeke Dunav i visoke obale na kojoj je smješten dio grada Iloka, ispod crkve Sv. Ivana Kapistrana, u inundaciji, nalazi se rukavac Dunava poznat pod imenom Dunavac. Dunav i Dunavac dijeli mala ada, a sam Dunavac dužine je oko 800 m i širine oko 60 m.

Da bi se nakon reintegracije hrvatskog Podunavlja što prije moglo početi s primjenom mjera zaštite i korištenja prostora, po zahtjevu Grada Iloka, pristupilo se izradi Idejnog rješenja za uređenje Dunavca s ciljem korištenja u športsko-rekreacijske svrhe. Idejnim rješenjem, a za namjenu korištenja u športsko-rekreacijske svrhe, izdvojene su dvije cjeline:

- vodena površina Dunavac-uređena s neposrednim okolišem za mogućnost kupanja, sunčanja, rekreacijskog i športskog plivanja, jedrenja i drugih športova na vodi
- prostor ade - s namjenom za izgradnju tenis terena, odbojkaških i drugih igrališta te drugih pratećih objekata uslužnih djelatnosti u funkciji športa i rekreacije.

S obzirom na karakter Dunavca kao jezera-akumulacije te stanja obraštenosti, za prvu fazu revitalizacije (u tijeku) potrebno je otkloniti sav kruti otpad iz vode i okoliša te skidanje mulja i taloga. Nakon završetka prve faze revitalizacije stvaraju se pretpostavke za provođenje zahvata daljnje revitalizacije radi održavanja dobre kvalitete vode i osiguranja ekološkog stanja vodnog sustava Dunavca koje omogućava korištenje u športsko-rekreacijske svrhe.

Planirani radovi - nastavak uređenja Dunavca

3.5.4.4. Zaštita voda od onečišćavanja

Odvodnja otpadnih voda

Na cijelom području Vukovarsko-srijemske županije odvijaju se intenzivne aktivnosti na rješavanju vodoopskrbe čime se aktualizira odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda u funkciji zaštite voda. Osnovna mjera za osiguranje zaštite voda od onečišćavanja je izgradnja zajedničkih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda naselja i industrije, kao i izbor adekvatnog recipijenta otpadnih voda. Izgradnjom kanalizacijskih sustava sprječavaju se lokalna zagađenja površinskih i podzemnih voda, a otpadne vode se dovode na lokaciju uređaja za pročišćavanje.

Izgradnjom vodoopskrbnog sustava u gradu Iloku nametnuo se problem odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda jer postojeće septičke jame nisu mogle prihvatiti novonastalo opterećenje. Kako ni odvodnja oborinskih voda nije bila riješena na odgovarajući način, prišlo se sustavnom rješavanju ovih problema.

Idejnim projektom kanalizacijske mreže naselja Ilok, 1975. g. razmatrane su dvije varijante: razdjelni ili mješoviti sustav, te je predložen mješoviti sustav odvodnje kao povoljniji. Idejnim projektom kanalizacijske mreže naselja Ilok (Hidroprojekt-Zagreb, 1987. g.) postavljena je dugoročna koncepcija razvitka sustava odvodnje otpadnih voda koji je koncipiran kao mješovita kanalizacija-predviđeno je prikupljanje i odvodnja oborinskih, komunalnih i industrijskih (tehnoških) otpadnih voda zajedničkim kanalima uz primjenu kišnih rasterećenja u Drljanski potok s ciljem da se otpadne vode transportiraju prema budućem uređaju za pročišćavanje s lokacijom nizvodno od iločkog mosta i recipijentom otpadnih voda rijekom Dunav. Izgradnja kanalizacije započeta je 1988. g., a tek nakon mirne reintegracije, 1997. g. ponovno se nastavlja. Kanalizacijska mreža za sada je izgrađena u manjem opsegu, a daljnja izgradnja je u tijeku. Trenutno se otpadne vode ispuštaju u Drljanski potok.

Kako bi se pokrenulo sustavno rješavanje problema odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Županije, u izradi je Studija zaštite voda Vukovarsko-srijemske županije (Naručitelj: Hrvatske vode, Izrađivač: Hidroprojekt-ing d.o.o. Zagreb i Hidroing d.o.o. Osijek) kojom će se dati

osnovna i racionalna konceptijska rješenja odvodnje otpadnih voda za sve Gradove i Općine, te definirati uvjeti ispuštanja otpadnih voda u prijemnike.

Predmetna Studija uvažava koncepciju sustava odvodnje otpadnih voda grada Iloka iz 1987. godine, kao i lokaciju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, a koja je usvojena i Urbanističkim planom uređenja grada Iloka izrađenog od strane Urbanističkog instituta Hrvatske d.d. - Zagreb, 2000. g.

Sustav odvodnje otpadnih voda koncipiran je tako da se može podijeliti na tri slivna područja: slivno područje zapadno od Drljanskog potoka, slivno područje istočno od Drljanskog potoka i slivno područje koje gravitira direktno na uređaj za pročišćavanje, također smješteno istočno od Drljanskog potoka.

Slivno područje zapadno od Drljanskog potoka, najveće područje s djelomično izgrađenom kanalizacijskom mrežom i privremenim ispustom u Drljanski potok. Neposredno prije ispusta planiran je kišni preljev kojim bi se rasteretile otpadne vode u kišnom periodu.

Slivno područje istočno od Drljanskog potoka koje gravitira na planiranu crpnu stanicu "Vatrogasni dom", manje je slivno područje koje prikuplja otpadne vode s prethodno opisanog sliva i vlastitog sliva. Također je predviđen kišni preljev u Drljanski potok. Tlačnim cjevovodom od crpne stanice, otpadne vode prebacuju se u naredno slivno područje.

Slivno područje koje gravitira direktno uređaju za pročišćavanje, također se nalazi istočno od Drljanskog potoka. Konfiguracija terena je takva da ulice imaju pad prema mostu preko Dunava. Planirani poprečni kanal prikupit će otpadne vode s ovog slivnog područja do glavnog kolektora koji odvodi otpadne vode nizvodno od mosta.

Recipijent otpadnih voda je rijeka Dunav, a planirana je izgradnja uređaja za pročišćavanje –treći stupanj pročišćavanja s obzirom da se pročišćena otpadna voda ispušta u vodotok II kategorije (Državni plan za zaštitu voda NN 8/99).

U Studiji se također predviđa formiranje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Bapska-Šarengrad i pročišćavanje otpadnih voda Mohova. Kako za naselje Bapska ne postoji prikladan recipijent otpadnih voda u neposrednoj blizini, predviđeno je spajanje na sustav odvodnje naselja Šarengrad. Lokacija uređaja za pročišćavanje otpadnih voda planirana je u Šarengradu s recipijentom rijekom Dunav. Za naselje Mohovo predviđen je sustav odvodnje otpadnih voda sa zasebnim uređajem za pročišćavanje i recipijentom rijekom Dunav.

Kanalizacijsku mrežu naselja Bapska, Šarengrad i Mohovo kao i uređaje za pročišćavanje potrebno je detaljnije definirati projektantskom razradom više razine (idejno rješenje, idejni projekt, i dr.). U izradi su Idejni projekti u kojima će se obraditi i cjelokupna kanalizacijska mreža grada Iloka uz analizu postojećeg i planiranog stanja kanalizacijske mreže i analizu opterećenja kanalizacije. Također je dat osvrt na postojeću dokumentaciju koja se odnosi na problematiku kanalizacije i planove razvoja obuhvatnog područja. U izradi je i idejni projekt uređaja za pročišćavanje otpadnih voda grada Iloka (Izrađivač: Hidroprojekt-ing d.o.o Zagreb).

Planirani radovi su - izrada projektne dokumentacije za sustav odvodnje otpadnih voda svih naselja Grada Iloka, izgradnja sustava.

Kakvoća površinskih voda

Državnim planom za zaštitu voda (NN 8/99), u cilju provedbe zaštite voda od onečišćenja određena je kategorizacija voda. Za međudržavne vode-rijeku Dunav koja prolazi i područjem Grada Iloka, propisana je II kategorija-vode koje se u prirodnom stanju mogu koristiti za kupanje i

rekreaciju, za sportove na vodi, za uzgoj riba (ciprinidi) ili koje se nakon odgovarajućeg pročišćavanja mogu koristiti za piće i druge namjene u industriji.

Uzorkovanje površinskih voda obavlja se prema programu Hrvatskih voda, a dinamika uzorkovanja voda rijeke Dunav na profilu kod iločkog mosta (desna obala) vrši se 12 puta godišnje.¹ Temeljem Uredbe o klasifikaciji voda (NN 77/98), a prema analizi uzetih uzoraka u 2004. g., voda rijeke Dunav, prema skupinama pokazatelja B i C odgovara III vrsti, prema skupini pokazatelja D odgovara IV vrsti, a prema skupini pokazatelja E odgovara II vrsti.

Grad Ilok, smješten uz rijeku Dunav zbog samo djelomično riješenog kanalizacijskog sustava bez odgovarajućeg pročišćavanja otpadnih voda prije dispozicije u osjetljivi recipijent, ima utjecaj i na kakvoću Dunava, odnosno podzemlja koje se na predjelu Dunavca koristi i za vodoopskrbu. Izgradnjom uređaja za pročišćavanje otpadnih voda trećeg stupnja postići će se odgovarajuća zaštita podzemnih i površinskih voda sukladno zakonskim propisima.

Planirani radovi - kontinuirano praćenje kakvoće voda r. Dunav

3.5.4.5. Mjere uporabe zaštita voda

Vodno gospodarstvo

Građevine na građevinskim česticama, koje se jednim dijelom naslanjaju na granicu pojasa vodotoka gradit će se u skladu s vodno gospodarskim uvjetima. Prostor pojasa vodotoka i akumulacija, odnosno zemljišni pojas uz njih, mora ostati pristupačan za sve stanovnike.

Građevina uz vodotoke mogu se graditi u funkciji vodnog gospodarstva i to one koje planiraju, grade i održavaju Hrvatske vode i nadležan vodnogospodarski odjel. Za druge radove koji bi mogli na bilo koji način utjecati na uređenje vodnog dobra (u smislu pregrađivanja vodotoka, opterećenja vodozaštitnih konstrukcija i sl.) potreba je suglasnost Hrvatskih voda i nadležnog vodnogospodarskog odjela.

Vodoopskrba

Zgrade na građevinskim česticama priključuju se na vodoopskrbnu mrežu na način kako to propisuje pravna osoba s javnim ovlastima nadležna za vodoopskrbu. Dok se ne izvede vodovodna mreža na nekom području korisnik zgrade je dužan riješiti opskrbu pitkom vodom iz cisterne na građevinskoj čestici, iz najbližega korištenoga bunara ili zajedničkog izvora ili spremišta pitke vode.

Uređaji koji služe za opskrbu pitkom vodom (bunari i dr.) moraju biti izgrađeni i održavani prema postojećim propisima. Moraju biti izvedeni na propisanoj udaljenosti od postojećih septičkih jama, gnojišta te otvorenih kanalizacijskih odvoda i sl. Bunari se moraju graditi od nepropusnoga materijala i to 50 cm iznad razine terena te 20 cm ispod najnižega vodostaja podzemne vode. Dubina bunara odredit će se prema razini podzemne vode, ali ne smije biti manja od 7,0 m od površine terena. Unutarnje stijenke bunara moraju biti zaglađene do dubine najmanje 4,0 m ispod površine terena. Bunar mora biti pokriven nepropusnom pločom. Na ploči treba ugraditi povišeno "grlo" za moguću postavu crpke i uzdignuto okno za ulaz u bunar. Najmanja udaljenost bunara ili potpuno ukopane cisterne od ruba građevinske čestice smije biti 1,00 metar.

¹ Analizom vode određuju se vrijednosti sljedećih pokazatelja: A-fizikalno-kemijski (pH, alkalitet, električna vodljivost), B-režim kisika (otopljeni kisik, zasićenje kisikom, KPK (KMnO₄), BPK₅), C-hranjive tvari (amonij, nitriti, nitrati, ukupni dušik, ukupni fosfor), D-mikrobiološki (broj koliformnih bakterija, broj fekalnih koliforma, broj aerobnih bakterija), E-biološki (indeks saprobnosti, biotički indeks, stupanj trofije) i ostali pokazatelji (vodostaj, protok, temperatura zraka, temperatura vode, suspendirana tvar, ostatak ukupni, ostatak fiksirani, ostatak sagorivi, KPK-Cr, fosfati), F-metali (bakar, cink, kadmij, krom, nikal, olovo živa) i G-organski spojevi (mineralna ulja, fenoli ukupno, poliklorirani bifenili-PCB, lindan, DDT). Promatrano prema pojedinim pokazateljima iz skupine A, rijeka Dunav je I vrste prema vrijednostima pokazatelja pH vrijednost i električna vodljivost, a II vrste prema alkalitetu. Pokazatelji kakvoće voda u skupini F su I i II vrste, a u skupini G odgovaraju I, II i III vrsti.

Detaljne uvjete uređenja prostora i vodoopskrbe unutar obuhvata Urbanističkog plana grada Iloka određuje taj plan, a određenje prostornih pokazatelja u Urbanističkom planu uređenja može biti različito od određenja u Prostornom planu uređenja Grada Iloka.

Odvodnja

Zgrade na građevinskim česticama priključit će se na sustav odvodnje na način kako to propisuje pravna osoba s javnim ovlastima nadležna za mjesnu odvodnju. Na području gdje nije izgrađena kanalizacija, a do izgradnje iste, na građevinskoj čestici treba izgraditi nepropusne septičke jame. Najmanja udaljenost potpuno ukopane septičke jame od ruba građevinske čestice smije biti 3,00 metra. Za gradnju gospodarske građevine, u kojoj se obavljaju djelatnosti koje zagađuju okoliš, u određivanju lokacijskih uvjeta treba odrediti posebne mjere zaštite okoliša vezane za način rješavanja odvodnje otpadnih voda.

Oborinsku vodu sa javnih prometnih i ostalih izgrađenih površina naselja treba odvoditi odvojenim sustavom odvodnje, a nakon izgradnje mjesne kanalizacije priključiti na istu. Otpadne vode obvezno pročititi prije ispusta u okolnu površinu ili vodotoke prema vodoprivrednim uvjetima. Način zaštite i vrstu pročišćavanja utvrdit će nadležne službe za područje Grada.

Detaljne uvjete uređenja prostora i odvodnje unutar obuhvata Urbanističkog plana grada Iloka određuje taj plan, a određenje prostornih pokazatelja u Urbanističkom planu uređenja može biti različito od određenja u Prostornom planu uređenja Grada Iloka.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Zbrinjavanje komunalnog otpada ustrojava se na županijskoj i općinskoj razini uz obveznu primjenu preventivskih i sanacijskih mjera. Nekontroliranim odlaganjem komunalnog i opasnog otpada ugrožava se stanje podzemnih voda što može imati nepovoljne posljedice na zdravlje ljudi. Odlaganjem rješavanja i sanacije postojećih smetlišta i odlaganjem donošenja odluke o izgradnji nadziranih odlagališta otpada problem se umnogostručuje i postaje teže rješiv. Postojeća neuređena smetlišta u Gradu treba sanirati i nadzirati u smislu zabrane uporabe.

Postojeće odlagalište komunalnog otpada području Grada Iloka («Božino brdo») će se sanirati i vremenski ograničeno upotrebljavati kao skupljalište komunalnog otpada do izgradnje županijskog odlagališta. Za uređenje odlagališta potrebno je izraditi odgovarajući program sanacije, te istražne radove s osobitom pozornosti na zaštitu voda. Programom uređenja obuhvatiti uređenje okoliša i zaštitu od pogleda visokim zelenilom (osobito zbog neposredne blizine županijske ceste). Površina odlagališta obuhvaća k.č.br. 1940(dio), 1942, 1943, 1944(dio), 1945(dio), 1947, 1948, 1949 i 1950. K.O. Ilok i ucrtana je na kartografskim prikazima: 1. *Korištenje i namjena površina, 1.1. Prostori za razvoj i uređenje 1:25000*; 2.5. *Obrada, skladištenje i odlaganje otpada 1:25000*; 3.1.2. *Područja posebnih ograničenja u korištenju – krajobraz, tlo, lovišta, vode 1:25000*; 3.2.1. *Zaštita posebnih vrijednosti i obilježja – zaštita – sanacija - otpad 1:25000* i 4.1.2. *Granice građevinskog područja naselja Ilok 1: 5000*.

Potrebno je izraditi program zbrinjavanja otpada za koji obuhvaća:

- način prikupljanja i lokacije za privremena odlagališta otpada te zatim predložiti dinamiku realizacije trajnog rješenja zbrinjavanje komunalnog otpada,
- pristupiti realizaciji programa zbrinjavanja otpada uspostavom mreže prikupljališta, skladišta te odabirom lokacije trajnog odlagališta otpada,
- uključiti sve proizvođače otpada u Gradu u jedinstven sustav zbrinjavanja otpada.

Odgovarajućim mjerama treba poticati i organizirati sakupljanje i odvoz otpada biljnoga podrijetla, koji će se prerađivati za kompost. Potrebno je poticati građane da u svojim vrtovima uređuju kompostišta za potrebe domaćinstva.

Za tekući otpad predviđa se izgradnja kanalizacijske mreže s uređajima za prečišćivanje otpadnih voda, a po njihovoj izgradnji vrijediti će slijedeće obveze:

- kad se na dijelu građevinskog područja izgradi javna kanalizacijska mreža i ako postoje za to tehnički uvjeti, postojeće stambene i ostale građevine se moraju priključiti na nju;
- ako na dijelu građevinskog područja na kojem će se graditi građevina postoji javna kanalizacijska mreža, stambene i druge građevine moraju se priključiti na nju;
- tamo gdje se neće biti moguće priključiti na kanalizacijski sustav ili do njegove izgradnje otpadne vode iz domaćinstva moraju se prije ispuštanja u okoliš pročišćavati metodom autopurifikacije u zatvorenim i višedijelnim nepropusnim septičkim jamama, a kruta tvar organizirano odvoziti na uređenu deponiju;
- otpadne vode iz gospodarskih zgrada u domaćinstvu s izvorom zagađenja i gospodarskih postrojenja moraju se (i prije izgradnje kanalizacijskih sustava s prečišćavanjem) prije upuštanja u recipijent pročititi do stupnja na kojem se nalazi recipijent odnosno do stupnja i na način predviđen posebnom odlukom Hrvatskih voda.

Pražnjenje septičkih jama na vrijedno poljodjelsko, šumsko i vodonosno područje se zabranjuje.

U sklopu svakog radnoga područja (zone) treba urediti reciklažna dvorišta. Za potrebe uređenja reciklažnih dvorišta potrebno je da nadležno komunalno poduzeće koje zbrinjava otpad pripremi odgovarajući sustav sakupljanja otpada. U svim naseljima Grada potrebno je planirati postavu kontejnera u koje će se prikupljati reciklažni otpad (papir, staklo, plastika, metal).

Na području Grada Ilok nema pogodnog prostora za lokaciju odlagališta otpada zbog zaštitne zone vodocrpilišta. Trajno rješenje odlaganja otpada može se kvalitetno riješiti jedino županijskim odlagalištem.

3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

Zaštita okoliša postiže se: predviđanjem, praćenjem, sprečavanjem, ograničavanjem i uklanjanjem nepovoljnih utjecaja na okoliš, zaštitom i uređenjem izuzetno vrijednih dijelova okoliša, sprečavanjem rizika i opasnosti po okoliš, poticanjem korištenja obnovljivih izvora i energije, poticanjem upotrebe proizvoda i korištenja proizvodnih postupaka najpovoljnijih za okoliš, ujednačenim odnosom zaštite okoliša i gospodarskog razvoja, sprečavanjem zahvata koji ugrožavaju okoliš, sanacijom oštećenih dijelova okoliša, razvijanjem svijesti o potrebi zaštite okoliša u odgojnom i obrazovnom procesu i promicanjem zaštite okoliša, donošenjem pravnih propisa o zaštiti okoliša, obavještavanjem javnosti o stanju u okolišu i njenim sudjelovanjem u zaštiti okoliša, povezivanjem sustava i institucija zaštite okoliša. Zaštite okoliša temelji se na učinkovitom očuvanju prostora i teži višoj razini kakvoće života.

Na području Grada mjere zaštite okoliša treba provoditi: trajnim očuvanjem izvornosti, biološke raznolikosti prirodnih zajednica i očuvanjem ekološke stabilnosti, očuvanjem kakvoće žive i nežive prirode i racionalnim korištenjem prirode i njenih dobara, očuvanjem i obnavljanjem kulturnih i estetskih vrijednosti krajobraza te unapređenjem stanja okoliša i osiguravanjem boljih uvjeta života. Osobito se to odnosi na planiranje namjene i određivanje uvjeta korištenja prostora s ciljem zaštite prostora od prekomjernog izgrađivanja i neracionalnog građenja, gradnju infrastrukturnih sustava i sustava za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, zbrinjavanje otpada i građenje odlagališta otpada, zaštitu zraka, zaštitu tla i drugog. Treba uspostaviti sustav podataka o prostoru kao podlogu za pravovremeno i objektivno izvješćivanje o stanju u prostoru te za donošenje odluka o programima njegovog uređenja. Ugroženi dijelovi okoliša su osobito slijedeće kategorije i područja:

- okoliš i neposredan prostor gospodarskih zona;
- kvalitetna poljodjelska tla;
- kulturno-povijesni spomenici;
- građevine pučkog graditeljstva, svojstvena tipologija i matrica naselja;
- prostori postojećih i neuređenih odlagališta otpada;
- krajobrazi, prirodni, kultivirani i kulturni.

Potrebno je izraditi program zaštite okoliša koji sadrži:

- stanje onečišćenja okoliša s evidentiranjem izvora zagađenja okoliša,
- izraditi prostorni prikaz zagađivača i utvrditi karakteristike emisija,
- odrediti mjere za sprječavanje nastajanja onečišćenja,
- odrediti subjekte koji će provoditi zaštitu,
- odrediti smjernice za očuvanje i zaštitu,
- odrediti provedbu interventnih mjera i posebno hitno izraditi projekt zbrinjavanja otpada.

3.7.1. MJERE ZAŠTITE TLA

Zaštita tla od onečišćenja provodi se u funkciji zaštite: poljodjelskog zemljišta i proizvodnje zdrave hrane te zaštita zdravlja ljudi, faune i flore. Prostornim planom utvrđene su racionalni uvjeti korištenja poljodjelskog zemljište prvenstveno ograničavanjem prenamjene kvalitetnog zemljišta u ne poljodjelske svrhe te ograničavanjem širenja građevinskih područja.

Potrebno je izvršiti inventarizaciju stanja oštećenosti tla, razraditi sustav trajnog motrenja tala te uspostaviti odgovarajući informacijski sustav. Čuvanje tla temelji se na sustavu trajnog motrenja kojim će se prikupiti detaljne informacije procesima oštećenja i onečišćenja tala - prirodnim i antropogenim utjecajima na tlo.

U smislu zaštite, tla imaju slijedeće funkcije: prirodne funkcije kao što su : tla su životna osnova i životni prostor za ljude, biljke i životinje i organizme u tlu; sastavni su dio prirodnog potencijala, osobito sa svojim kružnim tokovima vode i hranjivih tvari; razgradnja, filtriranje, rezerva i pretvorba tvari; funkcija arhiva prirodne i kulturne povijesti; gospodarske funkcije: ležišta sirovina, površina za

naseljavanje i rekreaciju, za biljnu proizvodnju, za ostale načine gospodarskog i javnog korištenja, promet, opskrbu i odvodnju. Kod utjecaja na tlo potrebno je u najvećoj mjeri izbjegavati oštećenje njegovih prirodnih funkcija, te njegovih funkcija arhiviranja prirodne i kulturne povijesti. Naglašava se potreba trajne sanacije područja eksploatacije mineralnih sirovina u tijeku i po dovršenju eksploatacije. Kontrolirati treba privođenje namjeni eksploatacijskih polja mineralnih sirovina, miniranih i zapuštenih poljodjelskih površina. Mjere za sprječavanje utjecaja od incidentnih zagađenja trebale bi biti obuhvaćene planovima zaštite okoliša za svakog pojedinog zagađivača. Potrebno je pravodobno djelovati na suzbijanju takvih zagađenja. Rješenje odvodnje otpadnih voda temelji se na uređaju za pročišćavanje, koji treba ispuštati otpadne vode II razine.

Planom su, zbog zaštite i unapređenja okoliša, utvrđena osobito vrijedna područja prirode, koja se stavljaju pod poseban režim zaštite. Zaštita prostora obrađena je u ovom tekstu Plana i prikazana je na grafičkim listovima. Oni obrađuje, vrednuju i kategoriziraju elemente prirodnih i kulturnih vrijednosti područja Grada. Nužno je provesti odgovarajuću zaštitu prostora uz trasu brze-cesta od mogućih havarija i izlijevanja opasnih tvari u podzemlje.

Korisnici trasa infrastrukture trebaju koristiti zajedničke koridore uz pažljivo trasiranje vodeći računa o vizualnom identitetu i vrijednostima krajobraza i racionalnom korištenju tla. Zaštita okoliša obuhvaća razvoj infrastrukturnog sustava na zbrinjavanju komunalnih i industrijskih otpadnih voda i zaštitu od incidentnih zagađenja.

Potrebno je otpadne vode, koje se mogu pojaviti u gospodarskoj zoni, ali i na drugim mjestima prethodno pročititi na samim mjestima nastanka do razine komunalnih otpadnih voda prije upuštanja u kanalizaciju. Budući da na cijelom području Grada Iloka nisu u cijelosti izgrađeni sustavi odvodnje potrebno je osobito za sve nove gospodarske proizvodnje (industriju, servise, mini farme i sl.) izraditi projektnu dokumentaciju i izgraditi sustave odvodnje prije ili najkasnije do dovršenja građenja proizvodnih kapaciteta.

3.7.2. MJERE ZAŠTITE VODA

Mjere zaštite voda provode se utvrđivanjem izvora onečišćavanja voda, ocjenom postojećeg stanja te poduzimanjem provedbenih mjera zaštite u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Uvjeti zaštite voda od zagađenja propisani su Državnim planom: zaštita očuvanje ekoloških vrijednosti prostora, zaštita površinskih i podzemnih voda od onečišćenja i unapređenje životnih uvjeta korištenjem voda. Vodni resursi određeni su planom namjene površina. Vodonosnici koji se koriste za vodoopskrbu su strateški interes od važnosti za Državu i Županiju. Površinske vode su temeljni činitelj ekološke cjelovitosti prostora.

Državnim planom ističe se značaj građenja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda koji otpadne vode ispuštaju u recipijente u ekološki vrijednim i lako ugrozivim područjima. Planom se predviđa potreba gradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za uređaje između 2.000 do 15.000 ES te ostalih uređaja do 2010. godine. Otpadne vode zabranjeno je ispuštati u "vrlo osjetljiva područja". Donošenjem Državnog plana zaštite voda i temeljom njega Županijskog plana zaštite voda odrediti će se karakteristike područja različitih stupnjeva "osjetljivosti" na ispuštanje korištenih voda. Do donošenja ovih planova određuju se "vrlo osjetljiva" i "osjetljiva" područja u koja se ne smiju upuštati iskorištene vode: područja sanitarne zaštite postojećih i potencijalnih crpilišta, prirodni rezervati, ribnjaci i vodene površine za šport i rekreaciju. Za potrebe zaštite voda potrebno je u Gradu:

- proglasiti mjere sanitarne zaštite postojećih i planiranih vodocrpilišta,
- odrediti uvjete izgradnje sustava odvodnje i izgradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda,
- obvezati planirane gospodarske subjekte (industriju, farme i sl.) da moraju izgraditi vlastite sustave za pročišćavanje otpadnih voda sukladno uvjetima zaštite okoliša i karakteristikama recipijenata,

- ograničiti izgradnju na područjima organizirane odvodnje otpadnih voda prema kapacitetima sustava, obveznom stupnju prečišćavanja i osobitostima recipijenta, a osobito uvjetovati novu gradnju gospodarskih građevina istovremenom gradnjom odgovarajućih sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

3.7.3. MJERE ZAŠTITE ZRAKA

Polazište provedbe mjera zaštite zraka je praćenje kakvoće zraka koja obuhvaća gospodarske zone i područja posebne namjene radi utvrđivanja izvora te stupnja onečišćenja zraka na okoliš. Na području Grada za sada ne postoje značajniji izvori zagađenja zraka, a ukoliko se novi izvori realiziraju biti će potrebno provoditi stalno motrenje i izvješćivanje - osobito kada se realizira program korištenja mineralnih sirovina na području grada.

3.7.4. MJERE ZAŠTITE OD BUKE

Jedinice lokalne samouprave dužne su provesti mjere praćenje razine buke izradom karte buke. Karta buke je grafički prikaz osnovnih razina buke unutar promatranog područja u kojoj ljudi rade i borave. U urbanističkim planovima uređenja (UPU) potrebno je odrediti dozvoljene razine buke.

3.7.5. MJERE OČUVANJA BIOLOŠKE RAZNOLIKOSTI

Biološka raznolikost izložena je stalnim promjenama kojih je posljedica izumiranje biljnih i životinjskih vrsta. Zato je važno u sve oblike korištenja prostora ugrađivati mjere očuvanja biološke raznolikosti i ugroženih i rijetkih stanišnih tipova. Očuvanje biološke raznolikosti temelji se na zaštiti okoliša te osobito na očuvanju zaštićenih dijelova prirode.

Mjere očuvanja i zaštite biološke raznolikosti su:

- osigurati racionalno korištenje prirodnih dobara bez oštećivanja ili ugrožavanja njenih dijelova i uz što manje narušavanje ravnoteže prirodnih sastavnica;
- zadržati kvalitete prirodnog prostora, čuvati prirodni krajobraz, posebno područje s autohtonom vegetacijom te spriječiti širenje nove izgradnje na ta područja;
- prije zahvata na prirodnim vrijednostima koje bi bile predviđene za zaštitu potrebno je izvršiti potpunu inventarizaciju i valorizaciju staništa u cilju njihova očuvanja.

Za sve nove graditeljske zahvate ili rekonstrukcije postojećih zakonski sagrađenih građevina u predjelima zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti potrebno je od nadležne službe koja se bavi poslovima zaštite prirode pri Uredu državne uprave u županiji ishoditi posebne uvjete zaštite prirode za građenje i izvođenje radova i zahvata u područjima definiranim čl. 38. st. 2. Zakona o zaštiti prirode.

Mjere očuvanja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova

Na području Grada Iloka utvrđena su ugrožena i rijetka staništa (poplavne šume vrba, poplavne šume topola i neobrasle šljunčane i muljevite obale) za koje treba provoditi sljedeće mjere očuvanja:

- očuvati raznolikost staništa na vodotocima; (neutvrđene obale u sprudovi) i povoljnu dinamiku voda (meandriranje, prenošenje i odlaganje nanosa, povremeno prirodno poplavlivanje rukavaca);
- očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip te zaštićene i strogo zaštićene divlje svojte što podrazumijeva neunošenje stranih vrsta i genetski modificiranih organizama i osiguranje

prikladne brige za njihovo očuvanje, očuvanje njihovog staništa (očuvanje močvarnih staništa, vlažnih livada, ostavljene starih i šupljih stabala i dr.), spječavanje krivolova te sustavno praćenje. Sjeverozpadani dio područja Grada Iloka koji uključuje Dunav i veliku adu (Mohovska ada, Šarengradska ada i Hagel) ulazi u jezgru preliminarnе nacionalne ekološke mreže. Istočni dio koji uključuje stepska staništa («obronci Fruške gore kod Iloka») također je dio jezgre te predstavlja područje važno za ptice (SPA).

Na području Grada Iloka potrebno je provoditi mjere očuvanja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova propisane Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova NN 07/06 i to za:

A. Površinske kopnene vode i močvarna staništa

- očuvati vodena i močvarna staništa u što prirodnijem stanju, a prema potrebi izvršiti revitalizaciju;
- osigurati povoljnu količinu vode u vodenim i močvarnim staništima koja je nužna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta;
- očuvati povoljna fizikalno-kemijska svojstva vode ili ih poboljšati, ukoliko su nepovoljna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta;
- održavati povoljni režim voda za očuvanje močvarnih staništa;
- očuvati povoljni sastav mineralnih i hranjivih tvari u vodi i tlu močvarnih staništa;
- očuvati raznolikost staništa na vodotocima;
- očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip;
- ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme;
- sprječavati zaraštavanje preostalih malih močvarnih staništa;
- izbjegavati regulaciju vodotoka i promjene vodnog režima vodenih i močvarnih staništa ukoliko to nije neophodno za zaštitu života ljudi i naselja;
- u zaštiti od štetnog djelovanja voda dati prednost korištenju prirodnih retencija i vodotoka kao prostore za zadržavanje poplavnih voda odnosno njihovu odvodnju.

B. Šume

- gospodarenje šumama provoditi sukladno načelima certifikacije šuma;
- prilikom dovršnoga sijeka većih šumskih površina, gdje god je to moguće i prikladno, ostavljati manje neposječene površine;
- u gospodarenju šumama očuvati u najvećoj mjeri šumske čistine (livade, pašnjaci i dr.) i šumske rubove;
- u gospodarenju šumama osigurati produljenje sječive zrelosti zavičajnih vrsta drveća s obzirom na fiziološki vijek pojedine vrste i zdravstveno stanje šumske zajednice;
- u gospodarenju šumama izbjegavati uporabu kemijskih sredstava za zaštitu bilja i bioloških kontrolnih sredstava ('control agents'); ne koristiti genetski modificirane organizme;
- očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip;
- ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme;
- u svim šumama osigurati stalan postotak zrelih, starih i suhих (stojećih i oborenih) stabala, osobito stabala s dupljama;
- u gospodarenju šumama osigurati prikladnu brigu za očuvanje ugroženih i rijetkih divljih svojti te sustavno praćenje njihova stanja (monitoring);
- pošumljavanje, gdje to dopuštaju uvjeti staništa, obavljati autohtonim vrstama drveća u sastavu koji odražava prirodni sastav, koristeći prirodni bliske metode; pošumljavanje nešumskih površina obavljati samo gdje je opravdano uz uvjet da se ne ugrožavaju ugroženi i rijetki nešumski stanišni tipovi.

3.7.6. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZA

U problem zaštite čovjekove okoline ulazi i problematika zaštite ruralnog krajobraza. Procesi i oblici degradacije krajobraza su: uništavanje i degradacija vegetacijskog pokrivača, zapuštanje

antropogenog krajobraza te degradiranje krajobraza eksploatacijom, deponijima, deponijima građevinskog materijala. Problem se očituje u više razina: kao vizualno-estetski - siromašenje autohtonog tradicijskog izgleda; kao ekološko-ekonomski - dovoljno neangažiranje prirodnih i stvorenih resursa društva i kao kulturološka - postupno gubljenje materijalne kulture jednog društva. Predlaže se tradicionalni ruralni pejzaž čuvati kao kulturološku, estetsku, ekološku i ekonomsku vrijednost te osobito njegove posebnosti i prostorni obuhvat.

3.7.7. MJERE ZAŠTITE U ZONI POSEBNE NAMJENE

Posebna namjena

Na području Grada Iloka je jedna zone posebne namjene - «Principovac». Oko građevina su propisane zaštitne i sigurnosne zone. Uvjeti građenja u zaštitnim zonama tih zona određuju se sukladno Pravilniku o zaštitnim i sigurnosnim zonama vojnih objekata NN 175/03 i temeljem očitovanja MORH (očitovanje urbroj 512 M3-020202-06-09 od 18.10.2005. i urbr. 512M3-020202-06-19 od 11. 09. 2206).

Zone posebne namjene označene u kartografskom prikazu – 3.2.1. «Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite – zaštita posebnih vrijednosti i obilježja».

Ograničenja i uvjeti građenja određeni su i temeljem očitovanja MORH (urbr. 512M3-020202-06-19 od 11. 09. 2206). i to:

ZONA ZABRANJENE GRADNJE - Zabrana gradnje objekata u krugu (polumjera) od 1500 m mjereno od osi vojnog objekta za sljedeće vrste objekata:

- koji će biti viši od 180 m n/m u azimutu od 280-250,
- odašiljača komercijalnih radio i Tv postaja,
- postavljanje repetitora i radio opreme (radio amateri, WIRELES opreme, bežičnih internet i lokalnih mreža),
- postavljanje bilo kakvih reflektirajućih površina većih od 1x1 m (reklamni panoi uz cestu).

ZONA OGRANIČENE GRADNJE - Zabrana gradnje objekata u krugu (polumjera) od 3000 metara od osi vojnog objekta za sljedeće vrste objekata:

- silosa i sličnih objekata velike refleksne površine u azimutu od 280 – 250;
- odašiljača komercijalnih i radio i TV postaja jačih od 100 W;
- postavljanje bilo kakvih reflektirajućih površina većih od 1x1 m (reklamni panoi uz cestu).

Za izgradnju bilo kakvih objekata u ovoj zoni obavezna je potvrda MORH na glavni projekt.

ZONA KONTROLIRANE GRADNJE u krugu (polumjera) od 5000 m od osi vojnog objekta – bez ograničenja.

3.7.8. MINIRANO ZEMLJIŠTE

Na području Grada Iloka su minski sumnjiva područja (MSP). Nalaze se na širem području oko lokaliteta Dunavka (Pajdoš) i zauzimaju površinu od cca 99 ha. Svaki ulazak u MSP je na vlastitu odgovornost te predstavlja opasnost po život i ugrožava sigurnost građana.

Radovi na razminiranju su u tijeku i očekuje se dovršenje radova do kraja 2006. godine.

Minski sumnjiva područja označena su u kartografskom prikazu – 3.2.1. «Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite – zaštita posebnih vrijednosti i obilježja»

3.7.9. UVJETI ZAŠTITE OD POŽARA I EKSPLOZIJA

Pri projektiranju građevina obvezno je primjenjivati sljedeće:

- a) Vatrogasne prilaze građevinama izvesti u skladu sa zakonima, pravilnicima i normama. Svaki zahvat u prostoru mora biti u skladu s propisima područja u kojemu se izvodi.
- b) U svrhu sprječavanja širenja požara na susjedne građevine, građevina mora biti udaljena od susjednih građevina sukladno propisima zaštite od požara. Ako se građevina izgrađuje kao prislonjena uz susjednu građevinu (na međi) mora se zadovoljiti uvjet da bude odvojena od susjedne građevine požarnim zidom vatro-otpornosti najmanje 90 minuta.
- c) Skladišta, pretakališta i postrojenja za zapaljive tekućine i plinove, te skladišta eksploziva treba planirati na mjestima u skladu s pozitivnim zakonskim odredbama, pravilnicima i normama.
- d) Prilikom gradnje ili rekonstrukcije vodoopskrbne mreže, ukoliko ne postoje, treba predvidjeti vanjsku hidrantsku mrežu u skladu s posebnim propisima.
- e) Za građevine koje se planiraju uz posebne mjere zaštite od požara, uz obvezu ishođenja posebnih uvjeta, propisuje se i obvezno ishođenje suglasnosti od nadležne policijske uprave o pravilnom planiranju protupožarne zaštite.
- f) Za građevine, za koje se ne zahtijevaju posebne mjere zaštite od požara i za građevine iz Pravilnika o građevinama za koje nije potrebno ishoditi posebne uvjete građenja glede zaštite od požara, nije potrebno ishoditi suglasnost od nadležne policijske uprave glede zaštite od požara.

Na poljodjelskim i šumskim zemljištima (privatnim i državnim), nalaže se obvezno provođenje svih mjera zaštite od požara, propisanim pozitivnim zakonskim odredbama, pravilnicima i planovima zaštite od požara na pojedinim područjima, uz uvažavanje posebnosti otvorenih prostora županije, odnosno iskazivanjem pojačanih mjera zaštite od požara na ovim prostorima tijekom čitave godine, a osobito tijekom protupožarne sezone.

Pri projektiranju građevina obvezno primjenjivati slijedeće:

- vatrogasne prilaze građevinama izvesti u skladu sa zakonima, pravilnicima i normama,
- prilikom gradnje ili rekonstrukcije vodoopskrbne mreže, ukoliko ne postoje, predvidjeti vanjsku hidrantsku mrežu sukladno posebnim propisima,
- za građevine koje se planiraju uz posebne mjere zaštite od požara, uz obvezu ishođenja posebnih uvjeta propisuje se i obvezno ishođenje suglasnosti nadležne policijske uprave o pravilnom planiranju protupožarne zaštite,
- skladišta, pretakališta i postrojenja za zapaljive tekućine i plinove, te skladišta eksploziva planirati na mjestima sukladno pozitivnim zakonskim odredbama, pravilnicima i normama.

3.7.10. MJERE ZAŠTITE OD ELEMENTARNIH NEPOGODA I RATNIH OPASNOSTI

Mjere zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti trebaju biti u skladu sa zakonima, pravilnicima i normama. Unutar zgrada javnih namjena sa većim okupljanjem ljudi potrebno je planirati izgradnju i/ili uređenje odgovarajućih zakonom propisanih skloništa.

Do donošenja zakona i propisa o zaštiti od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti potrebno je uvjete namjene i korištenja prostora i građenja zaštitnih građevina odrediti na temelju smjernica nadležnih državnih tijela.

Mjere zaštite stanovništva i materijalnih dobara temelje se na vrednovanju položaja, gustoće stanovništva, izgrađenoj strukturi naselja, gospodarskim, prometnim i infrastrukturnim građevinama, a vezano za mogući nastanak opasnosti u slučaju nastajanja prirodnih nepogoda, tehničko-tehnoloških i ekoloških nesreća te povredivosti u slučaju nastanka ratnih opasnosti i razaranja.

Mjere zaštite provode se kroz temeljne i posebne uvjete zaštite, uređenja i korištenja prostora. Temeljni uvjeti zaštite obuhvaćeni su načelima i općim uvjetima prostornog planiranja i zaštite prostora. Primjenjuju se kroz prostornu organizaciju u kojoj se primjenjuje načelo odvajanja funkcija naselja, izbjegavanju građenja gospodarskih sadržaja potencijalno opasnih za stanovništvo, planiranje i građenje infrastrukturnih koridora i prometnica na zaštićenim prostorima, racionalno korištenje tla i očuvanje šuma i vodotoka te građenje građevina za zaštitu od visokih voda, ograničenja u građenju u seizmički aktivnijim područjima te omogućavanje korištenja alternativnih prometnih koridora za potrebe evakuacije stanovništva.

Sustav prometa omogućuje kvalitetnu dostupnost prostoru i alternativne prilaze svim točkama u prostoru te time i visoku razinu prostorne povezanosti (sustav županijskih i lokalnih prometnica).

Infrastrukturne sustave (elektroopskrba i plinoopskrba) na razini Grada modernizirati na način da se prstenastim vođenjem osigura napajanje mreža iz dva smjera.

Posebni uvjeti i mjere zaštite obuhvaćaju :

- mjere građenja kojima se ograničava gustoća izgradnje, namjena i visina zgrada te njihova među udaljenost u naseljima,
- osigurati prohodnost prometnica u slučaju rušenja zgrada,
- načela provedbe evakuacije stanovništva i materijalnih dobara s diferenciranim pristupom u slučaju nastanka prirodnih nepogoda i u slučaju nastanka ratnih opasnosti,
- mjere zaštite u cilju osiguranja odgovarajućih građevina i prostora za sklanjanje stanovništva i materijalnih dobara te drugih oblika i potreba u zbrinjavanju stanovništva u slučaju nastanka opasnosti,
- mjere ograničavanja širenja i ublažavanja posljedica djelovanja opasnosti,
- mjere spašavanja, sanacije i ponovne uspostave funkcije zgrada, građevina i infrastrukturnih sustava,
- mjere organizacije i provedbe zaštite za vrijeme trajanja opasnosti.

Sklanjanje stanovništva

Za sklanjanje stanovništva određuje se obveza izgradnje zaštitnih građevina zaklona u građevinskim područjima naselja. Skloništa u područjima obvezne izgradnje ne treba graditi ako:

- sklanjanje stanovništva već je osigurano,
- hidro-geološki uvjeti nisu povoljni – visina podzemnih voda ugrožava sklonište,
- područje je u zoni plavljenja voda,
- lokacija skloništa narušava područje ili građevinu zaštićene prirode ili kulturnih dobara.

Područja obvezne izgradnje skloništa i njihov razmještaj utvrđuju se uz suglasnost nadležnog tijela uprave.

Područja ugroženosti - Ostala ugrožena područja obuhvaćaju prostore niže gustoće naseljenosti u kojima izvan područja naselja nalaze pojedinačne građevine i prostori od interesa za Državu i Županiju.

Zaštita od tehnoloških nesreća - zaštita od tehnoloških (industrijskih) nesreća temeljem Konvencije o prekograničnim učincima industrijskih nesreća provodi se pri lokaciji opasnih namjena. Smještaj takvih sadržaja se ne planira na području Grada.

Detaljne uvjete uređenja i zaštite prostora unutar obuhvata Urbanističkog plana grada Iloka određuje taj plan, a određenje prostornih pokazatelja u Urbanističkom planu uređenja može biti različito od određenja u Prostornom planu uređenja Grada Iloka.

3.8. OBVEZE IZRADE PROSTORNIH PLANOVA

Planom su utvrđeni načini (režimi) uređenja i izgradnje prostora prostornim planovima užih područja i to:

- Urbanističkim planom uređenja Grada Iloka;
- Detaljnim planom uređenja turističke zone «Lovka» - kojim treba planirati gradnju hotela, dvorane za svatove, pratećih prostora za smještaj gostiju i pružanje ugostiteljskih usluga te uređenje prostora u funkciji rekreacije.

Ostalim detaljnim planovima uređenja koje odredi Urbanistički plan uređenja ili za koji se naknadno ukaže potreba.

Ostale moguće lokacije za koje će biti potrebno izraditi detaljniji plan uređenja (UPU ili DPU) su : nova radna zona uz Dunav u Iloku, Turistički lokaliteti Principovac i Pajdoš (Dunavka).

Neophodno je stalno provjeravanje odrednica Plana, kako u cjelokupnoj zamisli, tako i u pojedinostima, kao i njegovo usklađivanje s promjenama koje će uslijediti u cilju zaštite i optimalnoga korištenja prostora. Potrebno je osigurati neprestano praćenje provedbe prostorno-planske dokumentacije.

Granice područja unutar kojih je potrebno izraditi urbanističke i detaljne planove označena ucrtana su na grafičkom listu br. 3.2.2.: *Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite – Područja i dijelovi primjene planskih mjera zaštite* - u mjerilu 1:25000.

PLAN PROSTORNOG UREĐENJA